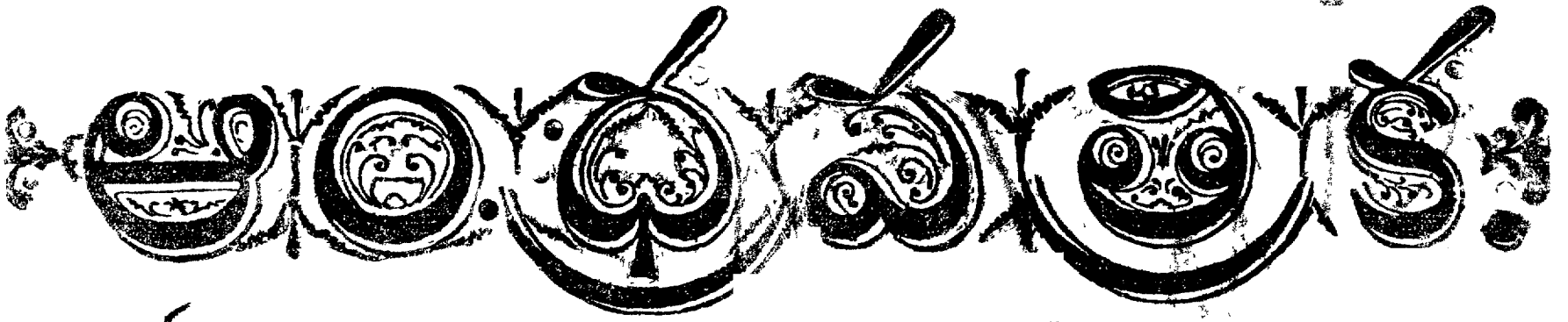

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-0
Telephone No. 544.

31094క ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 21-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస బహుళ పంచమి గి.

No. 95
సంచిక ౯5

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చిటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, బాంబుపువ్వుల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

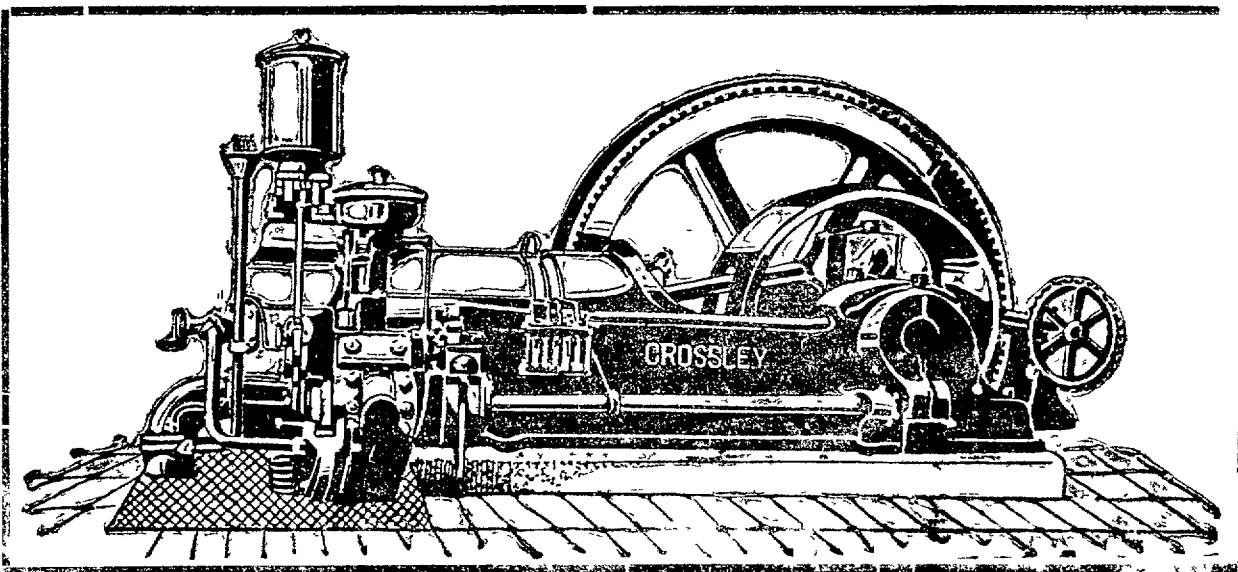
ఈమందును తుదగగానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజీనులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్టన్
న్ ఎంజీనులు త
మోయారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరములు అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజీన్
రింగు శాస్త్రము
నంగు తెలుపబడి
నప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవింగ్ మొద
ల గానా అంతా
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండవలసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన గ్రూజాయిల్ నూనెను ఎంజీనుకు కొరతయగుచున్నప్పుడు మిక్కిలి మితవ్యముగలది.

ఎంజీన్ల, రైస్ మిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు కొనుగ్రాయకొరగము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

'SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA'

(REGISTERED)

IS THE SAFEST, SUREST AND MOST PERMANENT CURE
FOR ALL ACUTE & CHRONIC DISEASES.

PRICE PER PHIAL OF 60 PILLS FOR A COMPLETE CURE, Rs. 10.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LIMITED.

THE PREMIER INDIAN CHEMISTS & DRUGGISTS

(AUTHORISED CAPITAL Rs. 2,00,000 PAIDUP CAPITAL Rs. 1,50,000)

Tele Address:—

Post Box No. 151.

Telephone:—

"Kalpam"

Madras.

Nos. 1034 & 837

Managing Director & Senior Physician.

(657)

Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. SRI RAMACHARLU, Ph.D.Sc.,

"CONSULTING HOURS BY THE SENIOR PHYSICIAN"

1. George Town Dispensary:—44, Govindappa Naick Street, 10-30 A. M. to 3-30 P. M.
2. Mount Road Dispensary:—2/4 Mount Road, 8-30 A. M. to 10 A. M. & 4 P. M. to 7 P. M.
3. Triplicane Dispensary:—583, Pycrofts Road 7-30 A. M. to 8 A. M.
4. Mylapore Dispensary:—"Kamalalaya," 63 Royapettah High Road, 6 A. M. to 7 A. M.

30 సంవత్సరమునుండి జయభేరి !

నెర్వెటల్ ముత్యములు

వీర్యవృద్ధి, నపుంసకత్వమును పోగొట్టి ధాతువులను నరములకు బలమును కలుగజేయును. స్త్రీలకును, పురుషులకును సంసారసుఖము నిచ్చును. ఎటువంటి వీర్యవృద్ధియునుకూడ 3 రోజులలో మాన్యును. వక్రిత్వ, విద్యాధి, వర్తకులు మొదలైన వారికి మిక్కిలి ఉపయోగము.

80 మాత్రల పెల రు 1-12-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

రఘునాథఫార్మసీ., తిరువలిక్కేణి, మద్రాసు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడిన

వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టరు క్రాఫ్డర్, ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ యెస్సు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా వి. ఎస్. ఆఫ్ ది కానిటర్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ వర్టింగు కెమిస్టు, ఎయిరి లేన్ నెం. 2 బొంబాయి:—మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను ఉపయోగించిన దానిలో క్యాసోచ్యాపనముల క్యూరేషన్, అక్షరము, మలబద్ధము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయోగ్యత మొదలగునవి గుణపైనవి.

(2) మ. వి. ఎన్. అయ్యలరావు, సీనియర్ డక్టరు, కానిటర్ కమిషనరీ, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు. మీచే కయ్యుచేయబడుచున్న లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను నేను ఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి శుభముగనున్నది.

(3) మ. కే. కే. విక్టోరియా కమిషన్ విప్లవ చక్ర డిప్లెస్సరి, 9-41 వీధి బొంబాయి, రంగూను, బర్మా. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, శాడను, శాకర్తవ వచ్చుచున్న రోగులకును శుభ్రమైన

(4) మ. లార్డింగ్, మీచే, నవ్ అస్టియన్ సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. తృప్తి నిచ్చినది.

మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను నేను ఉపయోగించుచున్నాను. చాలా శుభముగానున్నది. రక్తమును 12 సీసాలకుంపుచు బుడి 18 ధర 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0 పోస్టుకర్చు వేరు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

(594)

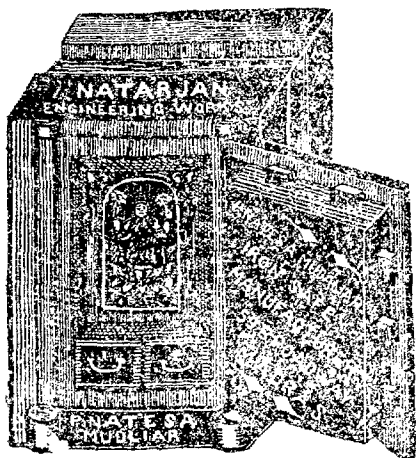
శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

[4]

స ర స ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటిమో స్వరూపకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

వి. న. టే శ మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రావైటర్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. విరన్ లిండు బ్రాన్ ఫౌండర్స్ ఆయిర్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయన్ లైవింగ్, పెద్దనాయక్ టేటా, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

"ఎలంటా" పలకలు

ఒడిట్లెట్లకు చాలా ఉపయోగకరము.

క్రింద పడిన తగులనే తగుల దని పూచీ నిచ్చెదము. ఇతరులు ఈ దిగిన విలక్షణమునకు క్రాయము.

Messrs. T. H. Khanna

22, Linna Chetty Street, Madras.

కర్ణశూలహరి

పెల సీ|| 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ ద్రావకము చలన చెవిపోటు, చెవినుండి పీము కారుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి కంటేనే నయమగును. 5, 6 బొట్లును చెవిలో పోసిన వాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిప్లో,

మద్రాసు

బొంబాయి

జాతీయ విద్యా విధానము

ఉపసంఘమువారి సూచనలు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జాతీయ విద్యావిధాన సంఘమువారు జాతీయ విద్యాప్రచారమునకు దయారుజేసిన ప్రజాశిక్షణకు చాలవిషయములు గమనింపదగియున్నది. ఆంధ్రదేశమునందలి జాతీయపాఠశాలల నన్నిటిని ఏకీకృతములుగ నొనర్చి, జాతీయవిద్యాశక్తిల నన్నిటిని ఒక్కమార్గమున నడిపింపజేయుట కిట్టి ది మిక్కిలి యావశ్యకము. ఏ యుద్యమము గాని, సరియైన నిర్మాణముతో నిర్మిత కార్యక్రమముతో పనిజేసినయెడల ఫలితములు శుభసాధ్యములుగను, ఆకర్షకములుగను నుండును. ప్రైసంఘమువారు సూచించిన ఆంధ్రవిద్యాశీతము, ఇందులకు మిక్కిలి దోడ్పడగలదు. జాతీయ విద్యాసంస్థలన్నియు నవలంబింపవలసిన సూచనలు, ఆచరణయోగ్యములుగను, ఇతర పాఠశాలకును జాతీయ పాఠశాలకును గల భేదమును స్పష్టముగ స్పష్టీకరించునవిగను నున్నవి. కట్టడములు, బల్లలు, కుర్చీలు మొదలగు వానిని తగ్గించుటవలన ఖర్చుతగ్గులయె గాక, విద్యార్థియొక్క కారీర మానసిక ప్రవృత్తులయందు మంచిమార్పుల గలుగజేయుటకు తోడ్పడును. జాతీయ విద్యాలయములందు జాతీయ పాఠకమును స్థాపించి ప్రతిదినము విద్యాప్రారంభమునకు పూర్వము జెండాగీతముల పాడుచు జండాకు నమస్కరింపుటవలన, విద్యార్థి హృదయమున జాతీయతను, శతభక్తిని యభివృద్ధిపరుచుటకు చాల సహాయమొనర్చును. విద్యార్థులందరకును రాను దండు కవాతు, దేశీయ వ్యాయామమును నేర్పుటవలన, దేశీయ శారీర చౌర్యములతో లగిపోయి భారతీయ యువకులను పురుషార్థముల సంపాదనకును, మాతృదేశారాధనకును శక్తివంతులుగ నొనర్చును.

పాఠశాలలందు నేర్పబడదగు, ఈ సంఘమువారు, సాంకేతిక ఉన్నత, పండిత విద్యలని మూడువిధములుగా భాగించిరి. ఇందు మొదటి విద్యావిధానమునకు 7 వత్సరములకాలము ను ఏర్పరిచిరి.

జాతీయ విద్యాసంఘమువారి కేర్పరచిన సాంకేతిక విద్యాక్రమము చాల లోపభూయిష్టముగనున్నదని యభిప్రాయపడవలసి వచ్చుట కోచనీయము. ఈ విభాగమున కేర్పరచిన విద్యాక్రమమును జదివినప్పుడు, సాధ్యమైనంత వ్యవహార జ్ఞానమును వివరములను మాత్రమే విద్యార్థియొక్క తలలోనికి జొప్పించుటకు, ప్రయత్నించినట్లుగానించుచున్నది. ప్రాథమిక విషయమును పట్టికయందు జేర్చినను, ప్రాథమిక నొనర్చు ఏయుదయమర్థగలవియోదప్పమిగిలిన కాలముందు. భగవంతుని యెడలను ఆతని సృష్టియందలి రసాను భవము వైపునకును బాలుని మనస్సును త్రిప్పు. స్వభావము ఈ విద్యాక్రమముందు గానించుటలేదు. ఇంత మాత్రమున, వారునిర్ణయించిన విషయములు, అనవునరములని నాయర్థముగాదు. అవి అవునరమే. అవి లోకజ్ఞాన ప్రతిపాదకములు మాత్రమే యగుటచే, అతికోమలములను, ఎటువంటి నటు తిరుగు స్వభావములును నగు బాలుని హృదయమును, లోక వ్యవహారములలోనికి యధికముగ త్రిప్పుటచేత సాధననాశ క్రియాయందు తగ్గిపోవును. చచ్చిపోవుననినను వచ్చును. చిత్రలేఖనము, సంగీతము వృక్షశాస్త్రము (Botany) మొదలగునవి బాలుని కోమలహృదయమును భగవంతుడైనను, సృష్టివైనను దివ్యపరిచి. ఇతరసహాయము లేకపోయినను, మానవపరమాధియ్యుజీవితాశక్తికమును నగు ఆనందము నొసగ గలిగినది. ఇది వ్యక్తియందలి బ్రహ్మమును పైకెచ్చెచ్చును. వ్యక్తియందంతెల్లనమైయుండు స్వభావాశక్తిని సుషుమ్నా వర్ణముండి జాగ్రదవస్థకుదెచ్చి, నిజముగ భగవంతుని యంశముగ నొనర్చును. మానవవిజ్ఞానమునందలి సరిసమానసగభాగమున నీ విద్యలను బాలునకు ప్రథమమునుండియు గలపవలెను. ఇతర విషయములెట్లో, ఈ విషయములను గూడకట్లే సాంకేతిక విద్యావిభాగమున నిర్బంధముగ నొనర్చి, ఉన్నత, పండిత విద్యావిభాగములం దభిమాన విద్యగ నొనర్పవలెను. ప్రతివ్యక్తిని, ఇవిసమానావశ్యకములగుటచేతను, బాల్యదశయందే మనస్సునకు అంటునో దానికే దృఢము శాశ్వతముగ నిలచియుండు స్వభావముగలిగియుండలచేతను, మొదటి ఆయుదు వత్సరముల విద్యయందును దీనిని సంపూర్ణముగ బహిష్కరించి, 6, 7 తరగతులందు నొన్ని విషయములకు ప్రత్యామ్నాయముగ మాత్రము, సంగీత, చిత్రలేఖనము దేదియో యొకటి మాత్రమే యభ్యసించవచ్చుననియు నిర్ణయించుటచే, ఈ విద్యావిధానమునందలి "జాతీయ" అనుపదమునకే యధము లేకున్నది.

(ఉపాధ్యక్షుని వ్యాఖ్యానము)

నిజాంరాష్ట్రమునందు గ్రంథాలయములు

నిజాంరాష్ట్రమునందు గ్రంథాలయముల సంఖ్య యెక్కువగా నుండునో ఆ దేశములు త్వరలో నభివృద్ధి గాంచునట్లుకు పాశ్చాత్య దేశములు నిదర్శనములు. ప్రస్తుతము బోధాసంస్థానము మరి యొకటియెందు ప్రదేశములుదప్ప ఆసేతుహిమాచలమధ్య ప్రదేశమునందు గ్రంథాలయములేమి, నిజాంరాజ్యమునందు వాదాపు నెలకొనిన డెబ్బది గ్రంథాలయములయొక్క ముఖ్యోద్దేశము నెరిగి పనిచేయుచున్నట్లు కానుపదనట అనర్థము గాదు. బ్రిటిషు యుడియాను వదలి నిజాంరాజ్యమునందు తెలుగు ప్రాంతములలోని గ్రంథాలయముల స్థితి విచారింపవలసినపుడు ఈ రాష్ట్రమునందు యీ యుద్యమము ఆరంభదశయందున్నదని మనకు నొకటి నొకటి అత్యుత్తమ గ్రంథాలయము కాని నిజాంరాజ్యమునందు గుణనిస్సర్గ మొక అవధిలో తృప్తికొందుననిగా దైవము నృప్తింపలేదు. అనునను, అనుక్షణము ప్రత్యుద్యమము నభివృద్ధి నొందించుటకు బ్రయత్నించుటయే మానవస్వభావమైనది. కావున ప్రతి నరడు యావజ్జీవము తనకుగల మేధావైభవము దేశమునందంతటను ప్రదర్శించుటయే ఆతని నిత్యకృత్యము. ఒకడు తన మహోన్నతబుద్ధివైభవముచే నుచ్చస్థానమున వెలుగుచున్న నాతని క్రింద నెందరో చల్లగా జీవించెదరు. ఒకడు తనబుద్ధివైభవముచే పల్లకీనక్రి తిరుగునట్టి దళ నార్జించెనేని ఆతని క్రింద కనీస మిరువదిమందియైనను బ్రతుకకపోరు. కావున సాధ్యమైనంతవరకు తమబుద్ధిని వినియోగించి యున్నతస్థానమున విరాజిల్లుటకు బ్రయత్నించుటయే ముఖ్యవిధులలో ముఖ్యమైనవిధి.

బుద్ధిని ప్రతి ప్ర మొనరించునది విద్య. అట్టివిద్య మన ప్రాచీనార్యులకాలమందువలె గాక ప్రస్తుతము గ్రంథరూపమున సాక్షాత్కరించినది. ఇట్టి గ్రంథములు సేకరించి యొకచో నుంచుటయే గ్రంథాలయోద్యమ మని మనకు తెలియని క్రొత్త విషయము కాదు. అవిధిని నిర్వర్తించుటచేతనే నిజాంరాజ్యమునందు ఎనవిది తెలుగు జిల్లాలలో రమారమి డెబ్బదికి మించిన గ్రంథాలయములు స్థాపింపబడినవి, కాని ఈ గ్రంథాలయముల ఏక కేవలరూపముల గాంచినపుడు ఒక గ్రంథాలయ వింకొక గ్రంథాలయమునకు రూపాంతరీకరణమేగాని స్వతంత్ర భిన్నరూపముగాదని తెలియుట కొక్కింతచింతవోడముచున్నది. భిన్నరూపముగాని గ్రంథాలయము తెన్నియున్నను కేవల విద్యుత్ ప్రాథితములై యలరారుచుండుటచే సర్వసాధారణ విద్యాభివృద్ధికి సాయపడుచుండునేగాని వివిధవిషయ విజ్ఞానేచ్ఛ గలవారి ఆకాంక్షానుసారము వృద్ధిపరచుచు విశ్వతోముఖముగా కళాసర్వస్వములను పెంపొందింపజాలవు.

భిన్నస్వరూపములతో గ్రంథాలయములు మన కెందు కావశ్యకములై యున్నవో కనుగొనుటకు మనము పాతకాలమున జరుపు విద్యాభ్యసనక నొకసారి గమనింప తప్పక తెలియగలము. ఒక్కొక్క విద్యార్థి కొక్కొక్కవిషయమునందు గౌరవ ప్రతిష్ఠ యెక్కువగా నుండును. ఒకనికి మౌఖిక గాఢయం దాదరణ యెక్కువ, ఒకనికి భూగోళమున చిహ్నము మొందు, ఒకనికి గణితశాస్త్రమునందభినివేశము. ఒకనికి చరిత్రయందు రుచి హెచ్చు. పర్యవసాన మేమిగా ఒక పాఠశాలయందు చదువుచున్నవారే యొకను విద్యార్థిగలదు భిన్నకళలయందు మక్కువను మిక్కిలిగా దాల్చుచుండుటచే "లోకో భిన్నరుచి" అను సామిలే సార్థకమగుటగాను భావములేమి అభిమానములేమి సర్వమేకవత్తకేవలమైయుండలేదు. కావున నే గ్రంథాలయముల సర్వజనోపయోగ కరములుగా నుండవలయు నని భిన్నస్వరూప గ్రంథాలయములే కావలసియున్నవి. ప్రస్తుతము మనరాజ్యమునందు నెలకొలుపబడినగ్రంథాలయము లేమి ముందు నెలకొలుప బడవలసిన గ్రంథాలయములేమి సాధారణముగా సాహిత్యగ్రంథాలయములకంటె భిన్నముమాత్రము కాజాలని రూఢిగా జెప్పటకు సందియములేదు. ఈ గ్రంథాలయములయందు చారిత్రికసారస్వతము వైతముకలదుకాని అది మిక్కిలి తక్కువ. అది యాగాక చరిత్రయ సాహిత్యమున కంతర్భాగమే. దానిని ప్రత్యేకభాగముగా గొనినను సంపూర్ణముగా చారిత్రికగ్రంథాలయమని రూఢినామము ప్రతిపాదించుటకు తగియుండనీక సాహిత్యాంతర్భాగముననే పొందుటకు పరిమితసంఖ్యాకములై యున్న ఆ గ్రంథములేవో కొన్నిమాత్రమే యుండి సాహిత్య గ్రంథభావమంత కవకాశ మిచ్చినవి.

గ్రంథాలయములు సర్వజనాదరణీయములు కావలయు ననిన సమస్య విషయములకు సంబంధించిన గ్రంథము లొక గ్రంథ నిలయమునం దుండిననే గాని సరిపడునను నొక ఆక్షేపణకు కొంచెమవకాశము గలుగును. కాని గభీరముగా విచారించిన సమస్య విషయములకు బోధించుగ్రంథములన్నియొక గ్రంథాగారమున నుండుట యసంభవము. గ్రంథములసంఖ్య పరిమితముగా లేదు; బహుళముగా నున్నది. కావున విషయమునకు సంబంధించిన గ్రంథములవైతము కూలంకషము గా నార్జించి గ్రంథాలయము సలంకరింపజేయుట కష్టసాధ్యమువైతము గాక ప్రస్తుత జనాదరపరిస్థితులబట్టి చూచిన దుస్సాధ్యముగనే కానుపించుచున్నది. అందుకే సాహిత్యగ్రంథాలయములని, చారిత్రికగ్రంథాలయములని, శాస్త్రీయగ్రంథాలయములని, అవియని, ఇవియని ప్రతికళకొర కొకపేరుతో గ్రంథాలయములు నెలకొలుపవలసియున్నది. అపుడు ఆయావిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథముల సంఖ్య మితికిమించక యుండుటచే అపరిమితగ్రంథముల సేకరింపుట సులభము. ఉండవలసినగ్రంథము లన్నియు నొకచోటనే యుండుటచే అవిషయము దభిరుచిగలవారు మట్టి యొకచోట ఇంకొకగ్రంథము చిక్కునేమో యనునాస లేక ఉన్నదానితోనే కావలసిన విజ్ఞాన మేదియో ఆర్జించును.

రమారమి రెండువందలసంవత్సరములకు పూర్వ మింగ్లండుస్థితి ఇప్పటివత్తున్నది బోధయేయుండెను. అటులే మరికొన్ని సంవత్సరముల వెనుకకు మనము దృష్టి నిగుడింతుమేని పాశ్చాత్యభిండములన్నియు నదేస్థితియందుండెను. ఇప్పుడునో గ్లొయంకృపించే మేధానమృద్యములై యాభిండము లద్విత్వములై మనలను జూచి యెగతాళి నొనరించుచున్నవి. ప్రాచ్యభిండమానులగు మన మేవనినొనరింప జాలకుండుటయే గాక మనమందరమైననుగాక కొందరుమాత్రమే పనిపాటలు లేనికలమున ప్రాతగ్రంథములవిప్పి పారజూచుచు కాలమును వ్యయించుచుంటిమట. ఇదివారొనరించుచేతనము. ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి వారియెగతాళితప్పని మనమనజాలెదమా? అయితే మనకిదళవెనుకటినుండి వచ్చుటలేదు. ప్రపంచమందలి యే భిండముగాని మేధానపత్రి బడయనికాలమందు మనప్రాచీనార్యసమితి ఆభిండమేధానపత్రిచే నిపుడు పాశ్చాత్యదేశమునందు మనకాశ్చిర్యజనకము లనిపించునట్లు సృజింపబడుచున్న వస్తువుల నన్నింటిని కల్పించిరి. వారుప్రజ్ఞానితులు కానున్న నిరశ్వరభములను నడిపింప జాలియుందురా? విమానములలో బ్రయాణ మొనరింపజాలియుందురా? జలయంత్రములు, విద్యుచ్ఛక్తి— ఒకటియనియా? వారుగనిపెట్టిన వేవిగలవు? అవిమనకుప్రస్తుత కాలమునందు స్వర్ణమాత్రములై నవి. పాశ్చాత్యులభావములై ట్లుండినవోకాని మనవారలకు కొందరికిమాత్రము మనపూర్వుల బుద్ధివైదగ్ధవర్ణనము కేవలాలికయోక్తి ప్రాయములై కన్నట్లు చున్నవి. మనదురదృష్టవశమున మనవిజ్ఞానమంతయు గ్వస్తమై పాశ్చాత్యులను బట్టినది.

వారెట్లు సకలకళలయందు ప్రవీణతగాంచిరి? శ్వేతజాతులు యుద్ధయాత్రలు, దేశయాత్రలు చేయునపుడు దేశదేశములనుండి గ్రంథరాజములసేకరించి తమదేశములకు గొనివచ్చిరి. అట్లుతీసికొనివచ్చినవానినన్నిటి నొకేస్థితిచాలా పడవైచి యిపుడు మనమొనరించుచున్నట్లు గ్రంథాలయమునందు గ్రంథసంఖ్యనుమాత్ర మెచ్చుగాజేసి తృప్తికొనినారా? లేదు. అట్లు జేయలేదు.

ఆదేశమువారి గ్రంథాలయవిధానమే వేరు. అచ్చటివారి పడికట్టేవేరు. వారు గ్రంథనిలయములలో శాఖా విభాగ మొనరించి సంస్కరించి వానిచే పని గైకొనిరి. సమస్తగ్రంథములుండు పుస్తకాలయములు వేరుగా కొన్నిటి నేర్పరచిరి. ప్రత్యేకగ్రంథాలయముల వేరుగా కొన్నిటి నేర్పరచిరి. ప్రత్యేకగ్రంథాలయములనగా నొకకళ కొకగ్రంథనిలయము. ఉపమానముగా గొనుడు! పరిశ్రామిక మనుకొనుడు, తత్సంబంధ గ్రంథములన్నియు నొకచో పొగ్గి జేసియుంచుట; రసాయనిక సంబంధముగల గ్రంథముల నన్నింటిని నొకపొగ్గి జేసియుంచుట. ఇట్లులే వైద్యము, జ్యోతిషము మొదలయినవెన్ని గ్రంథములనో ప్రత్యేకప్రత్యేకముగా నొక్కొక్కచో నుంచి వానివాని నామములతో రసాయనికగ్రంథాగార మనిగాని, వైద్యగ్రంథాగారమనిగాని అందుడు గ్రంథము లేనివిషయమునకు సంబంధించునో యానామముతో వ్యవహరించిరి. ఒక్కొక్క విషయమున గ్రంథము లొక్కచో గూర్చుటచే అవిషయముందు ప్రావీణ్యముగలవారు, పరిశోధకులు, పండితులు మొదలగువారందరు వారివారి కభిమానవిషయమునకు సంబంధించిన గ్రంథములుండుకూటమున గూడి ఆ గ్రంథములందలిసారాంశ

మును గ్రహించిరి. ఇప్పటికట్లు జరుపుకొనుచున్నార. ఆకటి గ్రంథాధ్యక్షుడు ఆయాకళలయందు నిపుణుడైనవాడుగానుండును. కావున నాయా గ్రంథములను స్వభావయందు స్వయముగా పరివర్తన మొనరించికాని ఇతరులతో జేయించిగాని మూలగ్రంథముతో బాటు దీనిని పదిలముగా దాచుచు, మూల గ్రంథమునందలిభావ నెలుగనివార లీ పరివర్తితగ్రంథమునుండి నూతనవిషయముల గ్రహించి తమ పనులకు సాయ మొనరించుకొనెదరు. అట్లు నూతనవిధానముల పరిశోధకులు పరిశోధించినవిట్లు వానియందలి సాధక బాధకములగుర్చి పత్రికలలో చర్చింపబడును. పిమ్మట ఆయాశాస్త్రజ్ఞు లాయావిషయములందు తమకు గల అనుభవములను ప్రతికాముఖమున వెల్లడింతురు. ఆ పత్రిక లీగ్రంథాలయమునకు వచ్చుచుండును. వానియందలి విషయములను, మూలగ్రంథమునందలి మూలవిషయమును జేర్చి ప్రత్యేకగ్రంథముగా ప్రకటింతురు. అట్లానర్చుటచే ఆ దేశమున శాస్త్రజ్ఞానము భౌద్ధ్రపదమాన మందలి నది ప్రవాహమువలె నడుచుకొంటు జనుచున్నది. కావున నో గ్రంథాలయ స్థాపనోత్సవములకు సోదరులారా! నా విజ్ఞాన యేమనగా నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర జన సంఘముల విహితకృత్యములలో ముఖ్యమైనది జనులలో విజ్ఞానాభివృద్ధి గలిగించుట కావున తదంగముగ గ్రంథాలయోద్యమముపట్ల మిత్రత్వంతయు భారవోసి వైన నే వ్రాసిన విషయములందలి యాథార్థ్యమందు నాయభిప్రాయము మిమనస్సులకు సమంజసముగా దోచెనేని యథానిర్దిష్టముగా గ్రంథాలయసంస్కరణకు గడంపడు. మరియు పదునూరు చదువుకొన నిచ్చగలవారుగలచోటున నొక గ్రంథాలయము రసాయనికసంబంధ మైనదో, పారిశ్రామికసంబంధ మైనదో నిర్మించుడి. దానిమీద లాభము కలుగును. దేశమున విద్య వ్యాప్తి గాంచును. ఉదాహరణముగా విద్యుత్తును గల్పించుటకు నేర్పడు నొకగ్రంథాలయము స్థాపించితి మనుకొనుడు. దానియందు ఎలక్ట్రికసంబంధ మైన పరికరములు, ఎలక్ట్రికము గురించి వ్రాసిన పుస్తకములు, అవి తెనుగుననుండునందు, ఆంగ్లయమున నుండనిందు, మరేభాషలోనైన నుండనిందు తెప్పించియుండదు, మొదలు చిన్నచిన్నప్రయోగములు జేసి విద్యుత్తును గల్పించి గ్రంథాలయపాఠకులకు జూపవచ్చు, వానియందు వారి మత్సహము గలిగినవారనుండి ఆప్రయోగమునకు నెలవుకంటె కొంచె మెక్కువ గ్రహించి ఆతని కారయోగము చేసిమాసిన నాతని కొకప్రయోగము వచ్చును. ప్రయోగమునకు నెచ్చము పోగా మిగిలిన ద్రవ్యమునుండి నూతనపరికరముల విలువవచ్చును. క్రమముగా విద్యుద్దీపము, విద్యుద్యంజనము (ఎలక్ట్రిక పంఖ) ఇటుల నే క్రమముగా ఘర్షణ విద్యుత్తు విద్యుదాకర్షణ శక్తి, విద్యుద్వైద్యము (ఎక్స్)కల తీరపాటిక్ టైబ్రోకేవ్) పెరిగెను, టెలిగ్రాఫు మొదలయిన వెన్నిటిలో నేర్పవచ్చును. అట్లులే నిర్దిష్టజేసిన ఎలక్ట్రికు నిర్మించుటకు వలయు పరికరముల నిర్మించువిధానము నేర్పవచ్చును. రానురానదియే మైక్రోఎలక్ట్రిక్ ఇన్స్టిట్యూటు కాగలదు. ఇట్లులే పెక్కు పారిశ్రామికగ్రంథాలయములు స్థాపించిన లోకులలో విజ్ఞాన మెక్కువగుటయోగాక దేశమున కవసరములగు వస్తువులు నిర్మించుకొని ఉపయోగించుట కర్హులగుదుము. అట్లు పెక్కువస్తువులనువే నిర్మించుకొనుకై మనయందుగలిగిన నితరులకు చేయజూపవలసిన బాధ్యత మననుండి తొలగిపోవుటయేగాక మన ఆర్థికసమస్య చక్కబడునని నాయభిప్రాయము.

2. సీతారామచంద్రరాయశర్మ
తెనుగపత్రికా సంపాదకుడు, ఇనుగుర్తి.

బీజేబండి

బీజేబండు:— సీరేపోయిన విద్యమును గట్టి పఠుటకు లోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నమందు గాని మూత్రముతోగాని విద్యముఫలితమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమున, నపుంసకత్వమున తొలగించి యువ్వన మొనంగును. ఎంత బలహిమిని కయినచూ రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార కుళుము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన వంతులగ జేయును. పుత్రములు రహస్యముగా నుంచబడును.

20 మా॥ సీ॥ 1 కీ రు 2-0-0 పి. పి. చూర్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
38 బైరాగిమఠం, మద్రాసు.

లోక మాన్యజయంతి

దేశభక్తుని ఉపన్యాసము

బెంగళూరులో సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగళూరు, జూలై 17:— నేను మహారాష్ట్ర పంచాంగము ప్రకారము లోకమాన్యజయంతి దిన మగుటచే మహారాష్ట్ర యూనియనువారు పూజ ఆరతి, ఉపన్యాసము లను జరిపిరి. దేశభక్త కొందఱు నేకటప్పయ్య పంతులుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. యూనియనుమందిరము చాల చిన్నదైనను స్థలము చాలనంతమంది సభకు విచ్చేసిరి. రాజసభామణ కా ర్పూర శ్రీనివాసరావుగారు విచ్చేసిరి.

డాక్టరు బాపట్లగారు ప్రభుత్వమున ఉపన్యసించి లోక మాన్యని జీవితచరిత్రను విపులముగా జెప్పి సభ్యులను భక్తిపర జనుల జేసిరి.

జి. భీమారావుగారు తరువాత నుపన్యసించి లోకమాన్యని తరువాత రాజకీయరంగము నధిష్ఠించిన మహాత్మాగాంధీ గారి ననుసరింప మని గోరిరి.

కె. శ్రీనివాసరావుగారు

కె. శ్రీనివాసరావుగారు చాల గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. లోకమాన్యని జయంత్యుత్సవము జరుపుటచే, ఆయన ఈ త్రిపుష్టచర్యలను స్మరించి మనయాభాత క్రింది ఆయన యాదర్శము ననుకరింపవలెనని ప్రయత్నింపవలెను. ఆవిషయమున యెల్లరు జయముగాంచలేదుగాని, కాని కొందరైనను కార్యసిద్ధిబడయ గలరు. లోకమాన్యడు సంస్కృతభాషయందు గావించిన పరిశోధన గూర్చి జెప్పవచ్చు, వేదములు పురాతన గ్రీకుదేశము నుండి క్రైస్తవబడినవని పాశ్చాత్యులు దెలుపునిధాంతముల నాయన అంగీకరింప లేదనెను. 'ఓరియను' గ్రంథమునందు వేదములు క్రీస్తుపూర్వము 4000 ఏండ్లక్రిందట పుట్టినవనియు, ఆయన లోకమాన్యడు దెలిపియుండెను. "ఆర్మిటీకు హాము ఆఫ్ వేదాను" అనుగ్రంథమునందు వేదములు ఆర్మిటీకు సముద్రప్రాంతములందు ఉద్భవించినవని దెలిపెను.

దేశభక్తుని ఉపన్యాసము.

దేశభక్తుడు సభను ముగించుచు యిట్లుపన్యసించెను. లోకమాన్యడు మహారాష్ట్రదేశాక భారతీయుడుగా కెక్కున రాణించెను. మహారాష్ట్రులకులెనే హైందవులెల్లరు గౌరవ పురుషుడే. నేను అంగ్రుడనైనను తిలకుమహాశయని నాసోదర దేశీయునిగానే భావించెదను. నేడు ఎవని జయంతిజరుపుచుంటి మో ఆయన అన్ని విషయములందుకీ తేమో తేముడు. అన్ని విషయములలో గొప్పజ్ఞాన సంపన్నుడు. ఆయన యుత్సాహమునకు అంతులేదు. ఆయన సంకల్పసిద్ధికి అడ్డంకి లేదు. ఆయన మనోనిశ్చయము దృఢమైనది. ప్రజాసామాన్యమును బాగుగ నెఱింగెను. ప్రజలారతిని బాగుగ నెరుంగుదురు. తిలకు మహారాజు రాజనీతిజ్ఞులలో ప్రధానుడు. స్వదేశమును విదేశపాలనమునండి తప్పించు కొనుటకై ఆతనియావస్థ క్రియబుద్ధిసామర్థ్యములనువినియోగించెను. ఆయన కృషివల్లనే భారతదేశము స్వరాజ్యమునకు చేరు యైనది. ఆయన కాంగ్రెసులో చేరుటచేతనా ఆదేశీయసభకు అధికగౌరవము, ప్రజాసామాన్య పరిచయము కలిగెను. ఆయన కాంగ్రెసును చేరలేదు. కాంగ్రెసే ఆయనను చేర్చుకొనినది.

ఆతని బహిష్కార సిద్ధాంతమును, స్వదేశీసిద్ధాంతము ఆమోదించబడువర కాయన కాంగ్రెసునందు చేరలేదు. ఆయన బయటనుండియే ప్రజలను రానున్న గొప్ప సమతమునకు ఆయత్తపరచెను.

తిలకు జీవితమునుండి నేర్చుకొనదగ్గవిషయము లనేకములుగలవు. ఆయన భారతదేశ ఆత్మగౌరవమును కాపాడుటకు పట్టుబట్టెను. ఆయన నిర్మలమైన భారతీయుడు. ప్రతిఅంశము నందును, బట్టలయందు, ఆచారములయందు, జీవితవిధానమునందు జాతీయతను పో గొట్టుకొన లేదు. ఈ సందర్భమున ఒక ఉదాహరణ గలదు. — డిల్లీలో మాంబేగూగారికి వినతిపత్రము ప్రసాదించుటకై జాతీయవాదులు బోయినపుడు, ఇతరులందరు విదేశపదార్థుల ననుసరించి చుట్టుబొడగి బోవగా తిలకుగారు తన నూమూల వస్త్రములతో బోయెను. ఈ విషయ మొక్కటి జ్ఞప్తియుంచుకొనవలెను.

తిలకు మహాశయని జీవమునుండి వేరొకటి నేర్చుకొనవలసియున్నది. ఆతను బిరుదులకు, గౌరవములకు, పదవులకు, యిప్పటి కాంగ్రెసువారివలె దేవులాడలేదు. పైన దెలిపిన

గ్రామ బడిపంతుల ఇక్కట్లు

గ్రామబడులలో విద్యగరపుపంతులు గౌరవము పూర్వము యెంత హెచ్చుగను, దేశో ముప్పుదినంవత్సరములు దాటిన ప్రతివారికిని జ్ఞాపకముండవచ్చును. తిల్లి దండ్రులు బడిపంతులకు చేసిన సదుపాయములవలనను, పిల్లలకు తగు హెచ్చరికతో బడి కప్పగించిన విధమునను, విద్యాభివృద్ధికిలది ఆయనకు సమర్పించిన కట్టుములవలనను, వారికుండు గౌరవోదారభావములను ప్రకటించుచుండిరి. కుటుంబముతో నివసించియుండినను, బంటరిగనుండినను, జీవయాత్ర సుఖపుగను, తృప్తిగను, ప్రైయధికారుల నిర్బంధనల బాధ్యతలేమండ ఆయనచేయుటకు మంచి యంతకాములుండెడివి.

ప్రస్తుతపుపరిస్థితులు మారినవి. సర్కారు గ్రాంటు యిచ్చు బారింభించిదిమొదలు, రానురాను నిర్బంధనలు ప్రబలుటయు, పన్నులు హెచ్చుగా విధింపబడుటయు, ప్రజాభివృద్ధియగుటయు, పంటలు నష్టమగుటయు, ధరవరలు లోకములో పాలు మనదేశమందుకూడ హెచ్చుగానిల్లుటయు, మొదలగు అనివార్యములగు కారణములు తటస్థించినవి. బడిపంతుల కూడ తదితరసామాన్యజనులవలెనే కాలక్షేపము చేయుటకు తన్నుకొనుచున్నాడు.

విద్య పూర్వముకట్టుబాట్లలో క్షీణించినట్టి కొందఱును, అనాటికంటె యెక్కువ వ్యాపించినట్లు కొందఱును వివిధాభిప్రాయములు గల్గియున్నారు. ఏది నిజమయినను, విద్య వ్యాపించిన గౌరవము విద్యాధి కారులను, విద్యాక్షీణదళాలలోపము బడిపంతులకు పొందుటాశ్చర్యముగ నున్నది. విద్యాక్షీణదళకు తగుకారణములను విద్యాభిలాషగలవారు గమనించకపోవుట యెవరితప్పు? బడిపంతుల నెత్తిపెట్టేపములను మోపుట న్యాయమో కాదో గమనించువారెవరు? పూర్వపు ప్రస్తుతపు పరిస్థితుల తారతమ్యములను నిదానించిన ముఖ్యకారణములు దొరకకపోవు. అనాడు బడిపంతుల బంటరిగనుండిన వారుమలచే భోజనసదుపాయము పొందుచుండెను. కుటుంబముతో నుండిన సమస్తపంటలలో పాలుపొందుట వలన కుటుంబజీవనము సుఖపుగను హాయిగను జరుగుచుండెను. నెలకు పిల్లవానికి అధమము 0-4.0 చొ॥ జీతమున్ను, దపరాకట్టుము, పండుగుల బహుమతులును, సంవత్సరమునకు రు 100 ముదలు రు 200 వరకును సంపాదించుకొనుచుండెను. కుటుంబభర్తృత్వమును, సంతకు 100-200 మిగల్గుకొనుపంతులు యెంతయుత్సాహముతో పట్టుదలతో పనిచేయగలడో మనమూహింపవచ్చును. కథలు కార్తములు అప్పుసప్పులులేకండ కొనసాగించి, భూములు పుట్టులు సంపాదించి, పిల్లలకు విద్య అంగీకారపాత్రలందు సహితము గరపించి, వారికి మంచినీరులు గల్పించిన బడిపంతుల్ల చర్యలు మనకు కథలే యున్నవి. ప్రస్తుతపు బడిపంతులకు యెట్లున్నది? వేరేయిపాధిలేని పంతులు ఉపాధ్యాయవృత్తి నవలంబించిన యువాపరములకు దూరదూరమన్నాడు. గ్రామస్థులుకూడ గవర్న మెంటు వారిచ్చుగ్రాంటుసామ్యు తమవద్ద వసూలుచేసినపన్నులే గాన వేరేదీతములు, కట్టుములు, బడిపంతుల్లకు యివ్వనవసరములేదని గ్రహించియున్నారు. అందువలన పంటలలో పాలుగాని దసరామొదలగు కట్టుములుగాని పొందుట దుష్కమైయున్నది. అతడెడి నెలతిరిగినచో నెలగ్రామము దొరుకునో లేదో సందేహము. ఇకను ఎద్యుకేమనలో కొన్నిజాబులన్నవి

వినతిపత్రము సందర్భమున, సహచరులందరు అతనే తగినవాడగుటచే వినతిపత్రము జరుపమనిగోరినను, ఆయన అంగీకరింపక ఆ గౌరవమును బిసెంటుగారికి విడిచి పెట్టెను.

స్వతంత్రతెచ్చ

లోకమాన్యడు స్వతంత్రతెచ్చకును, సత్యమునం దాసక్తిని పెరుబడ్డాడు. స్వతంత్రుడగుటచే, చాలసారులు యితరులతో తగవులాడవలసివచ్చెను. కాని ఆయన యెప్పుడును వివాదవిషయములను వెనుకబెట్టెడివాడు గాడు. కొన్ని సమయములందు చాల తీవ్రచర్యల దీసికొనుచుండటచే యితరుల అసంతృప్తికి కారణభూతుడగుచుండెను.

సత్యమునం దాసక్తి

సత్యాచరణవిషయమున లోకమాన్యనకు మహాత్మునికి యెక్కువభేదము లేదు. లోకమాన్య దేవుడైన అసత్యములకు తావిచ్చియుండినచో, అసత్యము దోషమని యెరుంగకాదు. సత్యము దప్పటవలన తాను అధోగతి పాలయినను దేశమునకు మేలనగురూపకలనయే తలంపు. ఇదిగూడ స్వార్థత్వాగమనిపించుకొనును. దేశముగౌరవ తాను అధోగతిపాలంబు దేశభక్తియే యగును. లోకమాన్యని వేరొకరిగా తానెప్పుడూ నెగొనలేనని దేశభక్త వెంటటప్పయ్య పంతులుగారు నుడివిరి.

చివరకు ముగించుచు, మనమధ్య గోచరింపకున్నను ఆగోరముగా ఆతనియాత్మ మనలలోనున్న యామహాభావుని సభ్యులెల్లరు స్మరింపవలెనని గోరిరి.

అధ్యక్షునికి వందనములర్పించుటతో మహాత్మునకు లోకమాన్యనకు జయధ్వానములు చెలరేగ సభ ముగిసెను.

గ్రాంటు తనకుటుంబ సంఖ్యాగౌరవములతోను, ప్రస్తుతపు అధికస్థితులతోను నిమిత్తములేకండ, తాను ప్యానైన పరిక్షలను బట్టి నిర్ణయింపబడియున్నది. ఆగ్రాంటుకూడ తానొక్కడైన నుఖముగా జీవించుటకు సరిపడదు. (ప్రముఖుల ట్రయినింగు ప్యానైన పంతులకు నెలకు రు 7.0-0 గ్రాంటుయిచ్చెదరు. సామాన్య జిల్లాలో మ్యాన్లు హెచ్చైనను, గవర్న మెంటువారు కొన్నిలు వారికిచ్చుసామ్యు తక్కువైనను, వైరూపాయిలలో ఒకటి రెండు తగ్గింపబడును. నెలకు రు 4 లేక రు 5 తో ఒక్కపంతులకు వియ్యము పప్పుకే చాలవుగదా! భాగ్య పిల్లలుండిన వారల పోషించు టెట్లు? సాధారణముగా (సహాయద్రవ్య) బడులలో కరణములు బ్రహ్మణులు వారిపూర్వీకులవలెనే పనిచేయుచున్నారు. వీరు పూర్వపుగౌరవవృత్తిగా యని పాతకాలలందు (వేలాడుచున్నార గాని తామపొందు లాభములనుగరించి కాదు. తక్కువజాతులలో స్త్రీబాలురు సహితము కుటుంబపోషణమునకు పాటుపడుదురు. బ్రహ్మణ కరణజాతులలో యజమాని సంపాదనపైనే కుటుంబపోషణ జరుగును గాని స్త్రీబాలురు తోడ్పడుట పూర్వమునుండి యాచారములేదు. ఈజాతి ఉపాధ్యాయులకుండు భూఫలసహాయముతోను, ముసద్దీవృత్తి మొదలగువాని సహాయముతోను కుటుంబములను పోషించుకొనుచున్నారు. కేవలము గ్రాంటే జీవనాధారముగల ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య బహుతక్కువ. వీరే బడులను పోషించియుండిన, ప్రస్తుతపు బడుల సంఖ్య చాల తగ్గియేయుండెను. జిల్లాకు ఒక్క డిప్యూటీ యిన్స్పెక్టరుగాకే సరిపోదురు. పూర్వపు రాబడి, ఆపాక జీవనములేనందున, అప్పటి యుత్సాహము, పట్టుదలయు బడిపనులందు కనబడుటలేదు. కేవలము యావృత్తివల్ల తనజీవమే వెళ్లకుండిన, కుటుంబభారము నహించుటకు వివిధధన సంపాదన మార్గములు త్రొక్కవలసివచ్చుచున్నది. ముసద్దీవృత్తి కలన వాలంటరీలు, సాక్ష్యబత్తెములు, పార్టీలాభములు సంప్రాప్తమగుచున్నవి. తర్పుగా కచేరీలలో బడిపంతుల దర్శనమునకు వైపు తిప్పుకొనె యున్నది. ఈవిధముగా రెండుమూడు నెలల గ్రామము సంపాదించుటకు పిల్లనుచున్నదిగాని బడిపనులలో యీరెండు మూడు నెలల ను నీ తప్పక సంభవించుచుండును. వైద్యవృత్తివలన కొందఱు మఱి మూడు నెలలజీవనము లభించును. చుట్టుపట్ల గ్రామములకుకూడ సమయానుయాయములలో బడిపనులు విడిచిపోవలసి వచ్చుచుండును. అనుదినము బడిపనులు జరుగక పోవుటవలన, బాలురు బడులకు వచ్చుటనునుదురు. గ్రామంలో పార్టీ లేర్పడుటవలన కొందఱు తమబాలురను బడికిపోనివ్వరు. తాను బడి పెట్టినచో జాన బాలురు పిల్లు నలవాటు క్రమముగా నిర్దేశించెడిది. పిల్లకుండిన నాల్గవంతు రోలు సంఖ్యయు హాజరు గుట కష్టము. బాలుర కదివరకువచ్చిన పాత్రములుగాని, తక్కులుగాని అక్షరములుగాని మరచిపోవుటకు మంచి సదుపాయము లేర్పడి యున్నది. తా నదివరకు నేర్వినసంగతులే సంవత్సరములో అయిదాడుసార్లు తిరిగి తిరిగి నేర్పవలసివచ్చును. విద్యాభివృద్ధియే మి కనబడగలదు. జాలరుకు పాతపాతములు క్రొత్తపాతములు ఒక్క హెచ్చరుగానే యుండును. తాను నేర్వినవిద్యయే తక్కువై యుండగా, పెద్దపరిక్షలు ప్యానైన పరిక్షపంతులకువచ్చి పిల్లలను పట్టుదలగా కాలనిర్ణయ పరీక్షలు, సెలబసు, నెలవారిస్కిములు, సర్క్యులర్లు, సెంట్రల్ క్లాసు సలహాలు, మాదిరి పాఠములు, ట్రయినింగు నూతన పద్ధతులు, తర్పుగా మారువాచకపుస్తకములు, వారివారి రుచికరమైన సబ్జెక్టులు—వైవానిని గమనించుచు పరిక్షించుట కారంభించినపుడు, మనబడిపంతులు నిలువగలదా? ఈవేళే కొన్ని కర్ణకతోరముగా తోచుపంతులు వాని ననుసరించి విద్యగరపుటెట్లు? రూ 100-200 జీతముపుచ్చుకొను పరిక్షాధికారులకు వారి జీతములో 1/10 వంతుగాని, వారి విద్యాధికారములో 1/100 కాని బడిపంతులు తృప్తికరముగా పనిచేయగలదా? పరిక్షాఫలితములు తృప్తిగా లేనందున, గ్రాంటులో నాల్గవంతు గాని మూడవంతు గాని తొగ్గించుటకు సిఫార్సు చేయబడును. వీరి వైదిక కారులు రిపోర్టు బాగులేనందున, వైసిఫార్సు బలపర్చుటకు, లేక యింకను గ్రాంటు తగ్గించుటకు ప్రయత్నించెదరు. ప్రజలతోపాలు సర్కారు కూడ బడిపంతుల రాబడిని తగ్గించుచుండగా, క్రమముగా బడిపనులు జరుగగలవా?

మార్చి, ఏప్రిల్ నెలలో బిల్లు యెఱుఱుమవునని పోస్టాఫీసుకు యాత్ర గావించుచుండును. ఆగ్రాంటు బిల్లు అయితేజుగా గ్రామంలో అప్పువాడిన అప్పులవాళ్ల బాధపడలేక బ్రజరియున్న దూరపుపట్టణమునకు వ్యయప్రయాసములకోర్చి, హోటెలు బళ్లకర్షులుధరించి, బిల్లుమాన్యును. అనుకొన్నంత సామ్యము ముట్టనందున గ్రామంలో అప్పులవాళ్లకు సగమైనను ఋణము తీర్చలేకుండును. మాట భరతులేనందున గురువుగారి యందుగల స్వల్పగౌరవము పరపతి తగ్గిపోవును. గౌరవములేని మనిషి బ్రతుకు యెందుకు? జీవించినను, మృతతుల్యుడగుదా! ప్రస్తుతపువిద్య జీవనము సంపాదించుటకు నిష్ఫలమైయున్నది. విద్యయందు జనులకు గౌరవము తగ్గియుండగా, విద్యాక్షీణదళాలలోపము బడిపంతులనెత్తిపె మోపుట యెంతన్యాయమో చదువరు లూహించెదరుగాక.

లక్ష్మీనరాయణ పేట } తేజోమూర్తుల శివరామయ్య
12.7.24 }

(పైటపాదము)

సాకావాణిజ్యవిచారణసంఘము

నివేదికము ప్రచురింపబడుట

భారతీయవాణిజ్యనూచనలు

సముద్రతీరవ్యాపారమునకులైసెన్సుపద్ధతి

భారతసాకావాణిజ్యవిచారణసంఘమునివేదిక మిప్పుడే ప్రచురింపబడినది.

1922 జనవరి 12 వ తేదీని భారతశాసనసభయందు సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారిచే ఉపపాదింపబడి ఆమోదింపబడిన తీర్మానము ప్రకారము, అందు ప్రోత్సహింపబడిన ఉద్దేశములు సఫలమగుటకు యెట్టి ప్రయత్నముల జేయవలెనో విచారించుట కొకసంఘమును నియమించినటుల 1923 ఫిబ్రవరి 8 వ తేదీని భారతప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఆసంఘమునకు కౌన్సిల్ ఇ. జే. హెడ్డెలాం సి. యం. జి. డి. యస్. ఓ. ఏ. డి. సి. ఆర్. ఐ. యం. రాయలు ఇండియన్ మెర్చెంట్ డైరెక్టరు అధ్యక్షుడుగ నియమింపబడిరి. గౌ. సర్ ఆర్థర్ హెచ్. ఫ్రాం. గౌ. లిల్లాభాయి శ్యామలదాస్, జనునాథరాయ, సర్ జాను చైల్డు, డి. బి. తిరువెంకటరంగారావు, కార్యదర్శి జే. హెచ్. గ్రేను గారలు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

విచారణ విషయములు

ఈ కమిటీవారు విచారించవలసినవిషయము లీక్రింది విధముగ నుండెను:—

- (1) భారత సాకావాణియందు భారతీయులను కార్యనిర్వాహకాద్యోగులుగను ఇంజనీరులుగను విలవిగ చేర్చునట్లు.
- (2) ఓడల ఇంజనీరులకును, కార్యనిర్వాహకాద్యోగులకును శిక్షణము నిచ్చుటకై భారతసముద్రములలోను సాకాకళాశాల స్థాపించుట.
- (3) వివిధముగ నైన ప్రభుత్వమునుండి ధనలాభమును జూచు సాకావ్యాపార సంఘముల ఓడలలో ఇండియన్ అప్రెంటిసులకు ఆఫీసరులుగను ఇంజనీరులుగను శిక్షణమొసంగుటకు హామీనిచ్చుట, భారతదేశములో సాకాకళాశాల యేర్పడువరకును ఇంగ్లాండులోని సాకాకళాశాలలలోను ఓడలలోను శిక్షణము బడయుటకు ప్రభుత్వమువారు తగినటుల ఉచిత వేతన మొసంగుట.
- (4) జపానువలె అనేకవిధముల ధనసహాయమును జేసి భారత సాకావాణిజ్యము నభివృద్ధిజేసి సాకానిర్మాణమును ప్రోత్సహింపవలెను.
- (5) ఇంపీరియల్ ప్రభుత్వమునుండి గాని మరియే విధమునగాని శిక్షణము బడయుటకు ఓడలను సంపాదించుట.
- (6) ఒకచోటనో వరలనేకచోట్లనో అవసరమైనసే నిర్మాణప్రదేశములను ఇంజనీరులకు వర్కనువులను నిర్మింపుట.

కమిటీ సూచనలు

నివేదికము 1 వ అధ్యాయములో విచారణవిధానమును ఉపాధ్యత విషయములును చెల్లపబడినవి.

2 వ అధ్యాయమునందు సాకావాణిజ్యమునకు భారతీయులకు కార్యనిర్వాహకాద్యోగులకును ఇంజనీరులకును శిక్షణము నొసంగుటగూర్చి చెల్లపబడినది. అందు కమిటీవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. భారతీయులకు విద్యాశిక్షణములకు తగిన అవకాశము కల్పించుటకు సర్వీసులకు భారతీయులు విద్యావంతులైన వారు చాలవరకు సౌకల్యమును అప్రెంటిసులుగ వచ్చి తుదకు సాకావాణిజ్యమునందు ఆఫీసరులుగా నుద్దేశముతో నుందురని నమ్ముటకు చాల అవకాశము గలదు. ఈ అధ్యాయములో భారతీయులకు ప్రభుత్వశిక్షణ సాకాశ్రయమునందు శిక్షణ మొసంగవలెను, అట్లు శిక్షణబొందిన వారికి ముందుద్యోగముల సేర్పాటు జేయవలెననియు సూచనలు గావించబడినవి.

సముద్రతీర వ్యాపారము

3 వ అధ్యాయమునందు భారతసాకావాణిజ్యమును గూర్చి చర్చింపబడినది. అందుయితర దేశములగూర్చి ఈవిధముగ జెప్పబడినది.

39. ఇతర దేశములందు సాకావాణిజ్యము స్వదేశము దగు నటుల నభివృద్ధి జేయుటకు ఒకమార్గమున చర దీక్షింపబడినది. ఆమార్గము యేదనగా ఆదేశవాసులు మాత్రమే తత్సముద్ర

తీరమున వ్యాపారమును జేయునటుల విధింపవలెను. 1850 ఇండియాసముద్రతీర వ్యాపారచట్టము ప్రకారము భారతసముద్ర తీరము లందు అంజును వ్యాపారము జేసికొనవచ్చును. మాకు సాక్ష్యము నిచ్చినవారందర యుద్దేశ్యమునుగూడ యాచటమును రద్దుజేసి యీసముద్రతీరములందు విదేశీయులు వ్యాపారము జేయుటకు జేయవలెనని యేకగ్రీవముగ దౌర్బి. యుద్ధమునకు పూర్వము విదేశీయులు భారతసముద్రతీరములందు అమితముగ వ్యాపారము జేయునట్లుండగా యిట్టిచర్య దీక్షింపవలెననియే నూచింపబడినటుల చెలియుచున్నది. యుద్ధము ప్రారంభము కాగానే విదేశీయులపట్టి తగ్గిపోయెను. ఈనూచున వదలివేయబడిన భారతదేశము సముద్రతీరమునకు ఓడలునిచ్చుట అవసరమైనపుడు ఆతరువాత యేదోఒక వ్యాపారము జరగవలసియుండుటచేత టొట్టిఆటంకములుగాని పెట్టగూడదని తలంపబడినది. యుద్ధము ముగిసి శాంతి సూరగనే పరిస్థితులు మారెను. బ్రిటిషురేవులో నిప్పుడు పనిలేకుండ నెన్నియోటన్నుల, ఓడలు పడి యున్నటుల చెలియుచున్నది ఈవిషయము బైటికి చెచ్చుట కిదియే యుక్తతరణము. ఒకదేశసముద్రతీర వ్యాపారము ఆదేశమునకు సంబంధించినదిగాక యుండవలెను. అందు విదేశీపతాకములు హక్కుతిమకున్నటుల రాదు. ఆయాదేశముల దయనుబట్టిరావచ్చును. బ్రిటిషు వలసదేశముల సముద్రతీర వ్యాపార విధానము ఆయాదేశముల క్షేమమును సంపరించుచుండవలెనని అంగీకరింపబడినది. కావున భారత సాకావాణిజ్యభివృద్ధికి యీదేశసముద్రతీరములందు విదేశీయుల ఓడలు రాకుండ నిషేధింపుట అవసరమని మాఅభిప్రాయము. భారతసముద్ర తీరములందు వ్యాపారము జేసికొనటకు యేదైనసంధిప్రకారము హక్కులున్నయెడల ప్రత్యేకనిబంధన సేర్పాటుజేయవలసినదిగాను. కాని విదేశీయుల ఓడలేవియును, బ్రిటిషు ఓడలకు వలె ప్రత్యేకపుహక్కులను మాత్ర మనుభవించరాదని మాఅభిప్రాయము బ్రిటిషు ఇండియా సముద్రతీరవ్యాపారమునందు విదేశీయులెంతవరకు పాల్గొనినో సాకావాణిపరమైనట్లులను జూచి నిశ్చయింపలేకపోతిమి. కాని అయ్యది చాల కొద్దియనియు, అది లేకపోవుటలను యీదేశవాణిజ్యము కెట్టి భయమును గలుగజాలదనియు అందర అభిప్రాయమైయున్నది. కావున 1850 భారత సముద్రతీరవ్యాపారచట్టమును ను రద్దుచేయుటకు చక్కటి నిశ్చయాలనని మేము నూచించుచున్నాము. పైన చెప్పిన ప్రత్యేకనిబంధన మాత్రము జేయవలెను.

40. విదేశీపుడెవ్వ వ్యాపారమును నిషేధించినమాత్రమున

భారతసాకావాణిజ్య హక్కునిధిగాంచుటకై మనాయకారిగాజాలవనచాలమందినాక్షులు దేవు. ఇంకనుజేయవలసినది సముద్రతీర వ్యాపారమును భారతీయులకుమొక్కునగ ఆభిరుచి, భాగముగల ఓడవ్యాపారపుకంపెనీలకుప్రత్యేకముగనుండుచుట చర్యదీక్షింపవలెనని ఆసాక్షులు త్వరిత అనగా యీసాక్షుల యుద్దేశ్యము యిప్పుడున్న బ్రిటిషు సాగరేంద్రుల కంపెనీలను భారతీయులుగ జేసి అని సముద్రతీరమున వ్యాపారము జేయుటకు అర్హులగుగొనియుండునటుల జేయవలెననియే. ఈ సందర్భమున భారత సముద్రతీర వ్యాపారమునందు బ్రిటిషు ఓడలను నిషేధించుట గూర్చి విచారించుట సాధ్యమాయని సర్. డి. ఓ. ప. న. యు. న. ఇ. డి. వ. ర. లో దౌర్బి. బ్రిటిషు వలసదేశములయొక్క సముద్రతీరవ్యాపార విధానము ఆయాదేశములక్షేమమును జట్టియుండును. ఇందుకు ఆధారము 1894 మెర్చెంట్ షిప్పింగ్ ఆక్టు 738 సెక్షనునందు గలది. ఆసెక్షనుప్రకారము బ్రిటిషు దేశముయొక్క శాసనసభ ఒకచట్టముగాని శాసనముగాని గావించి తనసముద్రతీరవ్యాపారమును నిర్ణయించునట్లును. ఆశాసనమునందు బ్రిటిషుఓడలు, బ్రిటిషుదేశములలోవానివలెనే జూడబడవలెనని ఒకమాత్రమును తీసుకుండవలెను. ఈమెర్చెంట్ షిప్పింగ్ చట్టము సెక్షను వలన గల్గులాభములను ఆస్ట్రేలియా కామనువెల్లు ఉపయోగించుకొని, ఆస్ట్రేలియా ఓడయజమానులకు ఆస్ట్రేలియాసముద్రతీర వ్యాపారమునందు హక్కుగలదని నిర్ధరింపబడినది. అట్లు జేయ

ల, ఆస్ట్రేలియా ఓడలుగాని వానిని నిషేధించుటతో సాధించలేదు. కాని ఆస్ట్రేలియా తీరమునందు వ్యాపారము జేయుటకు కొన్నివరతులమీద లైసెన్సులిచ్చి కంట్రోలుపద్ధతి సేర్పాటు జేసిరి. ఆస్ట్రేలియా సముద్రతీర వ్యాపారమునకు లైసెన్సులిచ్చుటకు గలవరతులు బ్రిటిషుఓడలకుగూడ వర్తింతును. కాని యీవరతులప్రకారము ఆస్ట్రేలియా సముద్రతీరవ్యాపారమునందు ఆస్ట్రేలియాఓడలను తప్ప మిగిలినవానిని రానియకుండ జేయుటయగును. కావున భారత సాకావాణిజ్యమునక్షేమము నాలోచించి భారతసముద్రతీర వ్యాపారవిషయమున నిట్టిపనినే జేయవలెనన్న బ్రిటిషుమెర్చెంట్ షిప్పింగ్ లాప్రకారము యెట్టి ఆటంకమునుండదు. ఈవరతులనుమాత్రము బ్రిటిషుఓడలకును ఇండియా ఓడలకును ఒకేవిధముగ వర్తింజునట్లుండవలెను. ఆస్ట్రేలియా సాకావాణిజ్యమునకు ఆదేశము యొక్క వర్తకపారిశ్రామికాభివృద్ధికిగల లాభనష్టములగూర్చి విచారించుట కొక సంఘము నియమింపబడినది. యీ కమిటీ వా ఈ ఆ ఆక్టు నందులి సముద్రతీర వ్యాపారపు వరతులనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ విచారించుననియు నిజముగ నమ్ముబడినది. ఆస్ట్రేలియా దేశానుభవముగల ఒకసాక్షి యీ ఆక్టు వర్తకమునకు భంగకరముగ నుండెనని చెప్పినను ఆ కమిటీవారెట్టి నిర్ణయములగాంచిరో యింతవరకును తెలియలేదు. ఆ కమిటీ నివేదికము ప్రచురించువరకును ఆస్ట్రేలియా సముద్రతీరమును ప్రత్యేకముగ రిజర్వజేసికొనటనుగూర్చి యిదమిట్టమని చెప్పట సాధ్యముగాదు. ఇతరదేశములగూడ సముద్రతీర వ్యాపారమును రిజర్వజేసికొనుపద్ధతి జేయను రించుచున్నటుల చెల్లపవలసియున్నది. ఆస్ట్రేలియా విధానము విజయవంతము గాకపోయినను భారతసముద్రతీర వ్యాపారము గూర్చి మేము గావించిన సూచనలు విజయవంతములు గావనుటకు పీలులేదు.

లైసెన్సులపద్ధతి

41. భారతసముద్రతీర వ్యాపారమును భారతీయులును ఓడ వ్యాపారపు కంపెనీలకే ప్రత్యేకించుటవలన భారతదేశమునకు లాభకరముగ నుండునా యుండదా యను విషయమును చెప్పట సాధ్యమని మేము తలంపము. ఇప్పుడు యేవిధముగగాని నిశ్చయమును బడయుట కెట్టి లెక్కలనుకేవు. ఏమైనను యిప్పుడున్న వానికన్న అవకాశము లెక్కువ అనుమాలు ముగనుండి ఓడల యజమానులుగనుండి పనిజూచుకొనుటకు ఆవకాశము వచ్చువరకును యిప్పుడున్న కంపెనీలవలెనే నడుపు. గలరాయని భారతీయుల సామర్థ్యమునుగూర్చి ప్రతికూలముగ నిర్ణయము గావించుట న్యాయముగాదు. భారతీయులు కొంత కాలముక్రింద ఆసంగలేమా చెలియక అనుభవము లేనివారై యుండినను కొన్ని వ్యాపారములలో విజయము గాంచిరి. అట్టితరి అనుమానాలవకాశము గల్గినపుడు ఓడవ్యాపారమునందు మాత్రమే విజయము గాంచరాదో తెలియవచ్చును. భారతీయులు స్వయముగ తమ సాకావాణిజ్యముగావలెనని కోరుట సాధ్యమే యని భారతశాసనసభలో వాణిజ్యంగ సభ్యుడు ప్రభుత్వపక్షమున నడిపెను. ఈవాంఛ సాధ్యమైనపుడు యెప్పుడోగాక సాధ్యమైనంత త్వరగానే యియ్యది సఫలముజేయవలెనని మాఅభిప్రాయము. ఇందులకు ఇండియన్ ఆఫీసరులకును ఇంజనీరులకును శిక్షణ మొసంగుటకు వసతుల జేసి నంతమాత్రమున లాభము లేదనియు యీయుద్దేశ్యము సాధ్యమే కింకను చాలపని జరుగవలెననియు మాఅభిప్రాయము. ఇందులకు మేము గావించు సూచనలప్రకారము తుదకు భారతసముద్రతీరమును భారతీయులే యజమానులుగనుండి వారి క్షేమముఖ్యముగ నున్నపుడు వారికే ప్రత్యేకించునటుల గావలయును. ఆస్ట్రేలియాలోవలె లైసెన్సులను పర్యటించుచు పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టవలయును. కాని ఇండియాలో లైసెన్సులిచ్చు వరతులు ఆస్ట్రేలియా లోనివానివలెమాత్ర ముండరాదు. భారతసముద్రతీర వ్యాపారమునందు పాల్గొనటకు హక్కుండుటకై లైసెన్సులిచ్చబడనని ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడే ప్రకటించవలెననియు, యెప్పుడినుండి యీయబడనో ముందు ప్రకటించవచ్చుననియు మేము నూచించుచున్నాము. అలైసెన్సులిచ్చు వరతులు యీక్రింది ప్యారాలలో చెల్లపబడినవి.

ఆదర్శప్రాయముగు భారతసాకావాణిజ్యము

సాక్షుసారాంశమును జూడ ఆదర్శప్రాయముగు భారతసాకావాణిజ్య మిక్రిందివిధముగ క్లుప్తముగ వర్ణింపవచ్చునని చెలియగలదు:—

- అ. ఓడలను ఇండియాలోనే రిజర్వ జేయవలెను.
- ఆ. ఆఫీసరులు, ఓడపనివారలు భారతీయులే ఉండవలెను.

ఇ. ఓడల పట్టుగాని ప్రాంతముగాని జాయింట్లను కంపెనీలపై యుండవలెను. ఆ కంపెనీల ఇండియాలోనే రిజిస్టరు కావలెను. రూపాయల మూలధనముతో నుండవలెను. డైరెక్టరులు అధిక సంఖ్యాకులు భారతీయులుగ నుండవలెను. లేదా యీ కంపెనీలు ప్రత్యేకముగ భారతీయులే యున్నవైన నొకరి యాజమాన్యముక్రింద నుండవలెను.

ఈ కంపెనీలలో వాటాలు చాలవరకు భారతీయుల యేదయ్యే యుండవలెను.

ఉ. కంపెనీల మ్యానేజ్మెంటు భారతీయుల చేతులలోనే యుండవలెను.

చివరకు యిట్లేపరిణమించవలసిన ఆచరణముని మేము దీని సంగీకరించెదము గాని ప్రస్తుతము మాత్రము యిది పూర్తిగా ఆచరణలోనికి వచ్చుటకు సాధ్యమని మాత్రము మేము తలంపము. సముద్రతీర వ్యాపారనిబంధనలందు మేము విధింపగోరినదేమనగా: ౪. అంతకాలమైనప్పటికీ లైసెన్సులు గావలెనని కోరు ఓడల యొక్క యాజమానులు భారతీయులై యుండి, భారత జేమమును కోరునదై యుండవలెను. ఆ ఓడల యాక్రిందివరతుల ప్రకార ముండవలెనది భారతీయ మనియే నిర్ధరింపవచ్చును.

అ. అది ఇండియాలో రిజిస్టరు కావలయును.

ఆ. అది ఒక భారత వ్యక్తి యాజమాన్యముక్రిందగాని, ఇండియాలో రిజిస్టరై రూపాయల మూలధనముతో భాగతీయులు అధిక సంఖ్యాకులు డైరెక్టరులుగనుండి, వాటాలు చాలవరకు భారతీయులపై యుండి జాయింట్లను కంపెనీ వైన గావలయును.

ఇ. అట్టికంపెనీ మ్యానేజ్మెంటు భారతీయుల చేతులలోనే యుండవలెను.

ఆఫీసులను, ఓడపనివారలగుడ చూర్తిగ భారతీయులే యుండవలెనని నిర్ణయించుట కిప్పుడు సాధ్యమగుదు. కావలసినంతమంది ఇండియను ఆఫీసులను ఇంజనీరు శిక్షణ నొసంగి తయారుజేయుటకు కొంతకాలముబట్టును కానిముందు దెలుపబడిన సముద్రతీరవ్యాపార నిబంధనలందు ఓడలదొడ్డు గులు తప్పకుండ భారతీయులే యుండవలెనని నిబంధనగలదు. లైసెన్సులకు దరఖాస్తు జేయు ఓడలు ఇండియాలోనే నిర్మించబడవలెనను మరతు నిపు డాచరణలో తెట్టుటయును సాధ్యమగుదు. కారణము యీదేశములో సముద్రము నముజేయు ఓడలనుట్లు ప్రదేశములులేవు కాని అంతకాలములో లైసెన్సు లిచ్చుటకు యీరెండు మరతులగుడ అందుజేర్చుట సాధ్యమగునని తలంచెదము.

43 ప్రభుత్వమునాగి ఒకేదీని నిర్ణయించి అప్పటి నుండియు యేఓడయైనను యాక్రిందివరతులకు యీ లైసెన్సు నిచ్చు అధికారినుండి లైసెన్సును బొందినగాని భారత సముద్రతీర వ్యాపారమునందు పాల్గొనవచ్చును.

లైసెన్సు లిచ్చుటకు మరతులు

1. లైసెన్సుంగు పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టినవిషయ బ్రిటిషు పతాకముగల యే ఓడలకుగాని లైసెన్సులను పట్టుకొనవచ్చును. ఆ ఓడ 25 యేండ్లకు పూర్వము నిర్మింపబడినదిగాక, సమద్రతీరవ్యాపారమునందు 12 మాసము నుండి పనిజేయుచు ఆ ఓడ ౧ జూనియో జాయింట్ల కంపెనీయో ఓడకు ఇరవై తక్కువగాకుండ భారతీయులు అప్రెంటిసులను దీసికొని ఓడను వ్రాతపూర్వముగ హామీ నిచ్చి 60 నుండి అప్రెంటిసుల కన్న యెక్కువదీసికొనుటకు నిర్బంధము లేకుండ నీవగుతులకై లైసెన్సులనుబడును. అంశేగాక ఓడలో గల జేయుటకు తగిన ఇండియను ఆఫీసురు ను, ఇంజనీరులు న వచ్చుకొలదియు, యీజాయింట్ల స్టాకుకంపెనీలను స్వయంజమానులను తమక్రిందనుండు ఆఫీసులలోను ఇంజనీరులలోను నగమునుండిని భారతీయుల నియోగింపవలెను. ఈ లైసెన్సులు ఓడకు 25 సంవత్సరములు వచ్చువరకును, డైరెక్టు వరకు ప్రకారము నడుమ ను నొకవరకును వర్తించు నిబంధనలకు లోనై అమలుగొనుండును.

2. ఇకమీద సముద్రతీరవ్యాపారమును గోరు ఓడలన్నియును ప్రభుత్వమునా భారతీ నౌకాసంఘములపై విధించు మరతులకు విధేయులైయుండుననే లైసెన్సులను బొందును ఇంతేగాక అట్టి ఓడల యాజమానులు 1 వ మరతులో ఇండియను అప్రెంటిసుల గూర్చియు, ఆఫీసులను ఇంజనీరులను ఇండియనుల జేర్చుకొనుట గూర్చియు నున్న పద్ధతులపై హామీ నీయవలయును.

3. వర్తకమునకు భగము, కరెన్సీ, యుద్ధము వచ్చుగ విపత్తును గల్గినపుడు లైసెన్సులిచ్చు అధికారులు యీమరతు

లన్నియు త్రోసివేసి బ్రిటిషు పతాకమున్న ఓడలన్నిటినింతకాలము లైసెన్సులిచ్చవచ్చును.

4. వర్తకమునకు అటంకముగనుండు, డెఫెన్సురీబేట్లు, రేటు మార్పులు మన్నగువాని విషయమున భారత ప్రభుత్వ సమ్మతిపైని లైసెన్సులిచ్చు అధికారులు ఉచితరీతిని పనిజేయుట కధికార మిచ్చవచ్చును.

5. 1869 మే 12 కు పూర్వముజరిగిన చంద్రి ప్రకారము విక్టోరియా రాణి విదేశ ప్రభుత్వముల ఓడలకు వేరైనను బ్రిటిషు ఇండియా సముద్రతీర వ్యాపారము విషయమున నొసంగిన షాక్సులు సార్వభౌము డంగీకరించినంతకాలమును, ఏతే బ్రిటిషు ఓడలకు యెక్కువమాత్రమే లేమాత్రము నుండవలెను మరతు మాత్రముండితీరును.

6. సముద్రతీర వ్యాపారమునాగి బ్రిటిషు ఇండియాలో ఒక రేవుకును మరియొక రేవుకును మధ్యజరుగునట్టియు భారతఖండములో బర్మాతోగూడ జేర్చి ఒక రేవుకును మరియొక దానికిని జరుగు వ్యాపారమునియు దెలిసికొనవలయును.

భారత సముద్రతీర వ్యాపారమునకు లైసెన్సు పద్ధతిని ప్రవేశించినపుడు యీ మరతులను గమనింపవలెనని మా అభిప్రాయము.

బ్రిటిషులైనను శిక్షణమునకు గొనుట

44. పై చెప్పిన లైసెన్సుంగు పద్ధతికి దోడు భారత ప్రభుత్వము ఋణముజేసి తీరమున పనిజేయు బ్రిటిషులైననులలో నొక దానినికొని దానిపై డైరెక్టరులను యెక్కుమంది భాగతీయులుండునట్లు నియమించి పనిజేయునెడల భారత నౌకావాణిజ్యమునకు ననరుయేర్పడునని మాకు దోచెను. భారతీయులు సమర్థులైన పూర్తిగ మ్యానేజ్మెంటు దీసికొనువరకును యిప్పుడున్న మ్యానేజ్మెంటు నే యుంచవలెను. ఈ లైసెన్సులోని ఓడల యాజమాన్యము భారతీయులకే అప్పడప్పుడు అమర్చుచు తుదకు యిదంతయును గావగవలెను.

పార్శ్వము నిర్ణయించుకొని వేగమునుబట్టియు ముసగవచ్చు దానిని జటియునుండును. పై చెప్పిన విశాల సిద్ధాంతమును మార్పుచేసి కారణమును గాన్పించుటలేదు. మేము చెప్పిన లైసెన్సుంగు పద్ధతి అంగీకరించునెడల యీ కంపెనీల మెయిలు కంట్రాక్టులలో ప్రవేశించుట అవసరమగును. ఈ కంట్రాక్టులన్నిటిని డబ్బు భారతదేశమే చెల్లింపవలయును. ఇందువలన యీ కంపెనీల క్రిందనున్న ఓడలు ఇండియను అప్రెంటిసులనేకులను మేముదెల్పిన లైసెన్సుంగుపద్ధతిలో నూచించిన మరతులప్రకారము దీసికొనవలయును.

48 వ అధ్యాయములో మేము భారత నౌకావాణిజ్యమునందు భారతీయుల జేర్చుకొనుటను గూర్చి చెప్పించితిమి. మేము 2 వ అధ్యాయములో భారతీయుల నౌకావాణిజ్యమునుగూర్చి చెప్పినవిధానము ప్రకారముసముద్రముపై ఆనుభవముగలపనిలో ప్రవేశించుటకు తగినచుగుణములు ఇండియను ఆఫీసుల కేర్పడును. ఈ ఇండియను ఆఫీసులకు శిక్షణమైన పిదప వారిలో చాలమంది బెంగాలుమున్నగుటెలు సర్వీసులలోను, ప్రభుత్వముల క్రింద నౌకావాణిజ్యమున పోర్టుట్రుస్టుములక్రింద నౌకావాణిజ్యమున పోర్టుట్రుస్టు క్రిందనున్న ఓడలలోను సర్వీసులు భారతీయులపరమగువరకును నియోగింపవలయును.

49 ఇండియాకంపెనీలకు మధ్యమధ్య నదివ్యాపారములలోను తత్సంబంధమగు వాణిజ్యములలోను కొంతకష్టముండునట్టి కలకత్తా రంగుసాక్షులుతో. ఈ విషయము కమిటీ వారు విచారింపవలసిన వానిలో లేకపోవుటవలన చెప్పింపరాదని దలంచితిమి.

నౌకానిర్మాణ ప్రోత్సాహోపాయములు

భారతదేశములో వానియంతట నవినదును ఓడలనిర్మాణమునుగూర్చియు నిర్మాతలకు శిక్షణము నొసగుటను గూర్చియు 4వ అధ్యాయములో చెప్పింపబడెను. ఈ సందర్భమున నీ అధ్యాయములో నీటుదెలుపబడినది.

“ఇందునుగూర్చి దెలుపబడిన వివిధవిషయములగుర్చి బాగగ విచారింపగా ప్రస్తుతము ఓడ నిర్మాణమునకు ధనసహాయముచేయుట యుక్తమని మేము నూచించుచున్నాము. ఒక ఇండియనుకంపెనీ నౌకానిర్మాణాశ్రయమును నిర్మించునెడల ప్రభుత్వమువారు కంపెనీ మూలధనము చెల్లించినదానిలో మూడవవరకును ఋణము నిచ్చియు, తక్కువముల నిచ్చియు, యితరవోట్లచాకగ వచ్చినయెడల కొంచెమెక్కువైనను యీ నౌకానిర్మాణ ప్రదేశములోనే ప్రభుత్వమువారు పోర్టుట్రుస్టుపనిని జేయించియు, ఇట్టి నిర్మాణ ప్రదేశమేర్పడినపుడు ఇండియాలో కట్టబడిన ఓడలకే లైసెన్సు యియవడునని కాసనముకావించియు సహాయముజేయవలెను. మేముగావించిన సూచనలతోనే కీర్తించుచు గాల్గల్గిన భాయి శ్యామలదాసుగారు ప్రభుత్వము వారే యీపనిని దలపెట్టి నౌకానిర్మాణ ప్రదేశమును స్వంత ఖర్చుపై యేర్పాటు జేయవలెనని చెప్పిరి.

V అధ్యాయము

భారత నౌకావాణి

63. మేము విచారింపవలసిన విషయములలో మొదటి క్లాజునందు భారతీయులను నౌకావాణిలో కార్యనిర్వాహకొద్దగుటకు విరివిగదీసికొనుట సాధ్యమెట్లో దెలుపవలసినదిగ కోరబడెను.

64. రాయలు ఇండియను మెరైన్లను భారత నౌకాదళముగ పునర్నిర్మాణము జేయునన్నారని మాకు తెలిసినది. అదియేదో స్వప్నముగ దెలియువరకును సర్వీసులందు భారతీయుల కెక్కువగ జేర్చుకొనుటనుగూర్చియే అభిప్రాయముగాని దెల్పుట కష్టమగునన్నది.

65. రాయలు ఇండియను మెరైన్లను రాయలు ఇండియను నేవీయోనను సర్వీసులకు భారతీయవరము జేయుట ముఖ్యమనియు భారత నౌకావాణిజ్యమునకు శిక్షణము ప్రత్యేక పుతరగుతులలో జరుగవలెననియు మేము దెలుపుచున్నాము. అట్టి ఆఫీసురులు ముందుగ శిక్షణము బడయుటకు ప్రథమమున యీవిధానమునందు శిక్షణము వయట చాల లాభకరముగ నుండును.

66. తీరములను, రేవులను, భారత వాణిజ్యమును సంగ్రహింపగల భారత నౌకాదళనిర్మాణము భారత నౌకావాణిజ్య గ్రాంతిత్వముతో జరుగవలెనని భారత నౌకావాణిజ్య పీకాభిప్రాయమును చెప్పిరి. రాయలు ఇండియను మెరైన్లను అట్టి సర్వీసుగ మార్పుట కెట్టి ఆలస్యమున జేయరాదని మేము దెలుపుచున్నాము.

ప్రత్యేక భేదాభిప్రాయము

సర్ ఆర్థర్రథ్రాం శిక్షణ వసతులనుగూర్చిన మూడవ అంకికరించుచు ప్రత్యేకముగ నిట్లు భేదాభిప్రాయమును చెల్పుచున్నాడు. "భారతీయులు యజమానులుగనుండి వారి మ్యానేజిమెంటుక్రిందనుండి భారత నౌకావాణిజ్యమును స్థాపించు పనిని ఓడవ్యాపారమునం దభిరుచి నిజముగ గలవారికే వదలి వేయవలయును "

మదరాసు సిండికేటు

ప్రయాణపు ఖర్చులు:—మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు సిండికేటు 4వ వారు 12 వ తేదీన సమావేశమైరి. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన సంఘసభ్యులకు ప్రయాణపు ఖర్చులనుగాను మామూలుగ్రాంటు రూ 20,000 కన్న అధికమియమని యన్నందున, నికముందు శిక్షణకువచ్చే ప్రకారము ఒకసంకుటకు నిశ్చయించిరి:—

1. రైలుప్రయాణము 2 వ తరగతి రాశిపోను ఒక్కవ్యక్తికి మాత్రమే.
2. మోటార్లు, స్టీముబోటు ప్రయాణములకు 1 వ తరగతి రేటు, లేక మైలునకు 8 అణాలుచొప్పన, ఏకీకృతముగా నుండిన అది.
- (3) ఇతరప్రయాణములకు మునిసిపలుహద్దుదాటినవిదప 3 మైళ్లుదాటివో మైలునకు 8 అణాలుచొప్పన మునిసిపలు హద్దులకు 3 మైళ్లలోపు ప్రయాణములకు ఖర్చులీయబడవు.
- (4) విశ్వవిద్యాలయమువనిమీద నుండునపుడుదినమునకు రూ 6 భత్యఖర్చు. 12 మైళ్లలోపు ప్రయాణము జేసినపుడు భత్యఖర్చు లుండవు.
- (5) ప్రస్తుతనిబంధనప్రకారము గల మారదేశ ఆల వెన్ను లీయబడవు.

ఈదిగువ కేర్పొనబడిన సంఘములసభ్యులకు మాత్రమే ఖర్చులీయబడునట్లు సిండికేటువారు తీర్మానించిరి (1) సెనేటుసభకు కాసవక్రమముగా వార్షికసభకు వచ్చునపుడే ప్రయాణపుఖర్చులు, ఒకరోజు భత్యము ఒకసంగెదరు. (2) ఎకడమికు కాన్సిలు సాలునకు మాడుసభలకు మాడురోజులు భత్యఖర్చులు, ప్రయాణపుఖర్చులు. (3) ఎఫలియే టెడుకారేజీ కాన్సిలు సాలునకు 2 సభలకు మాత్రమే ప్రయాణపు ఖర్చులు ఒక రోజు చొప్పన భత్యఖర్చులు. (4) సిండికేటుసభకు సాలునకు సుమారు 12 సభలకునట్లు అంచనావేయబడెను.

కార్పొరేషను ఎన్నికల ప్రచారము — ఎన్.

ఎ.ఎఫీ హనుమయ్యగారి ఆధ్వర్యమున బలవరచుటకై ప్రచారము సాయంకాలముక్రినివాస పెరుమాళ్ కోనిలివిధిలో సభ జరిగెను. వాటిసభావిషయమేమన ఆంగ్లొయిండియనులు పలవురువచ్చి సభయం దత్యుత్సాహముజూపి, "వంశేమాతరము, గాంధీ జే" యను ధ్వనులతో క్రినివాసయ్యంగారికి పూదండలు వేసిరి ఎం. మునిస్వామిచెట్టిగారు ఆధ్యక్షులుగ నుండిరి.

ఎన్. క్రినివాసయ్యంగారు ప్రభమున మాట్లాడిరి కాంగ్రెసుసభ్యులు తమ ప్రయత్నములందు చాల ప్రతిఫలప స్థితుల నెదుర్కొనవలసినను రేటువేయరులు ప్రస్తుతకార్పొరేషను సభయందు గల లోపముల తెరింగి తమకు సహాయముజేయ దురని నమ్ముచున్నారు. షాఫీమహమ్మదుగారు ప్రత్యర్థులుగా నుండుటకు ఆంగ్లొయిండియనులుగూడ అంగీకరించి తమ 4 లోపమును చెలుపుటచే కార్పొరేషనులో మా ర్చనసరను, మాట నిశ్చయమని చెలిచెను.

షాఫీమహమ్మదుగారు

స్వాతంత్ర్యవాంఛ జేతమందంతలను ప్రబలముగా వా పించిరొండు, చెన్నపురిప్రజ లింకను వెనుకడియుండుట క చనియము. పి. త్యాగరాయచెట్టిగారు కార్పొరేషనుసభ పలబారుగానున్నదని ఆని యుండిరి. ప్రస్తుతసభ్యుల అధ్యక్షుడు ఏరీతిగా జెప్పిన ఆరీతిగా ప్రజల సౌకర్యముల పాటింపక అనేక అనాచారములను జేయుచున్నారు. అట్టిరిని తిరిగి సభ్యులుగా నెన్నుకొనగోరదరా, లేక, ప్రజలకై త్యాగముజేసిన కాంగ్రెసు సభ్యులను ఎన్నుకొనెదరాయ. షాఫీమహమ్మదుగారు ప్రశ్నించిరి. ప్రస్తుతము కార్పొరేషనుందు జరుగవలసిన మార్పులను నూచించి, ఆ మార్పులన్నిం నెరవేర్చుటకు తగినవారు కాంగ్రెసు సభ్యులే యనియు, వ నెన్నుకొనినచో ప్రజలకు పౌశ్చాత్యనగరములలోనుం క సౌకర్యములన్నియు సౌకగ బతు నట్లు చూడదరనిర చెలిచెను.

ఆదికేశవులు నాయకరుగారు, పీటుఇచ్చుహక్కు వృధాగ నిరుపయోగ పరుపరాదని రేటువేయర్లు మోచ్చుచిరి.

హిందీ ప్రచారక విద్యాలయము

విద్యార్థులకు నియమములు

ఈనెల 27 వ తారీఖునచంద్రాసులో తెరవబోవు హిందీ ప్రచారక విద్యాలయమునకు ఈక్రింద నుదహరింపబడిన విద్యార్థు లెన్నుకొనబడివారు. విద్యార్థులు 23 వ తారీఖులోపల మద్రాసుకు రావలయును. వారెల్లరు తమతమ పడక చెబు దీపము మొదలగునవి తీసికొనిరావలయును. ఎల్లరును ఖద్దరు బట్టలే ధరింపవలయును.

వె కటరాను చౌదరి	వీరవల్లి ముఖాసా
బాలనూర్జనారాయణ	ఆకుమారు
రామరావు	ముదునూరు
చంద్రహాళి	ఆకుమారు
వీరరాఘవరావు	లోటవల్లూరు
టి. సుబ్రహ్మణ్యం	అంగలూరు
వెంకటరామయ్య	పొట్లపూడి
కె వెంకటగత్తుం	ఆకుమారు
కె సిద్ధవజీపంత్	మంగళూరు
పి. లజపతిరావు	బెజవాడ
పి కృష్ణ బహ్మం	తిరుపతి
పి. క నారాయణ	ట్రీవేండ్రం
ఏ జి. వేర్దను	తిరువెల్లూ
జి. చెల్లపిల్లై	తూతుకుడి
యం. వి. రాజం	మధుర
వి. అచ్యుతకానుత్	కొడియల్ బెయిల్
రామచంద్రకృష్ణి	తిరుప్పనండల్
ఇందులో మొదటి ఎనిమిదిమంది తమఖర్చు తాము ధరింతురు.	

జూలై 21 వ తారీఖునరథగ,

భవానీ వరదలు

800 యిండ్లు కొట్టుకొనిపోయినవి

5 వేలమం- ప్రజలు యిండ్లులేక అల్లాడుచున్నారు
కోయంబుత్తూరు, జూలై 19—భవానీనది ఎక్కువగాపొంగుటచే క్షీలక్ష రూపాయల నష్టముకలిగినది. ఇండ్లు లేక అల్లాడుచున్న ప్రజలు సుమారు 3 నుండి 5 వేల జాతు ఉన్నారు. భవానీవం తెనకు ఏడించెపున సత్యమంగలమువద్ద నది కట్టతెగి సుమారు 7,8 వందల యిండ్లు కొట్టుకొనిపోయినవి.

కావేరినది శివసముద్రవద్ద 36 అడుగుల ఎత్తు వచ్చినది. చిన్నవం తెనమీదగానీరు ప్రవహించుచున్నది. భవానీకి చాలభయము కలుగుచున్నది. కొడుమూడికిని మరిరెండు యితర గ్రామములకును యిదివరకే నీరువచ్చినది. ఈకోడ్డు కావేరివం తెనను పోలీసువారు భద్రముగా చూచుచున్నారు. యఫ్. యల్. పీ వెన్నుగారు యీ సాయంకాలమున హెడ్డుకావ్యర్లగుట వచ్చియున్నారు. వీరు గడచిన మూడుదినములనుండి మోటారులో 30 మైళ్లు తపాలాపోవుటకు ఏర్పాటుచేసి రైల్వసరిగా పోవుచున్నవో లేవోస్పష్టముగా చూచుచుండిరి. (ఆ. ప్రె)

పాపనాశంపద్ద గండి

కుందరపెరమాల్ కోయిల్, జూలై 19:యస్ ఐ. రైల్వే డివిజనులు మాపర్చెంటు యిట్లుతెలిజేయుచున్నాడు. "పాపనాశం బరకురాయలమన్య 20¹ మైళ్లవద్దప్రధాన ఇనుపదారిలో గండ్లు ఏర్పడినవి. సరాసరిపోవు రైలుబండ్లు మాయవరం.తిరువల్లూరు. తంజావూరు మార్గమునందా పోవుచున్నవి. వరదలు తగ్గినగాని రైలుబండ్లు సరాసరినడచుటకు వీలుపడదు. (ఆ. ప్రె)

టీస్తా లోయ

కుర్ మాంగ్, జూలై 19—18, 21 మైళ్లమధ్య టీస్తాలోయలో అనేకచోట్ల కట్టతెగిపోవుటవలన సుమారు 4 దినములవరకు తపాలా ప్రయాణికులను యీచలినుండి ఆవలకు జేరవేయవలసి వచ్చును (ఆ. ప్రె)

కావేరివరదలు

తిరుచనాపల్లి, జూలై 15 — ఏడెనిమిది దినములనుండి కావేరి పూర్తిగా ప్రవహించుచుండెను. మొన్నటి రాత్రికి కొంచెము యెత్తుడయినది, కాని నిన్న ఉదయములేచిమాపు నప్పటికి ప్రవాహమెక్కుడై, నదిపార్శి ప్రక్కనున్న పొలముల నన్నిటి నీటితోనింపి, తెప్పకుళముతోనికివచ్చి కొన్ని వీధులలో నడుములవరకు పారిసినది. భోగ్యరైలువేవనునుండి ఊరిలోనికి బండ్లునకుడు మార్గముపై నిలపునోతు నీరుప్రవహించినది. ఈ రోడ్డుకుపోవు రైళ్లు ఆగిపోయినవి. రైలుమార్గమే కనుపింప లేదు. కావేరిబడ్డవే యుండు చింతామణియను పేటయంతయు నీటియయమైనందీన ఆచ్చటి ప్రజలు దొరికిన పామగిరి బండ్లలోచైచుకొని తెప్పకుళమునకు వచ్చిరి. వైవనులో ప్లాట్ ఫారముపై నీరు పారిసినది. వైవనుమార్గపురగయరాల యిండ్లన్నియు నీటిలోనుండుటచే గూడ్సువెడ్డుతోకాపురముచేయుచున్నారు. బోస్ఫర్, జాతీయకళాశాల విద్యార్థివసతిగృహములలో నడుములలోతు నీరుండుటచే విద్యార్థులకు కళాశాలలో భోజనము పెట్టబడెను. ఇతరనష్టము లెట్లున్నను, జననష్టము లేదనిచెప్పటకు కొంతసంతసమే. ఊరికిదక్షిణపు దిక్కునతప్ప అన్నిచైపుల కనుమాత్తువరకు ఒకటే సముద్రమువరే నీరు నీటియంత్రాల (Water Works)అంతయు జలపూరితమై యున్నందున యంత్రమునడుపుటకు వీలులేకపోయెను. అందుచే పట్టణముందలి కొలాయిలలో నీరురా లేదు. మాతులు విస్తారముగా లేనందున కావేరిప్రవాహపు రోడ్లలోనినీరే చీంచెలతో గొంపోయి వాడుకొనిరి. శ్రీరంగమరోడ్డు వైవకొవద్దనున్న వంతెనలు వడుటకు సిద్ధముగానున్నవనియు, అట్లుపడినచో ఊరితోని ప్రవాహము మఱింతపెచ్చి, మఱికొంత నష్టముకలుగునను భయము పట్టణవాసులలో కలుగుచున్నది. చుట్టుపట్లగ్రామాదుల నుండి వచ్చుమారగాయలు, మజ్జిగవగైరాలు రావీలులేనందున హోటాలలోనివారు తొక్కుటపడుచున్నారు. ఈరోజుకూడ ప్రవాహములేయున్నది. కళాశాలలు మూయబడినవి. ఇకనెన్ని రోజులవరకెట్లుండువో తెలియదు.

మ వీరరాఘవయ్య

' ఆంధ్రయువజనసంఘము.'

ఎం గు యి డి యా ప త్రి క

మ హాత్మ ని వ్యాస ము లు

హిందూ మహమ్మదీయ మతకలహములు

నూలు వదుకుట వ్యవసంకరము కాదు

గాయనీమణి సరోజినీ

భారతమాత పుత్రికలలో విజ్ఞాననిధానయగు నీచాన ప ట్రికాలో నొనరించిన అద్భుతమగు సేవనుగూర్చి నా కా శ్రేష్ఠులుండి వచ్చిన లేఖ లెప్పటికప్పుడు (ఎంగుండియా) ప ట్రికలో ప్రకటింపబడుచున్నది. డి. కే. నాయుడు గారామే సేవనుగూర్చి వ్రాసిన యొక వాక్యము నీడినవను వివరిం చుచున్నాను.

“ఆమెయింట్ల అద్భుతముగా పనిచేసింది. ప్రశంసనీయమ గు నామెవ్వ కిచ్చును ఆకర్షకమగు నామెవత్తవైపునైపుణ్యము ను యీదేశమున వేలకొలది పాశ్చాత్యులకు భారతీయులచే నభి మానమును కలిగింపజాలెను. అంతయుగాక స్వల్పప్రభుత్వము ను చలంపజేసెను.” అని నాయుడుగారా లేఖలో వ్రాసిరి.

“ఈకారణమున భారతీయులీపును సరోజినీగారిని గౌరవిం చుట దేశమాతను గౌరవించుటయే యగును. ఆమెదేశమునకు మరల వచ్చుటవలన నామెట్లను చాలభారము తగ్గినట్లున్నది. హిందూ మహమ్మదీయమైత్రిని గూర్చి నేనుగూడ నల్పమగుసేవ చేయుగలుగుచున్నదే నమ్మెదనుగాని సరోజినీగారు అనేకవిధ ముల సభికమగు సేవచేయుగలిగి యున్నది. నాకంటె నామెక థికమగు ప రి చ య ము, మ హా మృ డీ యు ల లో పా చ్చు పుండితో, కలదు. వారి హృదయముల నా కర్షించుటలో ఆమె కుగల శక్తి నా కెంతమాత్రమునలేదు. వీటికన్నిటికిని తోడు ఆమె స్త్రీయగుటయే ఆమెకు. వేయిరెట్లధికమగు పౌకర్యమును కలిగించుచున్నది. కాంతిస్థాపనమున స్త్రీల కన్నటికిని పురుషు లీడుగాజాలరు. అందులో నీవైపునను సరోజినీదేవిగారు ప్రత్యేకముగ నభివృద్ధి నొందించెను. 1921 లో బొంబాయి లో అవమానకరములగు అల్లదులు జరిగినపు డామె యీ సామ ర్థ్యమును ప్రేరేపకముగా వెల్లడించెను. తుదమైన విక్రాంతి గొనకుండ తన కెవరెట్టి హానిచేయుదురోయను భీతిగోరం తైరలే కుండ అపుడామె మెలకుటవలననే యిరులకుగూడ నట్టి యా వేశము కలిగినది. ఆమెను-చూడగానే ప్రతిఫలమునందును కల హాకారులు ఆయుధములను కేల జెట్టసాగిరి. దక్షిణ తూర్పు ఆ ఫ్రికాలోగూడ నామె కాంతిదేవతయే యైనది. కాంతి దౌ త్యమును చిరకాలము సాగించుటకును హిందూ మహమ్మదీయ మతములవారికి ధీరమగు గాఢమైత్రిని కలిగించుటకును సర్వేశ్వరు డామె కు స ం పూర్ణ శక్తి నొ స ం గ వ లె న ని దేశీ యు ల ం ద రు నీ క్ష రు ని ప్రార్థిం చి న నే సరోజినీగారికి ఘనమగు స్వాగతము నొసంగినవారగుదురు. సబులులమనుకొను మనము నెరవేర్చుటకై భారతీయులను అబ ళ్బించుచు మనసోదరీమణులే నెరవేర్చి ధన్య లగుదురుగాక. దైవనేవలూ భగవంతుడు ప్రశంసించునది విస్తృతముగాని గర్వముగాదు. నిరూపనమునందు పురుషులకును నిర్మాణమునందు స్త్రీలకును ప్రావీణ్యముగలదు. కాన హిందువులకును మహమ్మ దీయులకును ధీరమగు మైత్రినివిర్మించుటలో సరోజినీగారు భగ వన్నీయుక్త యగు దేవదూతకయగుగాక.

ధిల్లీ నాగపూరు

ధిల్లీ

ధిల్లీపూరులు ఆనగరమున కపఖ్యాతిని తెచ్చిపెట్టిరి. ఆ చట కొట్టాటలుజరుగుచుండుటచే అచట నసహాయాధ్యమ మంత రించినవనియే చెప్పవలసివచ్చును. ఏలనన ప్రజలలో పరస్పర సహాయ ముండినగాని ప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయకుం డుట కవకాశములేదు. గతవారమున ధిల్లీలో ప్రజలలోనే పర స్పరవిరోధములు ప్రబలెను. కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు వ్యవహారముల వారు కాంతిని నెలకొల్పుటకు పోలీసువారిని నైనికులను పిలువ వలసివచ్చినది. కావున వారికి కీర్తియును మన కపకీర్తియును

కలిగినవి. మనవలంబీరులు మొదట కాంతిని నెలకొల్పుటకు ప్ర యత్నించి విఫలమై పిమ్మట గాయములు తగిలినవారికి ఉప చారము చేయుచున్నారనియు, ఈ గాయములు తగిలుటకు ప్ర జలేగాని పోలీసువారు కారకులు కారనియు నాకందినలేఖల వలన తెలియుచున్నది.

కొందరుహిందువు లొక మహమ్మదీయ యువకుని కొ ట్టుటయే యీ కొట్టాటకు కారణమని తెలియుచున్నది. ఆయు వకుడు చనిపోయినమాత్ర మేమి ? ఇట్టివల నేర్పరచుడిన పం చాయితీసంఘము ద్వారాగాని దొరతనమువారి కొద్దులద్యారా గాని మహమ్మదీయులు న్యాయమును బడయుట కవకాశ ముకలదు.

కొందరుహిందువు లొక మహమ్మదీయ బాలుని కొట్టి రి. అంతట కొందరు మహమ్మదీయులు హిందువులను కొట్టిరి. అంతటితో పోయియక నగరమునందలి హిందువులందరును మర ల కొట్టాట కేలపోవలెను. పట్టణమునం దన్ని పేటల లో ను గూడ కొట్టాటలు జరిగెనని తెలియుచున్నది. అట్లు జరిగినను కొట్టుకొనినవారిసంఖ్య అత్యల్పమేయనియు మహమ్మదీయుల లో చాలమందిని హిందువులును, హిందువులలో చాలమందిని మహమ్మదీయులుగూడ తమయింట్లలో హాచికాపాడీరనియు గూడ నాకు తెలిసినది. ఇదిచాల ప్రశంసనీయమేగాని అధిక సంఖ్యాకులు అల్పసంఖ్యాకుల దౌర్జన్యముడిగింపజాలక పోయి రని మాత్రము చెప్పకలేవుదు. ఆకీ మనకీకరము కలుగనేలేదు.

నాగపూరు

నాగపూరులోగూడ కొట్టాటలు జరిగినవిగాని వివరము లింకను సరిగా తెలియలేదు. రెండుమతములవారును కలసి దౌర్జన్యము లేకుండ ప్రభుత్వము నెదిరింపుట కంటె ఒండొరు లను కొట్టుకొను చుండుటయే లాభకరమని నాగపూరువాగులు (హిందువులును మహమ్మదీయులును) భావించినట్లు లున్నది.

వేశమునందన్నిచోట్లనుగూడ నీరెండుమతములవారి భా వములు నిలువనే యున్నచో ధీర్మ కాలమువరకును మనలోహిం దూ మహమ్మదీయమైత్రి కలుగనే కలుగదు. కాన మనము స్వాతంత్ర్యముకొరకు ప్రయత్నించుటకంటె బానిసలుగా నుం డుటతోనే తృప్తిపొందవలసి నట్లుగుపడుచున్నది.

కానినాకుమాత్ర మట్టినిరాకకలుగుటలేదు. “ఈతగవులు స్వల్పకాలముండునట్టి చిత్రికారనూచకములు త్వరలో రెండు మతముల నారునుకాంతముగ కలసి దేశసేవచేయగలరు”. అని మూలానా పాకతాళిగారు తెలుపుటచే నేనుగూడ దానినేనమ్ము చున్నాను.

అదియే సాధ్యమగునేనియారెండు నగరములలోను రెం డుమతముల వారిలోను కాంగ్రెసుఖిలాఫతు సంఘములవారం దరును కొట్టాటలవిషయమున దొరతనమువారి కొద్దులకెక్కువ పంచాయతీ సంఘములద్వారా తగవులను పరిష్కరించుకొన గోరెదను. ఈవిషయమున వృత్తినీవశవనవారును వదలివారున గు న్యాయవాదులందరును గూడ సహాయము చేయవచ్చును. “దొరతనమువారి కొద్దులలో కేసులుచేయుటవలన లాభములేదు. ఆంధ్రులన నిజమగుకాంతికలుగదు.” అని న్యాయవాదులు ప్రజ లకు బోధింపవచ్చును. వారిట్టి కేసులును పట్టుకుండ నిరాకరింప వచ్చును.

కలకత్తా బారాబజారు

కాంగ్రెసు సభ్యులు

కలకత్తాలో బారాబజారులో కాంగ్రెసు సభ్యులు కొట్టుకొనిరను వార్తను నేనుమొదటచదివినపుడు నాకదినిజమని తోచనేలేదు. కానిస్వయముగా చూచినవారుమగ్గురు కాంగ్రె సుసభ్యులు నాకు లేఖలను వ్రాసిరి. సభలో ఒండొరులను కొ ట్టుకొనిరని వారు స్పష్టముగా వ్రాసిరి. కాంగ్రెసు ఉద్దేశము

ను నెరవేర్చుటకు గాక కాంగ్రెసుసంఘమును వశపరచుకొనుట కే వారటలు కొట్టుకొనిరని నాకామిత్యలువ్రాసిరి. వ్రాసిన వారు మగ్గురును సుప్రసిద్ధులే. బహిష్కరణ పక్షమువారే. వా నినిబట్టిచూడ ఎవరు దోషులలో నిర్ణయింప వీలులేదు. దోష మంతయును బహిష్కరణపక్షమువారి చేయని స్వరాజ్యపక్ష మువారు వ్రాయుదురని నేనెరుగుదును. దౌర్జన్యమునుత్యజించి తిమని చెప్పగొనువారు కేవలము కాంగ్రెసు సంఘమును వశప రచుకొనుటకు గా నిట్లేలకొట్టుకొనవలెనో నేను గ్రహింపజాల కున్నాను. ఉత్తరములను వ్రాసినవారు నా పక్షమువారని వ్రాసిరి. నా పక్షమువారేయైనచో వారు దౌర్జన్యమును నిర సింపవలెను. ఎన్నడును వివాదకవకాశము కలుగనీయగూడదు. కాంగ్రెసుమహా సభనుగాని సంఘములను గాని వశపరచుకొ నుట కెన్నడును కొట్టాటగూడదు. “బారాబజారులో బహి ష్కరణ పక్షమువారి సంఖ్యయే మెండు” అనున్నను స్వరాజ్య పక్షమువారే అధికత్వముబడయజూచుచుండును. సభలు సాగ ముండ జేయుచుండురని గూడ వారు మగ్గురును వ్రాసిరి. ఇ దంతయునిజమేయైనను వారిటలు కొట్టాడగూడదు. ఆసభను వదలి మరియొక సంఘము నేర్పరచుకొని పనిచేయుచుండుటయే కర్తవ్యము. మనకుకావలసినది పనిగాని కాంగ్రెసు సంఘములు కావు. మనము పనిచేయుచున్న చోస్వరాజ్యపక్షమువారుమనలను త్రోసివేయరని నేనువాదానముచేసెదను. భగవంతుడొక్కడు. ఆతయమొక్కటి. సాధనముగూడ నొక్కటియే. వ్యాఖిలోనై కృతకలమగాన సంస్కరణయేలొగూడ నైకృతకలమ. దొరత నముతోనైననుసర్వస్వరాజ్యపక్షమువారితోనైనను సర్వ మనకర్త వ్యము దౌర్జన్యవిరహితమగు అసహాయాధ్యమమే. కాన నాప క్షమువారు వాగ్ధానముగాని ప్రత్యేకముగా తమసంఘములనే ర్పరచు కొనదగును. దేశసేవచేసి ప్రజలహృదయము నాకర్షింపజాలెను. ఈకొట్టాటనుగూర్చి వ్రాసినవారు బహిష్కరణవాదుల నియు నాపక్షమువారుమనియుగూడ వ్రాసుకొని యుండుట చే వారినిగూర్చియే నేనీవ్యాసమును వ్రాసితిని. ఆలేఖలోని విషయములతో నాకవసరములేదు. స్వరాజ్యవాదులుగూడ నా పక్షమువారే అని నేనునమ్మెదను. ఏలననగా వారుగూడ మనః పూర్వకముగ కాంగ్రెసు క్రీడనాహుదించిరి. తాము నిర్దో షులమని వారు గూడ నాకువ్రాసినచో వారికిగూడ నిట్టిసలహా నే యిచ్చెదను.

“ప్రతిపక్షులకొరకు మీరు నిరీక్షింపనక్కరలేదు. వారు ప్రతికారమునరింపరు. కాన ప్రతిక్రియను కొరక. గాన వారి కెట్టి అపకారమును కలుగదు. నూతనవశకుటకును హిందూమ హమ్మదీయ మైత్రిని ఆస్పృశ్యతా నివారణమునకును పనిచే యుటకు ఎవ్వరును ఏసంఘమునందును చేరియుండ నక్కర లేదు.” సంఘములట్టివారి సేవను కోరుచో వారు సంతోషపూ ర్వకముగాసేవచేసెదరు. “మహారాష్ట్రములో బహిష్కరణవా దులు దౌర్జన్యమువలననే కాంగ్రెసు సంఘములను వశపరచు కొనిరి. వేరొకచో కొట్టాటలుగూడ జరిగినవి.” అని ఒకవ్యక్తా జ్యవాది నాకు వ్రాసెను. అదియే నిజమైనచో నట్లు చేసినవా రందరును వెంటనే త్తమాపరాచెప్పి అట్టి అక్రమార్కతనము లను వెంటనే వదలివేయవలెను. అట్లు వదలివేసి దేశసేవచేయవలెను. కాంగ్రెసు సంఘమువార మని చెప్పకొనినగాని పనిచేయ జాలమను కొనుట దుర్భిను.

ముందడుగు

భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి తీర్మానములనుఘూర్చర రాష్ట్రసంఘమువారా మోదించుటయేగాక ముందడుగుగూ డ వేసితి. ప్రతిభిక్షుడును మొదటికలలో 3000 గజముల నూలుపంపులెనివి విధించిరి. ద్వితీయగా 5000 గజము లనుగూడ సంపుటలై నిర్ణయించుటకై. భారత కాంగ్రెసులోవా మోదించుటచేని తక్షణికవాక్యముకూడ స్థిరపరచిరి. అట్లుచేయు టకు రాష్ట్రీయసంఘములకు హక్కుగలదనియు నాఆభిప్రాయ ము. చేయగలక క్రియున్న వారందరు నట్లుచేయవలసినదే. అధ నుపవిమాణము 2000 గజములు. అంతకంటె సభికముగనిర్దుట ప్రశంసనీయము. ఇన్వనివా రెవ్వరులనుటయందు దోషములేదు. గాన శక్తిగల యితరరాష్ట్రీయులవారు గూడ ఘూర్చరలపద్ధతి నే ఆపలంబింపదగును. కాంగ్రెసుప్రతినిధి సభ్యులకు మాత్రమ డుకుటయందుగల నమ్మకముసంగతి ఆగష్టునెల 15 వ తేదీకి స్పష్టము కాగలదు. పనిచేయని నమ్మకము ఆత్మలేనిశరీరమునం టిడి. అనగాశవతుల్యము. అట్టిశవమును పూడ్చువలెనుకా ల్పబడుటను మాత్రమే అక్కరమవచ్చెను.

రాష్ట్రములలో నూలు వడుకుటకు రాష్ట్రీయ సంఘములవారే ఏర్పాటులు చేయవలెను. కార్యక్షాంతిసంఘముల సభ్యులందఱును తెలిసికొని వారికావలసిన ప్రతినిధి పనిని నిర్వహింపవలెను. వారు సరిగా పనిచేయనట్లు ప్రోత్సహపరచవలెను. మనయకేతర కడుదీనముగా నున్నది. మనము నేతపని యందు వెనుకటి యుత్సాహమున గడించినవేగాని మనకా పదతొలగదు. పూర్వకామునందువలె మనదేశీయులకు నేత పనియే ప్రధానవృత్తిగా నేర్పడవలెను. ఈతీర్మానమును క్రిము లోగాకపోయినను లిఖితరూపముననైన కాంగ్రెసువారాచా దించిరి.

ఇప్పుడు స్థాయి కార్యసంఘములసభ్యులు ఏమిట చేయవలెను నూలువడుకుటలో నునివులు కాబోవుచున్నారు. వారిట్లుపైని వారివారి మండలములలో నేతపనిని బాగుగాజరి గించుట కేర్పాటు చేసెదరు.

మొట్టమొదట రోజుకు అరగంటనేపు నూలువడుకవలె ననుమాత్రమే విధింపబడెను. అందుల కితరపనులు చాలగలవు. దుఁదిని నిలువచేయుట యితరల కందజేయుట వానిని ఏమిట చేయుట పిమ్మట నూలు వడుకుట మున్నగు పనులన్నియును దానిలోనే యిమిడి యున్నవి. సభ్యులు పంపిన నూలును రాష్ట్రీయసంఘమువారు పరిశీలించెదరు. రాట్ట ములను బాగుగా పరిశీలించవలసియున్నది. రాట్టముకదురు సరి గానున్నచో వడుకుటలో కష్టముండదు సంతోషముగానుండు ను. పని చురుకుగా జరుగును.

భారతసంఘమువారి తీర్మానమును బట్టి సంఘసభ్యులు నూలువడుకుట విధియైనది. నిజముమోచిన అతి దేశీయులకందరి కిదిగూడ ముఖ్యకర్తవ్యమే. ప్రతివారును ఖర్చు (క్లబ్బు) సభ లనేర్పరచి ఆట్టిసభలలో సభ్యులుగానున్నవారందరును నూలు వడుకుట కేర్పాటుచేయదగును. వారానూలును ఖర్చు బోర్డుకా ర్యదర్శికి పంపదగును. ఖూర్చర విద్యాపీఠము రిజిస్ట్రారు యితివ ర్తకేయులు ఊద్యోగులకు తర్రపుచేసెనని విని సంశయించుచు న్నాను. ఊద్యోగులు నెలకు చెరి 5000 గజముల నూలువడుక వలెను. దానిలో 2000 గజములను మాత్రము విద్యాపీఠమున కిచ్చి తక్కినదానిని భద్రపరచవలెనని ఆతదాజ్ఞాపించెను.

* * * * *

ఒక ప్రమాదము

ఆంధ్ర, విహార, పంజాబు రాష్ట్రములనుండి ఖర్చు బుట్టల సభికులుగా ఖూర్చర రాష్ట్రమువారు తెప్పించుచున్నారు. మొదట ఖూర్చరరాష్ట్రమున పని సరిగా జరుగ నపుడును పనిబాగుగా జరుగుచున్న రాష్ట్రములను ప్రోత్సహ పరచుటకును అటుల చేయుట మంచిదేగాని ఎల్లప్పుడీ నటుల చేయుట చాల హానికరము. ప్రతిగ్రామమునందలి ప్రజలకు అన్నవస్త్రములకు కావలసినదా న్యాదులన్నియును ఆ గ్రామ ముననే పండింపవలెను. బట్టలన్నియు నాగ్రామమున నేయబడ వలెను. అనగా ప్రతిరాష్ట్రమునుగూడ నటులే చేయవలెను. ఇంకొక రాష్ట్రమునుండి తెప్పించుకొన గోరువారు తమ విధిని సరిగా నెరవేర్చలేనియే గ్రహింపదగును. అందువలన తెప్పించు కొనుచున్న రాష్ట్రమునకును పంపుచున్న రాష్ట్రమునకును గూడ నష్టము కలుగను. అప్పుడు ఎగుమతి చేయుచున్న రాష్ట్ర మువారు దురాశయన కక్కురి పనులుచేసెదరు. మిల్లు నూలును కలగలుపు చేసెదరు. "మచిలీపట్టణములో చాలమంది యిటుల నే చేయుచున్నారు. నూలువడుకువారు శుద్ధఖర్చును కట్టుటయే లేదు. మిల్లు నూలుబట్టలనే ఎల్లప్పుడును కట్టెదరు" అని యొకరు నాకు బంధువునుండి వ్రాసిరి. కాన నట్టి మోసము జరుగకుండ కాంగ్రెసువారు పరిశీలించుటవలెను. నూలువడుకువారివద్ద కూలిపుచ్చుకొనకుండ వారికి బట్టలు నేసి యిచ్చినచో వారు శుద్ధఖర్చునే కట్టెదరు. కొంత కాలమువరకు వడుకునూలు బట్టలకంటె మిల్లునూలు బట్టలు చవకగానుండి మానవు. కూలికొలకు నూలువడుకువారికి దేశభక్తిని గురించి బోధించిన లాభములేదు. వారికి పొట్టుగడవదుగాన వారు వడుకేననూలుతో వారికి ఉచితముగాబట్టలునేసియిచ్చినచో వారు ఖర్చుభరించెదరు. అట్లుజరుగవలెనని షరత్ పరచింతగల యుండులు పలువురు నేతపనిగూడ నేర్చుకొనుటవలెను. కాంగ్రెసువారు ఖర్చుప్రచారమునే ప్రధానముగా గైకొనిన గాని యీవిధపుట్టులన్నియును జరుగవు.

ఇట్లునుటలలో ఏరాష్ట్రమువారును ఎగుమతి చేయగూడ దని నాఅభిప్రాయముగాదు. ఆంధ్రుల కధికుల వైఖ్యముకలదు. గాన వారు నేసినబట్టల నితర రాష్ట్రములవారు కొనుచునే యుండురుగాని యీపనిని కాంగ్రెసు సంఘములుమాత్రము చేయు గూడదు. ఇతరఖర్చువర్తకులు చేయుగలరు.

వర్తమాన, లేకవర్తమానంకరమా?

(మోక్ష గాంధీ)

ఒకమిత్రురాలు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. "వార్తాపంజరీ రాజపుత్రపరివర్తనకు మీరు పంపిన సందేశముగరించి నా కొరకు చెప్పిరి. ప్రభుమున నే నీవిషయమై అంత్రక్షణపాపం పడుదినను నామిత్రుడు ప్రస్తావించుటచే ఈ విషయమును శ్రద్ధతో పరిశీలించితిని. మనము చేయువాడు మానవుడు. కావుననేను ప్రకటించు భిన్నాభిప్రాయములను మీరు శ్రద్ధతో పరిశీలించెదరని నమ్ముచున్నాను. 1920 సంవత్సరమున సు ర్వతి ఆశ్రమమున నేను చూచినది మొదలు నాకాభిప్రాయ ములు కలుగుచునే యుండెను. రాజపుత్రులకు మీరు పంపిన సందేశము ఈభిప్రాయములను మరింత దృఢపరచినది.

నైనికులు దుస్తులధరించి ఒకప్రక్క కత్తిచేలాడ దైర్య సాహసకృత్యములకు పుట్టినిల్లను భారతదేశపు నైనికులకు రాజ పుత్రులు కృపాణములను మరల రాటములగానము వినుచు ఆనం దించుచుండవలయునని మీరు కోరుచున్నారు? ఒకకాళిధర్మ మును అన్నిజాతులవారు అపలంబింప వలయునని మీరు కోరు చున్నారు. ఇట్లుకాక ప్రాచీన భారతదేశపు ఋతులుపదే శించుచున్న విధమున బ్రాహ్మణులు నిజమును బ్రాహ్మణధర్మ మును త్రివియులు త్రివియధర్మమును వైఖ్యులు వైఖ్యధర్మ మును అనుష్ఠింపవలయునని మీరెల్లబోధింపకూడదు. బ్రాహ్మణు నిచ్చియు పుస్తకము లేక కలము, కృపాణము త్రివియచ్చియు. రాలుము నాగేలువైఖ్యచిహ్నములు. మీరు వైఖ్యజాతిస్వధ ర్మము ననుష్ఠించుచున్నందులకు గర్వపడవచ్చును. కాని వర్తా శ్రమ ధర్మమునందు విశ్వాసముగలమీరు బ్రహ్మత్వత్రివియులెవ ధర్మమును విడనాడి పరధర్మమును వైఖ్యధర్మము ననుష్ఠింపవల యునని ఎందులకు కోరుచున్నారో తెలియకున్నది. ఈకాలము నందు వైఖ్యధర్మము నవలంబింపని త్రివియులు బీదలను రక్షిం పజాలరా?

స్వధర్మానుష్ఠాన మే శ్రేష్టమని భారతదేశ మునందలి మహానుభావులు పలుమారు బోధించియున్నారు. హిందువులందరు స్వధర్మములకు పరిత్య జించి వైఖ్యధర్మ మవలంబింపవలయునని చెప్పవుటకు మీరే మొదలు. వైఖ్యులను ఉద్ధరింపుడు. కాని బ్రహ్మత్వత్రివియులను అనుగుణకు లాగుడు. మిశ్రాతీయం దుద్భవముకలిగిన పరమ సంతోషము. కాని బ్రహ్మత్వత్రివియుల వడుకుట నేయుట ము న్నగు పరధర్మకృత్యము లానర్చునట్లు ప్రోత్సహింపకుడు. బ్రా హ్మణులు కాటముత్రిప్పటకుబదులు తమ జ్ఞానసంపదను వృద్ధి చేసికొనిన దేశమునకు మహాపకార మొనర్చగలరు."

లేఖకుండలి సారాశమిది. నావలెనే నామిత్రురాలు కూడ హిందువువడుకుట వివిధములగు మతములకన్నను ఉత్కృష్ట మైనదని నేను తలచియుంటిని. ఈవిషయమున విజ్ఞానపం థులు దురభిప్రాయపడరని తలచియుంటిని. కాని కొందరు రిప్రక ఆభిప్రాయపడుచున్నారు. కావున ఈవాదముకొంత శ్రద్ధతో పరిశీలించుట అవసరము. 1904 సంవత్సరమునండి నాత వార్తాపత్రికలవిషయమై అనుభవముగలదు. ప్రతిపక్షుల వాదమును సమముగ గ్రహింపక పోవుటచేతనే వాదప్రతి వాదము లేర్పడుచున్నవని నా అనుభవమువట్టి చెప్పగలను. నేను రాటపుసందేశమును కేవలము హిందువులకేకాక సహజు ద్వియులకు, పార్శ్వలకు క్రైస్తవులకు యోధులకు సిక్కులకు శ్రీ లుకు పురుషులకు, భారతీయులందరకు ప్రకటించియున్నాను. ఈవిషయమును గురిగిన ఇట్టివాదమునకు ఆవకాశములేదు. భారతదేశమునందలి వివిధమతముల ధర్మములకు విదగ్ధముగాని ఈసందేశమును నేను తెలిపియుంటిని. కావున నావిభాసమును బాటిపారేపర్యమునకు తోడ్పడుచున్నది గాని జాతులకు సంక రము కలుగజేయునట్టిది కాదు. విజాతివారైనను వారి స్వధర్మ మును పరిత్యజింప వలయునని నేను కోరుటలేదు. కాని అందరు తమ ధర్మములతో పాటు తమకుటకూడ ఒక ధర్మముగ అంగీకరింపవలయునని కోరు చున్నాను కత్తియవాడు రాజపుత్రుల కీ విషయము తెలి యాడు. మేము మాకుతులను పరిత్యజింపవలయునా అని వాడు నన్నుకోరిరి. కత్తియందు మీకు విశ్వాసమున్నంతకాలము చక్క నికత్తిని యుంచుకొనవలయునని వారికి చెప్పియుంటిని. కాని కత్తి లేక సందర్శించుట, ఇతరులను చంపక తనధర్మము నను ష్ఠించుచు చచ్చుట, ఉత్తమముగ రాజపుత్రధర్మముని నా అభి ప్రాయముగ తెలిపియుంటిని. చేయిండుండు కత్తినిలాగి పార చేయవచ్చును. కాని మరణసంసిద్ధతను పురికొల్పు దైర్యసాహస

ములు కాకతములు రాజపుత్రులు అనాధలను రక్షించుధర్మ మును, బ్రాహ్మణులు విజ్ఞానాభివృద్ధికి పాటుపడవలసిన ధర్మ మును పరిత్యజింపవలయునని నేను కోరుటలేదు. విశాఖ జిల్లాలోబగ్గు వడుకుటచేతను నేయుటచేతను కుప్పవాని పని చేయుటచేతను ఉత్తమలకు బ్రాహ్మణులైరి. వారి విజ్ఞానము క్రియాశూన్యము చాల్చినది. వరమేళ్ళయని గుర్రెగినవాడు బ్రాహ్మణుడు. భారతదేశమున ఆకలితాగుచే పీడింపబడుచున్న కోట్లకొలది బీదలనుప్పిల్లని గ్రహిణి వడుకుచు వారిలో ఐక్య ము గాంచిన ఈ ప్రచారకులు పరమేశ్వరునకు చేరువ నున్నారు. పుస్తకముఅనుండి బ్రహ్మజ్ఞానము ఎరపు తెచ్చు కొనుట అసాధ్యము. ఎవరికి వారు స్వయముగ సంపాదించు కొనవలెను. ఈ జ్ఞానసంపాదనకు పుస్తకములు కొన్ని సమ యముఅందు అనుకూల సాధనములుగను, మరికొన్ని సమయము లుండి ప్రతికూలసాధనములుగను యుండును. దైవభీతిగల కనాణవాదు విజ్ఞానశంకుడుగ బ్రాహ్మణునకు బ్రహ్మజ్ఞాన ముపదేశించెను.

వర్తాశ్రమమునగా ఏమి? వర్తధర్మములు పరస్పరసంబం ధములేని ప్రత్యేకధర్మములు కావని నా అభిప్రాయము. బ్రాహ్మణుడు కేవలము ఉపదేశకదేకాదు. కాని ఇది అతనికి ముఖ్యధర్మము. కష్టపడి పనిచేయని బ్రాహ్మణుడు నిష్ప్ర యోజకుడు. పూర్వము అడవులందున్న ఋషులు కట్టెలు కొట్టి కావలసిన నంటచెరుకు తెచ్చుకొనుచుండెడివారు. పశువులకు మేపుచుండెడివారు. కొన్ని సమయము లందు యుద్ధము కూడ చేయుచుండెడివారు. ఇదేధర్మమున జ్ఞానశూన్యులకు రాజపుత్రులు ఎట్టి దైర్యసాహస బలోపేతులైనను నిష్ప్రయోజకులే! తన ఆభివృద్ధికి అవసర మగు బ్రహ్మజ్ఞానము లేనివైఖ్యులు ప్రస్తుతము ప్రాచ్యపాశ్చా త్యదేశములందలి వైఖ్యులవలె, సంఘవృక్షమునకు వేరుపురుగుల నంటివారు. గీతయందు చెప్పబడినవిధమున ఇట్టి స్వప్రయోజన పరులు మూర్ఖులవలె పాపరాసులు. ప్రతివాడును తనధర్మ మును గుర్రెరుగుటకు రాటము సాధనము. ఈరాటమునల్ల ప్రతి వాడును తనధర్మమును క్రమముగ నిర్వర్తింపగలడు. శాంత ముగనున్న సమద్రముపై యోడ పోవుచున్నపుడు ఎవరిపక్షి వారు చేయుచుండవచ్చును. కాని గొప్పకుపానవచ్చి యోడ మునుగుటకు సిద్ధముగ నున్నప్పుడు అందరు ఒకటేపని చేయ వలెను.

వాణిజ్యమును మహావిషయము ప్రపంచమంతయు చుట్టు కొనియున్నది. భారతదేశముకూడ ఈధర్మమువార బడియున్నది. దుకాణదారులకు నైనికులు భారతదేశమును పరిపాలించు చున్నారు. ఈ మహావిషయమునుండి తెప్పించుకొనుటకు భారత దేశమునందలి ఉత్కృష్టులకు బ్రాహ్మణుల తెలివిలేట లన్ని యు వినియోగింపబడవలెను. ఈ వాణిజ్యధర్మమును ప్రతిఘటిం చుటకు విజ్ఞానశంకులు నైనికులు భారతదేశపు వాణిజ్యపరత ములవిషయమై ఆలోచించి పనిచేయవలెను. కావుననే ప్రతి వాడును తనధర్మమును క్రమముగ అనుష్ఠించుటకు వడుకుట నేర్చు కొని, తప్పక వడుకుమండుట అవసరము.

ఇంతేకాదు. ఎట్టివృత్తిచేనివారు తమపొట్టును తాము పోషించుకొనుటకు నేతవృత్తి నవలంబింపవచ్చునని హితమొనగు చున్నారు. తమ ప్రాచీనవృత్తులను విడనాడి ధనపిశాచుగఱు లైవ బ్రహ్మత్వత్రివియులకు గౌరవకరముగ నేతవృత్తిని ఆదర్శ ముగ చూపుచున్నాను. చేతివృక్షమునల్ల కలుగు స్వల్ప మగు ఆదాయముతో తృప్తిపొందినవారు తమధర్మమును కొంతవరకు అనుష్ఠించినవారయ్యెదరు. ఏవిధమున ఆవారము భుజించుట నీరు త్రాగుట, నిద్రించుట అన్నిమతములకును అన్నిజాతులకును సమానముగ నుండునో, అట్లే, స్వార్థపరత్వము తత్సరితముగ దరి ద్రము ప్రబలుచున్నంతకాలము అందరకును వడుకుట సామాన్య ధర్మముగ నుండవలెను. కావున నావిభాసము వర్తపంకరమునకు దారిచూపుటలేదు. వర్తాశ్రమధర్మ పునరుద్ధరణమునకు సాధన మైయున్నది. (ఎంగుఇండియా)

మాకు లేకుండచేయుట

యంగుఇండియా

జమాలదీను ముఖమురు గారిల్లు వ్రాయుచున్నారు. నేను 103 శ్లోకుక్రింద రి మాసములకిక్కి పొందితినిని మీర్యాద ఎక్కుట్రాఅసిద్దెంటు కమిషనరు మునిసిపల నియోజకవర్గపు వోటర్లపట్టికనుండి తొలగించిరి. వారు 1923 సంవత్సరము అక్టోబరునెలలో ఇట్లుఉత్తరువుచేసిరి. నేను కమిషనరుగారికి అప్పిలుచేసితిని. ఎన్నికలునవంబరునెల 26 వ తేదిన జరుగను.

దేను. ఒక నెలవరకు పశ్చిమ భారతీయ రాజధాని నాటికి
లుకై ఉత్తర వస్తువరకు ఎన్నికలు ఆప
రులయినవి కొరకు కమిషనరు గారికి రిపోర్టు
సోటిను పంపియ్యబడినది. కాని ఎన్నికలు జరిగినవి. జూలై నెల
10 వ తేదీవరకు ఆగిపోయింది. వాటికింది ప్రత్యుత్తరము
వచ్చెను.

“బీహారు మునిసిపల్ నియోజకవర్గపు బోటదుపట్టికనుండి
మీపేరు తొలగింప బడవలయునని ఉత్తరువు కమిషనరుగారి
రద్దుచేయబడినది. మీపేరు వోటర్లపట్టికయందు చేర్చబడినది.
కాని ఉత్తరువు నవంబరునెల 26 వ తేదీన చేయబడుటచే
వోటింగు హక్కును మీరు పొందుటకు వీలులేకపోయెను.”

ఇది ఉరితీయబడినవిమర్శలకు మామూలు ప్రతిపక్షం వేసినట్లు
న్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో వోటింగు హక్కు
వల్ల అంత ఆధిక్యము గల భూమి లేక పో
వచ్చును. కాని పాఠశాల తమవోటింగు హక్కులను గుర్తించుటకు
బిక్టోర్గ్ సమయమున ఒక్కవోటి వేరువిధమున ఫలితముల
నొసగుచుండెను. దీర్ఘపరిశీలనమునకు ఎడమలేని ఈ విషయ
మున ఇంత ఆలస్య మెందులకైనదో జనులదీనుగారికి అధికా
రులు సంజాయిషీ ఇవ్వవలసియున్నది. నామట్టుకు నాకు ఇది
అసహాయార్థమునకు ఒకటు గలుగచేయుచున్నదని నమ్ము
చున్నాను. అధికారులచర్యల నన్నిటిని సేవ సంహేతులతో
చూచుచుండును. అధికారులచర్యలు ప్రజాభిప్రాయముపట్ల
ప్రజల హక్కులపట్ల తీరస్కారభావము నూచించుచుండును.
ఇట్టిచర్యలు జరుగకుండ తాత్కాలికపాఠశాల కార్యమునని
కొరకు ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ జరుగుచున్న ఈ
పరిపాలనమునకు తోడ్పడుట ఎంతమాత్రము సరియగుపద్ధతి
కాదు. (మో. క. గాంధీ)

బెంగాలు నాగపూరు రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

కాలవరిమితియందు మార్పు

1924 సం॥రంజులై నెల 20 వ తేదీ నుండి
2 వ మెయిలుబండివిశ్రాంతిపట్టునుండివరకు 12 గం.
25 నిమిషములకు బయలుదేరి వాల్తేరు 10 నిమిష
ములకుమునుపే చేరును. అనగా వాల్తేరు వరకు
12 గం. 35 నిమిషములకు చేరును.

వి. ఎస్. రైల్వేవహసు, సి. ఇస్మైల్
డిప్టీ మేనేజర్ కలకత్తా కమ్యూనికేషన్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు
7-7-1924

ప్రకటన

మంచినీనస్సు నెలసరసము
గంజాంజిల్లా లెక్కలి మకాంలో శ్రీపాత
లెక్కలి జమీందారువారు స్ట 1332 ఫసలి
తాల్లూకు పాతభాగ్యము 60 గరిశెలున్ను చోట్ల
40 గరిశెలున్ను అమ్మివేయుటకు నిశ్చయించినారు
గన్ను కావలసినవాని వెంటనే వచ్చి వారి యిలా
కా వ్రద్దొగస్తలను కలుసుకొన దిసిస్సు నాణెము
చూచుకొని ధరకరిమ్యరించుకో వచ్చును. తమణ
ము మించిన యవల సరుకు దొరకను.

జి. పేరీశాస్త్రి

పాతలెక్కలి యెన్టీటు యెజంటు

మద్రాసు స్టాలుకాజికోర్టులో

దావా నెం 428/1924

వాది:—వి. గంగయ్యచెట్టిఅండుకో

Versus

ప్రతివాది:—వి. చిట్టయ్య

వి. చిట్టయ్యగారికి నెం 50 పాన్నప్ప మొదటిది, పురక
వాకము మద్రాసు.

అయ్యా,

వైవాది మీకు విక్రయించిన జవిలిపావత్తు బాకీ రు
క్తిలనుపూనుచేయు నిమిత్తమే ఈదావా వీలై లేబడినదని
యు, విచారణ 31-7-1924 తేదీన మూడవజడ్జిగారి కోర్టులో
జరుగుననియు యందుమూలము తెలియజేయబడినది. ఆ తేదీన
పూర్వకానినో ఈదావాలో తరొత్తముగా తీర్పు చెప్పబడునని
తెలుసుకొనవలెను. టి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి
వాదకులు.

స్థానిక వార్తలు

ఆరోగ్యవన్యాసము:—22 తేదీ సాయంత్రము 6
గ 30 నిమిష చింతాద్రిపేట కార్పొరేషను పాకాలయందు,
“మహావి, టీకాలువేయుట” అను విషయమునుగూర్చి మా
జిల్లాఅంతర సహాయముతో కార్పొరేషను వైద్యాధికారు
లలా నోక రుపన్యసించురు.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు-కాంగ్రెసువత్సనభ:—
చెన్నపురికి తమిళ ఆంధ్రకాంగ్రెసు కిలాఫత్ కమిటీల యా
జమాన్యమున పెద్దనాయకులు పేట పాడల యొక్కయు పేట
పేటయొక్కయుపభ కృష్ణప్పనాయకా ఆగ్రహారంతాంత
వద్ద 22 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు జరుగును. ఆసభలో
యం. కే. ఆచార్య, ఆదికేశవనాయకరు, మినాక్షిసుందరం
పిళ్ళై, జి. రంగయ్యనాయకులు, కే. నాగేశ్వరరావు, వి. యల్.
కాస్త్రి, యం. యస్, ముచ్చయ్యయ్యయ్య, వి. చక్కరయ్య
చెట్టిగారలును, శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలక్మయ్య, బాలమ్మకు
గారలును, కాంగ్రెసు అభ్యర్థి జి. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యంచెట్టి
గారి అభ్యర్థిత్వమును ప్రోత్సహించుచు నుపన్యసించెదరు.

భారతజాతీయవిద్యావర్ధక సంఘము-చెన్నపురి:—
పై పేరుతో నోక సంఘము సెప్టెంబరు 1వ తేదీ సోమవారము
నుండియు పాగోరంబింప బడును. ఈసంఘముయొక్క యుద్దే
శ్యము బాలురకు 10 వ తరగతి వరకును భారతీయ 7 వ తర
గతివరకును జాతీయవిద్య నేర్పటయు, సాంఘికైకమత్య సుఖి
కృత్తిజేయుటయు, బాలరకును బాలికలకును ప్రయోనింప
నూర్జను జాతీయపద్ధతులమీద స్థాపించుటయు, భారతకళలు,
కాస్త్రము, సంగీతము, మతవిద్యలను ప్రోత్సహించుటయు,
పుస్తకభాండాగారముల స్థాపించుటయు, పత్రికనునడుపుట
యు నయియున్నవి. ఈ ఉద్దేశ్యములు నెరవేరుటకు ఖర్చుపందా
లు, విరాళములు, లయిబ్రరరీయమువలన సమకూరవలయును.

ఈసంఘమునకు అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు, కోశాధి
కారి (వీరందరును ఆనరరీవారే) పోషకులును, సభ్యులును,
కార్యదర్శియు, ప్రతినిధులును, కార్యనిర్వాహకులు నుందురు.
ఈకార్యనిర్వాహకసామములను గోరువాడు వి. కే. కేమద్రీ
నాథాచార్య, నాథకాంపేయినిగాని భారతజాతీయబాలికా
పాకాలవెవరీ, మహానుజునిగాని ఆగస్టు 18 వ తేదీలోపుగా
దరఖాస్తు పంపుకొనవలెను. పెన్సిడెంటుగా నుండగోరువారు
రూ-10లును, కోశాధికారికి రూ-10లును, ప్రతినిధి 2 రూ-10లును
అర్జనయింపగు నెక్విటరీ 1 రూపాయయు దరఖాస్తుతో పంపు
కొనవలెనని వి. కే. కేమద్రీనాథాచార్యగారు దెలుపు
చున్నారు.

భారత్వరలపై మానవత్వ దోషారోపణము:—
డాక్టరు. మారు అన్యరుడ్డిగారిపై మానవత్వ నేరమును జూపుచు
ఎన్నూరు ఫిత్రికెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు డాక్టరు కే. పంచాబీ
గారి వద్ద కే. వి. క్యామరావుగారు హాయికొద్దవకీలు బారా
మహమ్మదీయుడు రహాత్ హుసేను పక్షమున వావాశేసిరి.
డాక్టరు అన్యరుడ్డిగారు ఆయన భార్య ముస్తరిబానోకు
14 వ తేదీన ఒక ఉత్తరమువ్రాయుచు ఆమె మేనమామనిగూ
ర్చి యిట్లువ్రాసెను.
మిత్రముయొడల విశ్వాసముతో నున్నటులనటించు ర
హతు హుసేను పట్టి దొంగయని నీకుగూడ తెలిసియుండునను
కొనెదను. ఈమాటలు పరువునష్టములైనవని ఫిర్యాదినమ్మకము
మేజిస్ట్రేటుగారు డాక్టరు అన్యరుడ్డిగారికి నోటీసీయ
పంపినదిగ ను తరువుకేసి ఆగస్టు 1 తేదీ నాయదావేసిరి.

భారత శ్రీనమాజము, చెన్నపురి:— ఈ స
మాజ ప్రారంభోత్సవము డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీఅమ్మయ్య అధ్య
క్షతను జూలై 14వ తేదీన మూకరునల్లముత్తుపిల్లలొని నెం
18 గృహమున జరిగెను. ఈ సమాజమునకు డాక్టరు ముత్తులక్ష్మీ
అమ్మయ్య అధ్యక్షురాలుగ నెన్నుకొనబడెను.
మిస్ వనజాక్షీఅమ్మయ్య సమాజపాలికామిక కాళిమ
ప్రారంభించుచు యీ సమాజము మే 22వ తేదీన శ్రద్ధానంద
స్వామి నాయకత్వమున స్థాపింపబడిన దని చెప్పి దేవదాసిజాతి
వారందరును ధనసహాయము జేయవలెనని చెప్పెను.
అధ్యక్షురాలు సభను ముగించుచు శ్రీమంసనార్థమున
సదుమోక్షనటుల రగినవరుల జేయవలెననియు యీ సమాజ
మునకు కల్యాపతులు సహాయము జేయవలెననియు గోరిరి.

రాకపోకలు:— ఇన్ కంటాక్సు కమిషనరు నెన్నె
మోగారు ఆదివారముదయమునను, యామాజ్ హాసక్ గారు ఆదివా
రం సాయంత్రమున, మద్రాసు పోస్టుమాస్టరు జెనరలకు ఆర్..
దయ్య. హన్మగారును, వ్యవసాయశాఖ డిప్యూటీ డైరెక్టరుకు
ఆర్. ఎల్. లిటిలువుడ్డుగారును, రెవిన్యూబోర్డు మొదటిసభ్యు
డగు ఎన్. కే. మైకేలుగారు ద తమండలములో సంచారము
న ముగించియు ఈయదయమున మద్రాసునకు వచ్చిచేరిరి.

గోదావరీమండల కార్యక్రమసంఘము

నీన్న 20వ తేదీన రాజమహేంద్రవరమున జరిగినది
డాక్టరు బ్రహ్మజోన్యల సుబ్రహ్మణ్యంగారి అభ్యక్షత
క్రింద మండలసభ నిన్న రాజమహేంద్రవరమున ప్రారంభమై
నది. నేడుగూడ జరిగినది. “ఆంధ్రరాజకీయసభకు శ్రీమతి సనో
జనీ తేవిగారిని ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు ఆంధ్రరత్న దుర్గిరాల
గోపాలకృష్ణయ్యగారిని అధ్యక్షులనుగా నెన్నుకొనిరి. భారత
కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఆహుదాబాదులో నామోదించిన
తీర్మానమును స్థిరపరచిరి. దేశీయ రాష్ట్రీయసభలలో నుపపా
తింపబడిన సభరణలను ప్రోసివేసిరి. సంకేయములకును ప్రశ్నల
కును ఆక్షేపణలకును సమాధానములనిచ్చిరి. సలహాలనడిగినవారికి
సలహాలనిచ్చిరి. గొప్పసంకేయములను ప్రధాననాయకులవలన
పరిష్కరించుకొనగోరిరి. పోలనరం ఏజన్సీని పశ్చిమగోదావరీ
మండల సంఘమునకు చేర్చగూడదని నూచించిరి. లక్కరాజు
సుబ్బారావుగారును పలుకుబడిగల రై తులు కొంచ ద రు
ను మొత్తము తొమ్మిదిమంది సంఘసభ్యులకు రాజీనామాలునీ
యగా వాని నామోదించిరి.

“అల్లూరి శ్రీరామరాజుగారి ఆత్మకు శాంతి నొంగవ
లెనని యీ సభవారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు” అను
తీర్మానమును గోపీనాథసాహా తీర్మానమునకు ప్రతిగా నోక
రుపపాదించిరి. దానినిగూర్చి చర్చనేడబడుచున్నది. (స్వకీయ
విశేషిరి. రాజమండ్రి- తంతివార్త.)

అల్లూరి శ్రీరామరాజుగారు మృతినొందిరను వార్తయం
దు ప్రజల కింకను పూర్తిగా నమ్మకము కలుగలేదుగాన యిపు
డీ తీర్మానము నుపపాదించగూడదని సభవారు నిర్ణయించుటచే
నాతీర్మానము ఎవలుకొనబడెను. మధ్యాహ్నము 12 గంట
లకు భోజనములకు లేచిరి. మరల 2 గంటలకు సమావేశమయ్యె
దరు.

(958) వెల్లింగుటన్ సినిమా

12-7-24 శనివారమునుండి 25-7-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలను
డిబుల్ సిరియల్ అట్రాక్షన్ ది బరిగన్
ట్రయల్ నాల్గవవారము ఎడ్మిటోలో అదృశ్య
సాహసకార్యములు వాని మింగుడగరు మొదలగు
నవి గలవు. లేదరు పుష్య గూడ చూపబడును.

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువళ్ళికేణి

19-7-24 తేదీ శనివారమునుండి 25-7-24 తేదీ శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-30 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 8-30 కూడగలను
విపాజి (రాజు సన్యాసియగుట)
పైవారము స్టార్ ఫిల్మకంపెనీ
సోసియల్ డ్రామా విజయ

యలమంచిలి డి॥ ము॥ కోర్టులో

జి. పి. 8/24
యీ నెయిర్లు మాడిరెడ్డి రామయ్యకృష్ణ భర్త సన్యా
శయ్య తా. బాకీలు ననూకొరకు వారసత్వపు సర్టిఫికేట్టును
పిటిషన్ దాఖలు చేయగా అందుకు ఆక్షేపణను ది 1-8-1924
నాయదా పడెను. గనుక ఆక్షేపణ యుద్ధయెట్ల మును లేదీ
పయి కోర్టులో మనవి జేయవలెను.
యలమంచిలి } పి. సూర్యనారాయణ
18-7-24 } పిటిషను ఫిల్మరు

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం జూలై నెల 21-వ తేది

సోమవారము

కాంగ్రెసు కార్యక్రమము

కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు ప్రధానాంశములు మూడే నిలిచియున్నవి. వీనిపై దృష్టినిలిపి ప్రతిసభ్యుడును సిన కర్తవ్యమును నిర్వహించుచో స్వరాజ్యస్థాపనకు మార్గ మేర్పడుననుటకు సందియములేదు. కద్దరి, హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము, అస్పృశ్యతానివారణము, యీ మూడే యావశ్యకతను గాంధీమహాత్ముడు ఎక్కుటికన్నకు నిరూపించుచునే యున్నాడు. డిల్లీ యందేమి, నాగపురము నందేమి హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యమునకు భంగము పాలిల్లినది. మహాత్ముని హృదయమున కిది ఎంతభేదము గలిగించెనో, అతడివారపు యంగుఁగండియాపత్రికలో వివరించెను. ప్రజలు బండ్లారులతో మాత్రము సహాయనిరాకరణము నవలంబించుచున్నారు. అసహాయాద్యముయొక్క సకల్పము ప్రజలలో సఖ్యముగలిగించుటయే. ప్రజలలో నైకమిత్యము లేనిది, ప్రభుత్వము తో సహాయనిరాకరణము నలపుట యసంభవము. అన్యోన్యమైతియే స్వరాజ్యమునకు మూలాధారము. ఇట్టి యాధారమును నిలువబెట్టవలసినభాగ్యత కాంగ్రెసుసభ్యులవైననే గాక ఎల్లరిపై నిలిచియున్నది. అసహాయవాదులు డిల్లీ ప్రజలలో శాంతిని నెలకొల్పజాలక బోయిరి. ప్రజాసామాన్యమును వశపరచుకొనలేక బోయిరి. డిల్లీ నాగపురములలో ప్రజల సభలు, దేశదృక్పథమునకు నిదర్శనముగ, భారతీయులు చాలకాలమువరకు బానిసలుగ నుండక తీరదని, మహాత్ముడు దెలిపిన సంగతిని గమనింపవచ్చును.

కాని మహాత్ముడు నిరాశ జెందుటలేదు. తాత్కాలికపోషకమున కివి ఫలితములని అతడు భావించుచున్నాడు. త్వరలో శాశ్వతసఖ్యము గుడుగునను ఆశ యతినిగలదు. మహాత్మునితో బాటు, విగిలినవారును నిరాశ జెందక యుండి వచ్చును. ఈసంవత్సరమున కలుతావులందు బ్రేకిడు పండుగ శాంతిముగ కొనసాగెనని వార్తలు చెబుచున్నది. నేటివార్తలకారము, డిల్లీలో నుభయసంఘములకును సమాధానము గుడిరెనని తెలియుచున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు నమసిబోవుటకు, కాంగ్రెసుసభ్యులు సర్వశక్తులను భారబోయవలసియున్నారు. నాయకుల ప్రజ్ఞాశియమున కిట్టి అఖండముగు సవకాశముగలదు. ఇంగ్లండుకబోయి, బ్రిటీషు అధికారులతో రాయబారములు సలిపి సలిపి విసిగి వేసినవార, స్వదేశమునందు ప్రజలపాద్య సోదరభావమును బలపరుచుటకు అమరాజసితచతురతలంతయు ఉపయోగింపవచ్చును. ఇంగ్లండును మరల్చుటకు జేసెడి ప్రయత్నములు విఫలమయిపోయిన, ప్రజలను మరల్చుటకు జేసెడి ప్రయత్నములు విఫలముగాజాలవు. ఇయ్యవి శాశ్వతశాంతి, సఖ్యములను ప్రసాదించగలవు. స్వరాజ్యనిర్మాణమున కధికముగ తోడ్పడగలవు. ఈసందర్భమున గాంధీమహాత్ముడు సూచించెడి పలహాదించుక పరిశీలించుట ముగ్యము.

హిందువులును మహమ్మదీయులును ఎంతగ కలహించినను, కోర్టులకు బోక తమ వివాదములను మధ్యవర్తులద్వారా పరిష్కరించుకొనుటకు, కాంగ్రెసు కిలాఫాత్ సంఘసభ్యులు ప్రయత్నించుట ముఖ్యనిర్ణయము. న్యాయ వాదు లీ విషయమై తోడ్పడ గలుగుదురు. పోలీసువాకును మేజిస్ట్రేటులును కలహములను నివారించజేసిరనుట, ప్రజల నిస్సహాయతను చెబువునేగాని వేరుగాదు. అట్టి పరిష్కారము వలన నష్టమేగాని లాభము గలుగజాలదు. ప్రేమ వలన గాక భయమువలన చేశారెడి పరిష్కారము, ఏ మాత్రము నందు చిక్కినను మరల మొదటికి వచ్చును. కలహబీజములు ప్రజాసామాన్యమునందే గాక, కాంగ్రెసు సభ్యులందు గూడ మొలకెత్తుచున్నవి. కలకత్తాలో కాంగ్రెసు ఎన్నికల సందర్భమున, ఇరుపక్షములవారును జూపిన అసహనము, అసహాయాద్యముయొన కవమానము గలుగజేసినది. అహింసాబద్ధముగు సంస్థను వశపరచుకొనుటకై హింసను చేపట్టుట ఎంత విరుద్ధమో యూహించవచ్చును. మహాత్ముడిట్టి నిదర్శనముల గాంచి దుఃఖపడుట సహితము. మహాత్ముని అనుచరులమని శిష్యుకొనెడి కాంగ్రెసుసభ్యు లేపక్షమునకు జెందినను, పోరాడుకొనక దౌర్జన్యహితముగ మెలగుట కర్తవ్యము. స్వరాజ్యపక్షమువారయినను బహిష్కారపక్షమువారయినను, దౌర్జన్యమును చేపట్టుచో, ప్రజలను చెడుత్రోవల దొక్కించుట నిశ్చయము.

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమువతేనే, అస్పృశ్యతా నివారణయు అవశ్యముగ జరుగవలయును కద్దరినిర్మాణము ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమునకు తోడ్పడుటయగాక, జాతైక్యతను బలపరుచుననుటకు సందియములేదు. మహాత్ముడు నిరూపించిన త్రివిధాశములను, కాంగ్రెసుసభ్యులు మాత్రమే గాక, భారతీయులెల్లరును అవలంబించదగియున్నవి. హిందూదేశమంతయు నెఱవేర్చదగిన స్వతంత్ర కార్యక్రమమిదియే. కాంగ్రెసు కార్యక్రమప్రయోజన మాచరణమూలముననే కనుపింపగలదు. అఖల భారత కాంగ్రెసుసంఘతీర్థానమునకు ఫలితముగ, కార్యనిర్వాహక పదవులకు వలువురు రాజీనామానిచ్చుట, వారిధర్మనిరతికి నిదర్శనము. కాని గాంధీ మహాత్ముడుసూచించినటుల, అట్టివారు తక్షణముగాక కాంగ్రెసు కార్యక్రమ సాఫల్యమునకు శక్తివంఛనలేక తోడ్పడవలయును. దేశసేవకు లెవ్వరినేన నయినను కాంగ్రెసుసంఘముల వారిపుడు కోల్పోవజాలరు. కార్యసాఫల్యమే ప్రధానమని ఎంచుచో, ఎవరు కార్యనిర్వాహకులుగనున్నను, పాటింపక ఎల్లదనుకలసి బనిచేయుట, ముఖ్యము. అన్ని రాష్ట్రములలోను దేశ సేవకులు ఎట్టి సంఘర్షణ కెడమియక కలిసి బని చేయవలయునని మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. దేశభక్తులు తమ కార్యదీక్షవలననే ఇతరులను తమ కక్షమునకు తీర్చుకొనగలరు. ఒకరిలోపముల నొకరెంచుటలో కాలముగడుపుటవలన, పోరాటములు బలమగుటకన్న వేరులాభము గలుగజాలదు. ఇప్పుడుగావలసినది కార్యసానుకూల్యముగాని, వేరుగాదు. అహమ్మదాబాదు తీర్మానము, విచ్చికముగుటచే రాజీనామాలవిషయమై వారివారి అంతరాత్మకు విడిచిపెట్టుట యోగ్యము. మహాత్ముడు కారాగృహమును విడిచినదాదిగ, దేశమునకు మరల నూతన జవనత్వము లుద్భవించెను. ప్రజలలోవిశ్వాస ముదయించెను. కార్యదీక్షపై నభిమాన మేర్పడెను. ఆంధ్రదేశమునందు నిర్మాణ కార్యక్రమము స్వరితముగ సభివృద్ధిగాంచునని నమ్మెదము. ఇచ్చట అనుకూలపరిస్థితులు గలవు.

కాంగ్రెసునాయకులు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును దీక్షతో కొనసాగించుకొలదియు తదితరులును వారిమార్గము నవలంబించెదరు. ఇంతవరకును గనుపించిన మాంద్యము త్రుటికాలములో దొలగిపోవును. ఆంధ్రరాష్ట్రము కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి యగు అయ్యదేవర కాశేకర్తరావువంతులుగారు పంపిన విజ్ఞాపనను వేరొకచో బ్రయరించితిమి. ఆంధ్రదేశము మహాత్మునే శరణ్యమని నమ్మి కాంగ్రెసుకార్యక్రమమును నిర్వహించవలయు నని పంతులుగారు విన్నవించుచున్నారు. వీరి విన్నపము సఫలమై, ఆంధ్రదేశపు కీర్తిని నిలువబెట్టుగాక!

కాంగ్రెసు సభాధీపత్యము

ఆగస్టు 25 వ తేదీలోపుగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని ఖాయముగ నెన్నుకొనవలయునని, బెల్గాం ఆహ్వాన సంఘమువారు ప్రకటించుచున్నారు. ఆ పిమ్మట, ఆహ్వానసంఘమువారు తమ నియామకము గావించెదరు. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము లిరువదింటిలో, గుజరాతుసంఘము వారెరి నామమును సూచింపరయిరి. అజ్మీరు మార్కెరులు ఎవరిని పేర్కొనవయ్యెను. విగిలిన పదునెనిది సంఘములలో కదుసారుసంఘములు గాంధీ మహాత్మునికి వోటుచేసెను. కర్నాటక, సంయుక్తరాష్ట్ర, ఆంధ్ర తమిళ, బీహారు రాష్ట్రములు గాంధీమహాత్మునొక్కనిపేరు మాత్రమే సూచించెను. ఎనిమిదిసంఘములు సరోజినీదేవిగారికిని, ఎనిమిదిసంఘములు రాజగోసాలాచార్యులగారికిని వోటుల నిచ్చినవి. కొలది వోట్లు ఇతరనాయకులకు వచ్చెను. మహాత్ముని అధ్యక్షతను దేశమామోదించెననుటకు సందియములేదు. కాని, తామీపదవి నంగీకరింపమని మహాత్ముడు యంగుఁగండియాపత్రికలో వ్రాసెను. మహాత్ముని నిశ్చయము సామాన్యముగ మారదని తెలిసిన విషయమే. గాంధీ మహాత్ముని యధ్యక్షతక్రింద రాబోవు కాంగ్రెసు సభ జరుగవలయునయు, అతిని నేతీరునయినను ఒప్పుకొనునటుల జేయవలయుననియు పలువురు తలంచుచున్నారు. మహాత్ముని నిశ్చయమును మరల్చుటకు మార్గమొక్కటే గలదు. అతని కార్యక్రమమును కొనసాగించుట కందరును బద్ధకంకలుగుచో, వారికోర్కెను మహాత్ముడు నిరాకరింపజాలదు. తాము నిరూపించిన కార్యక్రమము కాంగ్రెసు సభ్యులకు వెగటుగ నున్నపుడు, తా మధ్యక్షత వహించిన ప్రయోజన ముండదని మహాత్ముడు తలంచుచున్నాడు. కాని అట్టి సందియముబాపి, మహాత్మునెల్లరును ఏకగ్రీవముగ నెన్నికొవి, ధన్యతగాంచుట శ్రేయస్కరము. మహాత్ముని అధ్యక్షతవలన, అతనికి గలిగెడి గౌరవమునకన్న కాంగ్రెసు సభకే వేయిమండుగు లధిక గౌరవము గలుగును.

రాటము: వర్ణాశ్రమధర్మము

రాటము వర్ణాశ్రమధర్మ విరుద్ధమని ప్రేమముఖురాలొకరు, గాంధీమహాత్మునికి వ్రాసెను. రాటపు పరిశ్రమ వైశ్యధర్మముగావచ్చును గాని, బ్రాహ్మణులకుగాని క్షత్రియులకుగాని బనికలాదని యీమె యుద్దేశ్యము. మహాత్ముడిందుకు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగెను. రాటమును హిందువులు మాత్రమేగాక, మహమ్మదీయులు, పార్శీలు, క్రైస్తవులు, సిక్కులు మున్నగు మతములు వారెల్లరును చేపట్టవలయునని, అతడు బోధించుచున్నాడు. ఇది సార్వజనిక విధి యగుచున్నది. ప్రస్తుతపు హిందూదేశస్థితిలో, రాటము నెల్లరును చేపట్టిన

గాని, దేశమున కార్థిక దాస్యము వనలిపోవడు. ప్రతి వర్ణమును తన ధర్మమును నిర్వహించుచు రాటమును గూడ చేకబట్టాలను ని మాత్రమే మహాత్ముడు బోధించెను. తమ తమ విధుల నన్ని వర్ణములవారును కోల్పోవలయునని అతడెన్నడును గోరియుండలేదు. రాటమును చేపట్టుటవలన అన్ని వర్ణములవారికిని సోతనోత్సాహము గలుగక మానదు. రాటము వర్ణాశ్రమధర్మమునకు విరుద్ధమనుట దురాలోచన విమర్శకము జశ్చ పేరు గాదు. బ్రాహ్మణులకు వడుకుట క్రొత్తగాదు. కవిత్రమగు జుదెముచు తయారు జేయుట కు బ్రాహ్మణులు నేటికిని జడుకుచునేయున్నారు. ప్రాచీనమహర్షులు కాయకష్టమును నిరసించలేదు. కాయకష్టమునలేపి తమధర్మమును నెఱవేర్చుచుండిరి. హిందూదేశమును దుర్భర దారిద్ర్యమునుండియు, అర్థిక దాస్యమునుండియు తొలగించుటకట్టుట, దేశమంతటను అన్నివర్ణముల వారికిని ప్రధానధర్మము గాదా?

కావేరీ వరదలు

కావేరీ వరద లీ సంవత్సరము భయంకర రూపము దాల్చివని. వట్టణములను పలెలుచు జల మయమయివని. రైల్వే తెగిపోయినవి, సంఘము కొట్టుకొనిపోయినవి. రాకపోకల కభ్యంతరము గడిగినది. వ్రాణనష్టము గలిగెనని వార్తలు విన వచ్చుచున్నవి. తిరుచనాపల్లియందు పతశాలలను మూసివైచిరి. ఇళ్ళిమతీరమునందును నకలు పొంగి పవి. ఆయాప్రాంతములం దెట్టి భీభత్సము గలిగెనో కిన్నగ దెలిసికొనుట కింకను వీలు గలుగలేదు. మొత్తమీద దక్షిణ దేశమున విశేషనష్టము గలిగెననుటకు సందియం లేదు. వరదబాధా నివారణసంఘము లేర్పడిన వార్త వివరములేదు. కాంగ్రెసువారుంటే సంఘము లిట్టికార్యక్రమమును నిర్వహించుట ముఖ్యము. వరదలచే బాధనొందినవారికి ద్రవ్యసహాయము జేయుటయగాక, రాటములను సప్లయజేయుట ముఖ్యము. గంగానది వరదలలో, ఆవార్తకప్పు చంద్రరాయగారు బాధానివారణమునకు సలిపిన సహాయము అమూల్యము. రాటములద్వారా, ప్రజలకు వీరు శాశ్వతలాభమును గలిగించగలిగిరి. ప్రకృతియూలయున తటస్థించెడి యుష్కదవము లొక్కొక్కమారు, గుణపాతమును నేర్చుచుండును. భూతవయసు, పెంపొందించును. భేద భావముల నంతరింపజేయును. కావేరీవరదలు, మానవుని యన్నతశిలమును వికసించజేయుటకు తోడ్పడుగాక!

చక్కని సీతము

డెయిలీన్యూస్పత్రిక, ఓడ్డయరుగారికి చక్కని సీత మొనర్చుచున్నది. బ్రిటీషువారిలో దురభిమానము బుట్టించుటవలన నున్న వైపూత పూనుచు కొనుటకంటె, ఓడ్డయరుగారు భారతీయులను నమ్మించుట కేల ప్రయత్నించగూడదని, యాతిత్రిక యుగమగుచున్నది. జలియకవాలాబాగ్ వధ వ్యాజ మయినదని భారతీయులు చెబుచున్నారు. అశ్రయ గాని బ్రిటీషు న్యాయాధికతియు, కన్నరేట్లపు ప్రతి కలును వీపు దట్టినయిత్రమున నెమి ప్రయోజనము? హిందూదేశములో నీవధ జరిగెను. ఇది ఘోరమగు నన్యాయమని, భారతీయులు మొర పెట్టిరి. అట్టిరి ఇంగ్లండులోజేరి తామును జనరలు డయిగారును సర్వోముము ప్రకటించుకొనిన మాత్రమున నేమి లాభ ముండును? ఇంగ్లండులో నయినను ప్రజలెవరును ఓడ్డయరుగారి లేఖ నామీడింపజాలరు. ఓడ్డయరుగారి ప్రకటనము వలన, ఇంగ్లండుకు తీరినికకంఠము పాల్గొనెడి. పశు

ఆంధ్రుల గొంధిమహాత్మని వుజానిధి లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను 21-7-24

యధాశక్తిని తోడ్పడుడు		
ఇదివరకు మొత్తం	చందాలు	ఇదివరకు మొత్తం
44181-4-7	10-0-0	20867-10-11
నీటివనూలు		
మొత్తం	44191-4-7	మొత్తం 20867-10-11

పూజానిధికి సామర్థ్యమును చిహ్నముగా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేధి, మద్రాసు

బలమ పరిపాలన కారణమును నభిప్రాయము వ్యాపించుటకు, ఓడ్డయరుగారిచర్యలే మూల మయ్యెను. ఓడ్డయరుగారి కేఖ నంది, డెయిలీ న్యూస్ మున్నగు పత్రికలు సిగ్గుచే తలవాల్చు చున్నవి. ఓడ్డయరుగారికి నయినను పశ్చాత్తాపము గలుగునని దోచుడు.

రామస్వామి నాయకరుగారు

వైకం సత్యాగ్రహ సందర్భమున, రామస్వామి నాయకరుగారిని రెండవమారు మరల కక్షించిరి. ఈవారు, కఠినముగ కక్షించి ఇతరులకు నిరుత్సాహము గలిగించవలెనని మేజిస్ట్రేట్టుగారు తలపెట్టిరి. అందుచే నాలుమాసముల కఠినశిక్షను విధించిరి. కాని, మేజిస్ట్రేట్టుగారిచర్య సత్యాగ్రహోద్యమ మునకు మరింతప్రోద్బలము గలిగించుటకే తోడ్పడ గలదు. నిష్పంధమువలన ప్రజల దృఢనిశ్చయము తొలగిపోవుట దుర్మధము. రామస్వామి నాయకరు గారు, ఇతరజనులను మానుకొని, వైకం సత్యాగ్రహమునకే తడేకడితతో పాటుబడుచున్నారు. వీరినాయకత్వముక్రింద, సత్యాగ్రహోద్యమము దిన దినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. హైందవాభిప్రాయము దీనిపట్ల సుముఖజాపుచున్నది. సత్యాగ్రహము నరికట్టవలయుననిన, నిష్పాజాతుల హక్కులను సఫల పరుచుటదప్ప వేరుమార్గము గనుపించదు.

నానారాష్ట్రసంఘ ప్రయోజనము

నానారాష్ట్రసంఘమువారిదివరకు జాతుల మధ్య అన్యోన్య సహాయమున కొడంబడికల నేర్ప రచిరి. వీనివలన జాతులలో బద్ధవైర మేర్పడు టయు, మరల కక్షలు ప్రబలుటయు జరుగునని మార్క్స్వాలుగారు కనిపెట్టిరి. మార్క్స్వాలుగారే ఇటుల బలుకుచుండ, తదితరు లనుమానముతో జూచుట వింతగనుండదు. నూతనసంఘము ల నెన్ని టిని నిర్మించినను, ప్రాత వైషమ్యములు మానుట లేదు. హృదయ పరివర్తనము గలుగలేదు. జాతుల హృదయము మారి ప్రేమభావము పెంపొంద నంతవరకు, బాహ్యపు ఏర్పాటులు సఫలము గాజాలవు.

బ్రిటీషు గ్వయనా

బ్రిటీషుగ్వయనాకు కూలీలను బంపుటవలన, లాభము గలుగదని, అక్కడి పరిస్థితులను స్వయ ముగ గుర్తించిన, డి. బి. కేశవపిళ్ల ప్రభృతులు చాటియుండిరి. గ్వయనా ప్రతినిధులగు జాక్వరు న్యూనగుగారు తనిపోని యాశల పెట్టి వెడలి పోయిరి. “డెయిలీ ఆగ్లోసీ”అను తొటయజమానుల

పత్రికగూడ, న్యూనగుగారి విధానము అసంభవమని ఖండించినది. అట్టి స్థితిలో భారతీయులను వలస పంపుట, ఎంతయన్యాయమో దెలుపనక్కరలేదు.

ప్రభుత్వపరాజయము

లేబరుప్రభుత్వమువారు మరల సెకమారు కామర్సుపళ్ళలో నోడిపోయిరి. ఇది వీరి ఎనిమిదవ పరాజయము. ఈపరాజయ మంత ముఖ్యము గాక బోయినను, లేబరుపక్షమువారి నిస్సహాయతను దెలుపుచున్నది. గృహసర్వజ్ఞులబట్టము సందర్భ మున, ఎన్నికలు తక్కువ జరుగునని యూహించు చున్నారు. ప్రస్తుతకరిపాలనము చిరకాలము కొన సాగునని దోచుడు.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షపదవి

గాంధీగారిపేరు సభికరాష్ట్రములవారు సూచించుట ఆగస్టు25 తేదీలోపుగాగా అధ్యక్షుని పేర్కొనవలెను. జూలై 19:—దేశములోని 20 రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములోను, సుజరారు మాత్రము, రాబోవు కాంగ్రెసు అధ్యక్షపదవి కెవ్వరిని సూచింపలేదు. అట్టియమర్యాద రాష్ట్రమువారి సూచన ఇంకను అందలేదు. మిగిలిన 18 లో కర్ణాటకము, సంగి పరగణాలు, ఆంధ్ర, తమిళనాడు, బీహారు రాష్ట్రము లొక్క మహాత్ముని, నే పేర్కొనెను. ఢిల్లీ సభాసభి నొక్కరినే పేర్కొనెను. మొత్తముమీద 16 రాష్ట్రీయసంఘములు గాంధీగారిని, 8 రాష్ట్రములు సభాసభి చేసిని, 8 రాష్ట్రములు రాజగోపాలాచారిగారిని, పేర్కొనె ను. తరువాత లాలాబజపతిరాయ, కొండ వెంకటప్పయ్య, డా. మాంజీ, ఆసీ, కెల్కారు, సర్. పి. సి. రాయ, క్యామ సుందర చక్రవర్తి, బాబురాజేంద్ర ప్రసాదు, హజరదు మోహని, సి. ఎఫ్. ఆంధ్రూసు, పండిత సుందరలాలు, పండిత జనపరలాలు నెహ్రూ దాక్టరు కిమలూ, పల్లభాయి పటేలు, షాకాబీ, డా. అన్నాబీ, ప్రకాశము, ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యగారు, దేశబంధు దాసు, అబ్బాస్ తయ్యాబ్జిగార్ల పేర్లు పరుసగా సభికసంఖ్యకులే పేర్కొనబడెను. మ. ప. హిం దూస్థానీ రాష్ట్రీయ సంఘము చాలమందిని పేర్కొనెను. ప్రాచీనులలోనుండి, తుద కెవ్వరి శత్యక్షులుగ నెన్నుకొనునది యు, ఆగస్టు 25 తేదీలోగా దెలుపవలసినదని రాష్ట్రీయసంఘము అకు ఆహ్వానసంఘమువారు సర్క్యులరు నంపిరి. రాష్ట్రీయ సంఘముల తుదిసూచనలను విచారించుటకు ఆహ్వానసంఘ మెప్పుడు సమావేశమగునదియు తరువాత ప్రకటించబడును. (ఆ.ప్ర.)

రైల్వే కార్మికమహాజన సభ

కోయంబత్తూరు, జూలై 19:— వరదల యిబ్బందిచే నాగపట్నం ప్రతినిధులు రానందున రైల్వేకార్మికమహాజనస భ అధివారం ఉదయం 8 గంటలవరకు ఆవిశేయబడినది. దాక్షరు వరదరాజులునాయుడిగా రీ యుదయము యెత్తికొనెవ్వరి. (ఆ.ప్ర.)

విదేశవార్తలు

సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారి లేఖ

డెయిలీ న్యూస్ యభిప్రాయములు

డయరు సేనానికి పూర్వపు హోదా నియవలెననుట

లండన్, జూలై 14:— బ్రెస్టు ప్రతికలో ఓడ్డయరుగారి లేఖనుగూర్చి డెయిలీ న్యూస్ ప్రతిక ఇట్లు ప్రాయము న్నుడి:—

అమృతసరు హత్యలనుగూర్చి భారతీయుల యభిప్రాయమును గమనించుట. బ్రిటిషు ప్రతికలో వ్రాసినట్లు. డెయరు సేనానిని సమర్థింపగోరుచో ఓడ్డయరుగారి లేఖ యిందున వ్యతిరేకమున నడుగురాదు? అమృతసరుకాల్పులు, తరువాత చర్యలు ప్రాపంచిక చర్యలే. ఘోర రాక్షసకృత్యములనియు పశుబలమునే ప్రాధాన్యముగ గొని ప్రవేశించుటయు ఘోరకృత్యములవంటివినియు భారతీయులు పొరబాటుబడుచున్నారు. అట్టి భారతీయులను సరియైన మార్గమునకు దిప్పి ఆయభిప్రాయము తప్పని ఓడ్డయరుగారు నచ్చబెప్పించి ప్రస్తుతము ఆ అమృతసరుసంగతులను తలచుకొన్నంతమాత్రముననే సేలపాలైన బ్రిటిషు కామన్వెల్త్ ప్రతిష్ఠను మరల గలుగజేసి మహాభక్తారమును గావించినవారగుదురు. అమృతసరులో ప్రభుత్వమువారి వలంబించిన పద్ధతులను ఆమోదించి ఆపద్ధతులే మంచివనియు సరియైనవనియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారును బ్రిటిషు ప్రజలును అనుకుంటు జేయుటకు ఓడ్డయరుగారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇండియాలో మనసరిపాలనము కేవలము పశుబలముమీదనే ఆధారపడియున్నదని అంత బహిరంగముగ మనము అంగీకరించితిమేని భారతీయులలో ప్రతిమాలాభిప్రాయము, ఉపద్రవము లేవకకలుగను. సందియము లేదు. ఇట్లు ఈ విప్లవకరమగు పరిస్థితులు భారతదేశములో గలుగవలయునని ఓడ్డయరుగారు కోరెదరా? అట్లుగోరుచో ఎందుకొ?

ఒండొరుల సహాయపుటాడంబడిక

జనీవా, జూలై 18:— గతసంవత్సరము జాతిసమితి వారు తయారుజేసిన ఒండొరుల సహాయపుటాడంబడికకు బలకరమగు నిశ్చయము రాబోవు చున్నదని మన్మథులు గారు తమ లేఖయందు తెలియచేసిరి. తత్సందర్భమున మన్మథులు గారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు ఇతరవిషయములటుండ, ఈ ఒడంబడికవలన బ్రిటిషు నౌక సైనికదళములు తగ్గింపబడుటకు బదులు హెచ్చించబడును. ప్రతికక్ష్య లేర్పడును. పూర్వమువలెనే వీరు వారితోడను, వాడు వీరితోడను, ఒడంబడికలను, ప్రతి ఒడంబడికలను తేలికానుట తలపించును. ఈ ఒడంబడికవలన జాతిసమితి సభవారి అధికారము హెచ్చిపోవును. ఇది ఆపేక్షజీయముగాదు. సలహా సంఘముగ నుండుటకు బదులు గొప్ప అధికారముగల కార్యనిర్వాహక సంఘముగ జాతిసమితి సభ ఏర్పడును.

మరాఠోలో స్వేయిను పరాజయము

అనత్యపు సమాచారము

లండన్, జూలై 18:— మరాఠోలో స్వేయినుకు పరాజయము గల్గెనని ప్రకటించిన సంగతులు అనత్యపుని స్వేయిను రాయబారి తెలుపుచున్నాడు. తొమ్మిదివారము ప్రదేశములో రిపులు దండెత్తిరి. కాని పరాజయమైనది స్వేయిను రాయబారి తెలుపుచున్నాడు. రిపులు 400 మంది చనిపోయిననున్నాడు. తీరికరాసేనాని దిగ్విజయములను గాంచుచున్నాడు.

మరాఠోలో పోరాటము జరుగుచున్నదని 17 తేదీని మ్యాటన్ ప్రతిక ప్రకటించిన సంగతులు భాయమని నిర్ధారణ గాదనియు ఆ సమాచారము విశ్వసనీయము గాదనియు కొంద రనుకొనుచున్నారు. ట్యూటనలో పరిస్థితులు మాములుగనే వడిచుచున్నట్లు తేలిక, నున్నవనుచున్నారు.

విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్రు సమ్మె

లండన్, జూలై 18:— వారమునకు తమ వేతనములను 10 పిల్లలను తేలువలెనని విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్రు గోరుచున్నారు. తమ కోరికను పాటించుటకు వీరు పట్టుకట్ట నిశ్చయించిరి.

లండనుసభ

డొమినియను ప్రాతినిధ్యము

సామ్రాజ్య ప్రాతినిధ్యము- ప్రత్యేకవిధానము

దీనిని ఇకముందు ప్రమాణముగ నైకొనరాదు

లండన్, జూలై 18:— లండనుసభలో డొమినియను భారత ప్రతినిధులు గోరుచో సామ్రాజ్య ప్రతినిధి వర్గమున తేరవచ్చుననియు ఇట్లు నియమింపబడిన ప్రతినిధులు సామ్రాజ్య ప్రతినిధివర్గమున లేనట్లును లండనుసభకు బోవచ్చును. దీనివలన డొమినియనులకు సభలో జరుగు సంగతులన్నియు పూర్తిగా తెలియనుటకు తప్పక ఏర్పడును. అందులకు సందియముండదు. సభలో ఏమి జరుగునది పూర్తిగా డొమినియనులకు తెలియను. ఈ సభముట్లుకే ప్రత్యేకముగ ఉ ఏర్పాటు జేయబడినది. అంతయుగాని ప్రతిసభకు ఇట్లు జరుగవలెనని అనరాదని భావము గారు కామన్వెల్త్ సభలో నుడివెరి. ఆయా డొమినియను ప్రతినిధులతో బాటు సామ్రాజ్య ప్రతినిధివర్గమున కనడా ప్రతినిధి బెల్జియన్లుగారు తమస్థానము నాక్రమించుకొనెదరు.

ఇంకొక ప్రాపంచిక

వైమానిక సంచారము

లండన్, జూలై 18:— త్వరలోనే ఆమ్స్టర్డం నుండి ప్రపంచమునంతను చుట్టివచ్చుటకు వైమానికులు బహుల వేరెదరు. ఈవత్సరము ఇది అంతర్జాతీయ సంచారముగ నుండును. దచ్చి, అర్జెంటైను బ్రిటిషు వ్యక్తులు పాల్గొనెదరు. దచ్చి విమానము బయలుదేరును. బ్రిటిషు ఇంజనీరు జేర్పబడును. మక్లారెక్ మార్గమునే బట్టును.

మెక్లారెక్ వైమానికుడు

లండన్, జూలై 18:— మెక్లారెక్ ఆతని బృందము తేమముగ నున్నారు. విమానము పాడుగాలేదు. లేవటినము శరమ ప్రూకు బయలుదేరవచ్చును. పొగమందు దట్టముగ నుండుటకే వైమానికులు క్రింద కుదిగజలసివచ్చెను.

భారతదేశములో సైనిక విధానము

ను గూర్చి బుధవారమునాడు భారత దేశవ్యవహారమును గూర్చి ఆలోచించు బ్రిటిషు సంఘమువారి ఎదుట మనిషి ఈశ్వరసారక గారు యువస్వనించుచున్నారు.

థిల్లి అల్లరులు

బ్రిటిషు యభిప్రాయము

లండన్, జూలై 17:— థిల్లిలో హిందూముస్లిం దొంగిలినగూర్చి బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము చాల ప్రతికూలముగ మారినది. ఇట్టి అల్లరులు సకృతుగ గాని ఆక్రమకర్తల గాని ఒక్కొక్కటి జరిగినను ఇంగ్లండు భారతీయుల స్వరాజ్యము కొఱుకు పాటుబడువారి కష్టములు మరింత ఎక్కువగునని బ్రిటిషు ప్రజ లనుచున్నారు.

పెహారన్ లో అమెరికను

వ్యక్తికి గాయములు తగులుట

పెహారన్, జూలై 19:— అమెరికను కాన్సలు చంపబడినపుడు ఇంకొక అమెరికను వ్యక్తికి గాయములు తగిలినవి. ఇరవీ పేరు డ్రెస్టరు నేమారు. ఇరవీకి అమెరికను రాయబారములో సంబంధము లేదు. హత్యజరిగిన కేసు ఇమామకు కైంకర్యము చేయబడినది. ఇరవీ బాహుమతమునకు ప్రతికూలుడు. ఇరవీ కొట్టికోళ్ల క్రోత్తము గొప్పమహత్వము గలిగియుంటున్నట్లు తినుండి తండ్రి వరకులుగ తీర్థయాత్రకై వచ్చుచున్నారట. నేడు మృతుడయిన కాన్సలు అంత్యక్రియలు జరుగును. రాయబారులు అందరును వచ్చెదరు. తగిన పరిరక్షాకాళము లేకపోవుటచే బ్రిటిషువారికి ప్రతికూలముగ జరుగు ఈ అదృశ్యమును, అడంబడుట వీలులేకున్నట్లు.

సామ్రాజ్యపు రబ్బరుపంట

మంత్రవర్ణమువారు రబ్బరుపంట నిబంధనల విధానమును

అనుబంధించవలెనని చర్చిలుగారు జెప్పిరి. రబ్బరు పరిశ్రమలో బ్రిటిషు మూలధనము లక్షలకొలది పెట్టుబడిను. అందుచే దీని సదా అధి నివేత కార్యాలయము సహాయము చేయవలెననిరి. రబ్బరుమూలముగ మనము యునైటెడ్ స్టేట్సువారి ఋణమును దీర్చుటకు వీలగుచున్నదనిరి. జర్మనీతో పోయనపుడు మిత్రమండలి తరపున మనము అమెరికను నుండి జేసిన ఋణమును దమ్మిడినుడి ఇచ్చివేయవలెనని అమెరికనులు మనలను గోరుచున్నారు. మనము సతతంబు రూపేణా తీర్చివేయుటకు వీలులేకుండా అమెరికనులు సుంకములను విధించిరి. మనము నమబడుచు అమెరికనులకు రబ్బరును స్వయంచేయజలసిన ఆవశ్యకత, భౌగోళిక మనకులేదు. (సంతకము) నిర్బంధవిధానము స్థిరపడుచున్నది. దీనివలన పరిశ్రమ నిలబడి యభివృద్ధి గాంచును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమువారు రబ్బరులో సమంజసముగ లాభమును దీయవచ్చును. ప్రభుత్వమునా రిండులకు తోడ్పడవలెను. ఈ నిర్బంధముల ననుసరించిన కష్టములన్నియు తొలగుననిరి. ఈ పరిశ్రమలో డచ్చివారు తమ లాభమునే జామకొనక మనతో వ్యవహరించి లేని ఇచ్చుడున్న పరిస్థితులందు వారుండరని అధ్యక్షులైన హిక్కింగ్ గారు చెప్పిరి.

సోవియటు-పెరిషియా

క్రొత్త వర్తకపుటాడంబడిక

లండన్, జూలై 19:— ఉదయం రసోపి పెరిషియా వర్తకపు టాడంబడిక చాల ముఖ్యమైనదని మన్మథులు గారు నొప్పుచున్నారు. ఇది మూడవతేదీని పెహారన్ లో సంతకమైనది. ఒడంబడికలో మొదటి 7 నూత్రములును రషియా పెరిషియా పౌరులకు సమానత్వమును గలుగజేసినవి. 11 వ నూత్రము చాల ముఖ్యమైనదని బోల్షివిక్కు లనుచున్నారు. రషియా జర్మనులగా వాసుబట్టి ఇది చాల ముఖ్యమనుచున్నారు. సోవియటు వర్తక సంఘనాయకుని ప్రతిపత్తి దీనివలన రాయబారి ప్రతిపత్తిగ మారుచున్నది. ఆ అధికారముండును.

దీనివలన పెరిషియాలో రషియాను వర్తకమునకు సౌకర్యములుండునట్లు. రషియాలో గూడ వర్తక సంఘ సహిద్దులకు ఎక్కువ అధికారముండునట్లు.

ఒకమూల అంగ్లో సోవియటు రాయబారులు లండన్ లో జరుగుచుండగానే ఈ ఒడంబడికను పెరిషియాను సంతకము జేయుట శ్రీమంతులగు నిరంకుశవర్గమువారికి గొప్ప పరాభవమని సోవియటు రాజ్యాంగ వేర్త లనుచున్నారు.

అమెరికను కాన్సలు

విషాదకరమగు మరణము

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

పెహారన్, జూలై 21:— పెహారన్ లో అమెరికను కాన్సలు మేజరు ఇంబ్రి, ఆతని స్నేహితుడు, నేమారును కేల మదగ్గరగా బండిలో పోవుచుండిరి. అమెరికను కాన్సలు ఛాయాపటమును దీయుచుండ ప్రజలు ఆభ్యంతరబెట్టి అమెరికనుల మీదికి తోసికొనివచ్చిరి. ఈ యుపద్రవమును జూచి అమెరికనులు బండిలోనికి దుమికి పారిపోయిరి. అమెరికనులు బాహిమతుల్లనియు చలవయందున్న జలమును వివశ్రాంతము జేసి రనియు ప్రజలు నొందించిరి. సైనికులు అమెరికనులపై బోకర్యమును కలుగజేసిరి. ప్రజలు ఇద్దరి అమెరికనులపై బడి కొట్టిరి. ఈ అమెరికనులను పోలీసువారు వైద్యాలయమునకు గొంపోగట్టిరి. ఇచ్చటికి జనసమూహము చొరుమకొని లోపల ప్రవేశించెను. మరల పెబడి కొట్టిరి. అమెరికను కాన్సలు ఒక శత్రుకాయన. దీనివలన భయము ఆతురత బయలుదేరెను. రాయబారుల తీర్పుమైన లేఖను పెరిషియా ప్రభుత్వమువారికి బంపుచున్నారు. పెరిషియా పార్లమెంటువారు సమానేకమై బహిరంగముగ తమ విచారమును భయమును జూపిరి. ద్రోహులను సద్దాక్షిణ్యముగ దండింపవలెనని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించి, పెహారన్ లో సైనికశాసనము ప్రకటించబడినది. చాలమంది అరెస్టు చేయబడిరి.

ఆంగ్లో ప్రెంచియభి ప్రాయములు

నష్టపరిహారములను రాబట్టుమార్గము

ఇంకను కనిపించలేదు

లండన్, జూలై 18:—రాత్రి 8.45 నష్టపరిహారములను రాబట్టుమార్గమునుగూర్చి ఆంగ్లో ప్రెంచివారలకు మిత్రమం డలిసభలో తర్కముజరుగుచున్న దనుకొనుచున్నారని ప్యాంసు సుండి టైముస్ పత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. మనము నిన్న ఏమియుజయించుకొన్ననుమనము నేడుగోల్ఫ్ యొక్క డెద్దియులేదని యువనపట్టే నెక్కువన్నదనియుఅనుకొనుచున్నారట. డాన్ నివేది కమునుగూర్చి ఎవరును ఏమియు వినుటలేదు. ఇట్టిఅవకాశము పరిష్కారము జేసికొనుటకు మరల రాజాలదు. అందుచే ఒడంబడికనుగూర్చి మాట్లాడుట అవసరముగాని భిన్నాభిప్రాయములనుగూర్చి ప్రస్తావించరా దనుచున్నాడు. ఇంతవరకు ఏమియు అభివృద్ధిజరుగలేదు. ఇంకను ఒకవారి ఏర్పడలేదు.

మొదటిసంఘమువారివని తృప్తికరముగనుండుట

లండన్, జూలై 19:—జర్మనుల అపరాధములగూర్చి ఛార్లెస్ వై వి థిం ప వ ల సీ న ఉ త్త రు లు ను గూర్చి అమెరికను ప్రతినిధి సహాయములన ఆంగ్లో ప్రెంచి భిన్నాభిప్రాయములను సమయముల మొదటిసంఘమువారు చాలవరకు పనిచేయగల్గిరి. నష్టపరిహార సంఘమువారు అమెరికను ప్రతినిధిలోగల జర్మనుల అపరాధములను మరితర విషయములను నిర్ణయించెదరు. నష్టపరిహార సంఘమువారు ఏకగ్రీవముగ అంగీకరించి అమెరికను ప్రతినిధిని నియమించెదరు. ఏకాభిప్రాయము కుదురనిచో అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమువారు నియమించెదరు. వారంతయున రంగమంతయు చేకర్చుకు మారినది. నేడు చెల్లి ప్రదర్శనమును ప్రతినిధులుజూచినపిదప చేకర్చుకు ఆహ్వానింపబడిరి.

కూలిడిగారు సంతృప్తులగుట

వాషింగ్టన్, జూలై 29:—లండనులోజరుగు రాయబారములు యభివృద్ధి గాంచుటజూచి కూలిడిగారు సంతృప్తులైరి. నష్టపరిహార సంఘమువారికి ఓలెక్ ఎంగుగారిని ఆర్థిక రాక్షసులారా (ఏజంట్లు) గ నియమించిరి.

అట్లావా, జూలై 18:—దొమినియనులకు సమానప్రతిష్ఠి విషయమై వేర్వేయిల్లు ఒడంబడికనే ఆచరింపవలెననియు వాషింగ్టన్ లో తీర్మానించిన సంగతులనే ఎప్పటికిని ప్రమాణముగ నుంచవలెననియు సామ్రాజ్యసభ తీర్మానములనే ఆచర్యముగ నుండుకొనవలెననియు కనడావారు పట్టుదలను జూపుచున్నారు. మగ్డొనాల్లుగారు ప్రతికూలముగ కొన్నిసంగతులను తెలియజేసి ఈసభయొక్క ఆసాధారణ స్వభావమును తెలియజేసిరి. దొమినియనులకు ఇండియాకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును సమకూర్చుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నెదుర్కొను కష్టములను ఎఱుకజేసిరి. కనడా ప్రధానమంత్రి మగ్డొనాల్లుగారి ఏర్పాటులను నితాకరించిరి. 'పే నేలు' విధానమునుగూర్చి ఎత్తుకొనిరి.

కార్మిక

ప్రభుత్వ అప్తమ పరాజయము

లండన్, జూలై 18:—కార్మిక ప్రభుత్వమువారు మరల ఎనిమిదవ పర్యాయము పనిలేనివారి భీమాచట్టమును గూర్చి రిటర్ను కన్ఫర్మేటివులు ప్రవేశపెట్టిన సవరణమీద ఓడిపోయిరి. 171 మంది ప్రతికూలముగను 149 అనుకూలముగనుండిరి. ఇది అప్తమపరాజయ మైనను అంత ముఖ్యమైనదిగాదు.

అకాలీ ప్రచారము

కనడా సిక్కుల అర్పణము

విక్టోరియా, జూలై 19:—భారతపత్రికలు కనడాకు తెలియజేసిన సంగతులచే కనడా సిక్కులు భావపూరితులై 11 గుర్తు ముద్రలు చూడు కోజులు ఉపవాస మొనర్చి ప్రార్థనలు సల్పి ఇండియాకు పయనమైరట. ఇండియా మతస్వాతంత్ర్యమునకు తమ ప్రాణముల నర్పించెద మనిరి.

సర్. జే. షేగారు సార్వభౌముని అంగగతులలో నొకరుగ జేర్చుకొనబడిరి.

వైకంఠస్వామి హము

రామస్వామి నాయకరుగారికి నాల్గు నెలలుకఠినశిక్ష

రాట్నమునులాగుకొనుటను తిరిగి మానివేసిరి

కొచ్చిన జూలై 17:—సత్యాగ్రహోద్యమము యధావిధిగ సాగుచున్నది.

రాట్నమునులాగుకొనుటను తిరిగిమానివేయుట

గతసోమవారమునాడు, పోలీసుఇన్స్పెక్టర్ రగువారి యరుగారు, వలంట్టిర్ల నాయకుడగు నారాయణుగారికి, మార్గమువద్ద కట్టబడిన అడ్డంగులవద్ద రాట్నముల నుంచుట, త్రోవకు ఆటంకమగుననియు అందుచే వానిని లాగుకొనవలసివచ్చెననియు తెలుపుచు జాబు వ్రాసెను. గల్లంతుగా పిక్చులు జేయుచున్నారనియు వలంట్టిర్ల బిగ్గరగా పాడుచున్నారనియు గూడ పోలీసువారి రాక్షసింపించిరి. దారికడ్డముగా కట్టబడిన కొయ్యగోడవద్ద రాట్నమునుంచుట ప్రయాణికుల కడ్డము గాజాలదనియు, వలంట్టిర్ల బిగ్గరగా పాడుచుండిరను వార్త నిరాధారమైనదనియు, అన్యాయమైనదనియు, వారుభక్తిరసలను మెల్లగా పాడుచుండిరనియు తెలుపుచు నారాయణుగారు ప్రత్యుత్తరము వ్రాసిరి. మరునాడు గూడ పోలీసువారు వలంట్టిర్ల రాట్నమును లాగుకొనిరి. కాని తిరిగి నిన్నటిదినమున పోలీసువారు రాట్నమును లాగుకొనుటను మానివేసిరి. పోలీసువారి టిట్లు మానివేయుట కిది రెండవసారి. గాలి ఆటంకము లేని యప్పుడెల్ల రాట్నమువద్దనున్న వలంట్టిర్ల నూలువడకుటలో నిమగ్నుడైయుండెను.

జిల్లాపోలీసు నూపరింటెండెంటు కుమారప్పిల్లెగారు నిన్న వైకంఠమునకు వచ్చెను. వారీనూచనపైనే, రాట్నములను లాగుకొనుపద్ధతి వదలివేయుటదెనని తెలియుచున్నది.

శ్రద్ధానందస్వామి

శ్రద్ధానందస్వామి, తానిప్పుడు, తనప్రచారమునకు సంబంధించిన గ్రంథపరిశీలనా కార్యనిమగ్నుడనై యుంటినియు నవంబరు నెలలో తిరిగి కేరళ రాష్ట్రమునకు వచ్చెదననియు, అప్పుడుజేయవలసిన విషయములగురించి విచారించెదననియు తెలుపుచు డిల్లీనుండి జాబువ్రాసెను.

తిరిగి సవర్ణ హైందవుల ద్వారస్యము

గత మంగళవారమున, కొమరామన్ అనునొక ఎజవా పాఠశాలలోపాధ్యాయుడు అయ్యంతులంగారవద్ద సవర్ణ హైందవులగుంపుచే నెదుర్కొనబడెననియు వారాతనినితిట్టి, కొట్టెరనియు, అతడు పోలీసురక్షణము కోరవలసివచ్చెననియు తెలియుచున్నది.

ఉచిత సత్రపు

ఎస్. ఎన్. డి. పి. యోగమువారు నిన్నుటినుండియు తమ ఉచిత భోజన సత్రపునేర్పరచిరి ఈ సత్రపు నొక్క ఎజవాల వ్యయముమీదనే సాగించుటకు ఏర్పాటు లొనర్చబడుచున్నవి.

రామస్వామినాయకరుగారు

నాల్గు నెలల కఠినశిక్ష

ఇ. వి. రామస్వామినాయకరుగారు, జిల్లా మేజిస్ట్రేటు యు తరువు నుల్లంఘించినందులకు నిన్న విచారించబడి నాల్గు నెలల కఠినశిక్ష విధింపబడిరి. ఈ సత్యాగ్రహోద్యమ సందర్భమున శిక్షంపబడుట ఇది వీరికి రెండవ తూరి. మేజిస్ట్రేటు తీర్పు జేప్పుచు, నాయకరుగారు రెండవ పర్యాయము, మేజిస్ట్రేటు యు తరువునుల్లంఘించుటచేత, లా ఆర్డరులనన నిర్లక్ష్యభావమున, ప్రతికూలభావమును ప్రదర్శించెననియు; అంతియగాక, వైకంఠమును ప్రస్తుతముగల పరిస్థితులం దిట్టి చర్యకొనర్చు భావముగలుగకుండ జేయవలసిన ప్రత్యేకావశ్యకతగలదనియు, అందుచేతదానుముద్దాయపై రుజువైననేరమునకు, గుణపాఠముగ నుండు శిక్షను విధింపవలయునని యెంచితినియు, ఇదివరకు పశ్చాత్తాపమునకు అనుకూలముగ శిక్ష విధింపగా నది నిష్ఫలము గుటచే నిట్టి శిక్షకు ఆవశ్యకత అధికమయ్యెననియునుజెసెను. నాయకరుగారి రీతిమనన కొట్టయమునకు గొనిపోబడుదురు వారి సక్కడ నొక నెలయుంచి తదనాత తిరువేండ్రము సెంట్రలు జైలునునకు కొనిపోయెదరు. (అల్ల ప్రెస్.)

కార్పొరేషను ఎన్నికలు కాంగ్రెసు

సభలో అల్లరులు జేయుట

చెన్నై పురిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ యజమాన్యమునక్రింద టి కనివారము సాయంత్రము ముగిసిపలు యెన్నికలకై ఆవాగ్ధతు నియమింపబడిన గో. వెం. సుబ్రహ్మణ్య చెట్టిగారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచి వోట్లనుకోరుటకై శివజ్ఞానం పార్కులో నొకసభ యేర్పాటు జేయబడెను.

సభకు అంతరును చేరమండగా పార్కుకావలివాడు లోవలీ సభజరుగనియవద్దని యజమాను లు తరువుజేసిరిని తెప్పి అందరను సామ్యమయిండ్డెను. ఆనాటి సభ కథ్యక్షులగు వి. యల్. కృష్ణగారు ధైర్యముతో పోతుండ నిలచి సభను జరిపించెను. ఇది యిట్లుండగా సభజరుగుండగా యిదివరకొకసారి జరిగినటుల కాంగ్రెసు ప్రత్యర్థులు కొందరు రాడిలను పురికొల్పి సభలో అల్లరిజేయుమనిరి. కాని వారనుకొనినటుల జరుగకపోయెను. తుదకు క్రీష్ణియను కాలేజి హైస్కూలు విద్యార్థియొకడు కాంగ్రెసు ప్రచారకులు చిత్తశుద్ధితో పనిజేయుమన్నారా అందరను అసాధభూతులను సభలో నుడవ్యసించనియవలసినదిగ కోరెను. ఆయన మాట్లాడుచుండగా అంతరకు ను కోపమువచ్చి దూషించిరి. అప్పటి కాంతనను కాంగ్రెసువారి రక్షింపవలసివచ్చెను.

ఆసాయంత్రము మాట్లాడినవారిలో ముఖ్యులగు యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు యీఅల్లరులను ఖండించుచు యెవరినూలముగ నీ అల్లరిజరిగెనో ఆఅభ్యర్థులకు సమ్యుతల నియవలసినోరిరి. ఈఅల్లరికి కారకులు పి. సుబ్బారాయ మొదల్యారుగారుగాని, అశ్చార్యునాయకుడుగానుగాని యైనయెడల వారువోట్లకు త్తమాపణనీయవలసినదిగ కోరవలెను. ఇట్లు అల్లరులుచేసి నీచకార్యములకు గడంగుటలన కాంగ్రెసు పక్షమువారు యెన్నికలలో పాల్గొనకుండవిధు వజాలరని ఆయన జెప్పెను. కాంగ్రెసు జేకేక్షేమమునకై పనిజేయు మహాసంస్థయని ఆయన జ్ఞాపకముజేసెను. కాంగ్రెసువాదులుజేయు పనిలో రహస్యముగాని మోసముగాని యేమియునులేదు. ఇప్పుడున్న కాన్సిలరులును వారిమిత్రులును కాంగ్రెసు కార్యవిధానము సంగీకరించునెడల క్రొత్త అభ్యర్థులు ఎన్నికలకు నిలువకుండ నుడసంహరించుకొనునటులజేసెదననివారు జెప్పిరి. కార్పొరేషను పరిపాలననుగూర్చి చెప్పుడు ప్రజలు అందు విశ్వాసమును గోల్పోవుచున్నారని చెప్పిరి. కాన్సిలరులు నియోజకవర్గములయెడ వర్తించువైఖరి విషయమున ఆందరికిని విసువుగలినది. కార్పొరేషనులో అభివృద్ధినిగోరు కాన్సిలరుల స్థానమున విజాలాదర్శములుగగ్గి ప్రజాసేవయందు త్యాగపామగలవారుండవలయుననియో కాంగ్రెసు స్థానికసంఘములను ముగిసిపాలిటిట నాక్రమింపవలెనని ప్రోత్సహపరుచుచుండెను. కాంగ్రెసువాదులు సభ్యులుగనుండుటలన గల్లులాభములు గొన్ని తెలిపి తుదకు జి.వి. సుబ్రహ్మణ్యం చెట్టిగారికే వోట్లు యీయవలసినదిగ కోరిరి.

పిదప యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు, యస్. పి. షాఫీ మహమ్మదు, పి. యం. ఆది కేశవులునాయకరు, జి. రంగయ్యనాయకుగారులు యీ అల్లరులను ఖండించుచును, జి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం చెట్టిగారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచుచును నుపన్యసించిరి.

* * * * *

కార్మికోత్సాహము

మాత్రే డివిజనుకు వి. చక్రరయ్యగారి అభ్యర్థిత్యము సందర్భమున అచట కాపురముండు విల్లుపనివారలను తెయిల్లెవర్కుషాపు పనివాకులును గొప్పయుత్సవము జరిపిరి. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారును, పి. యం. ఆదికేశవులు నాయకరు యస్. ఆర్య, యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారులు అందు పాల్గొనిరి. అచటి భజనపథ్యు గూడ ఆఉత్సవములో పాల్గొనెను, వీధుల వెంట దిగి తుదకు కురవంతులలోని సుబ్రహ్మణ్యదేవాలయమువద్ద సభజేసిరి. టి. పి. మినాక్షి సుందరం పిల్లెగారు బి. పి. వి. యల్. అధ్యక్షుల వహించిరి. పి. యం. ఆదికేశవులు నాయకరు, యస్. ఆర్యగారులును మరికొందరును, చక్రరయ్యగారి ప్రహారిత జీవనమును గురించి మాట్లాడి ఆయనను కార్పొరేషను కాన్సిలరుగ నెన్నుకొనవలెనని యుద్బోధించిరి.

దక్షిణయిండియా వరదలు భవానీపురము నీటిలోనున్నది.

వీధులలో పడవలాడుచున్నవి

మనుష్యులు పారిపోవుచున్నారు

భవానీ జూలై 18. - భవానీ పురవీధులన్నియు నీటిలోనిండియున్నవి. నాలుగువీధులలో నీరు 10 అడుగులవరకు పడుచున్నది. బోర్లనూలును పల్లెటూరును నీటిలో మునిగి యున్నవి. ముఖ్యము వీధులగుండా పడవరమీద వెళ్లుచున్నారు. ఒకప్పుడు దివికూడ కష్టమగుచున్నది. అనేకమందికి యిండ్లు లేవు. అనేకమంది యిండ్లనుదలి యాకోట్టు కుమారపాలయములకు పోయియున్నారు. కుమారపాలయమునకు పోవుకొద్దు నీటిమయముగానున్నది. రాకపోకలకు వీలులేదు. చాలయిండ్లు పడిపోయినవి. భవానీమనీరు నీటిలో మునిగిపోయి కనబడదు లేదు. ఇప్పుటికి ప్రజల సాత్తు 4 లక్షలరూపాయలవరకు పోయినది. తోటలన్నియు కొట్టుకొని పోయినవి.

పశువులుచెట్లు తేలియాడు చున్నవి.

కావేరియొద్దనున్న గ్రామములందరు జాగ్రత్తగానుండవలెనని తెలియజేయబడెను కావేరిలోనుభవానీలోను గూడ నీరుయింకావచ్చుచున్నది. పిళ్ళయారు కోవలయును 10 స్తంభములనుంటు ప ములు నీటిలో మునిగి పోయినవి. పిళ్ళయారు కోవల కొట్టుకొని పోయినది. 15వ స్తంభము పద్ద 156 దుగల యెత్తుగా ఒక అరఅంగుళము వెడల్పున వీటు కయిచ్చిదానీగుండా నీరుపోవుచున్నది. పి. డబ్ల్యూ. ట్రాఫిక్ యిన్స్పెక్టరు రామస్వామి అయ్యరును పి. డబ్ల్యూ. ఇన్స్పెక్టరు గోవిందస్వామి అయ్యరును కావేరిదగ్గర యాకోట్టులో కాపు చేయుచున్నారు. వరదలు యింకొక 2 అడుగులు పెచ్చినయెడల రైల్వేను ఆపివేయవలసివచ్చును. పడికోవలవరకుయీవలసింది ఆచలకు కేరళేయంటు కైనను వీలుండదు. ఇప్పుడు రైలుబండ్లు పంతెనవీడ చాల భద్రముగా పోవుచున్నవి. పంతెనవీడ అచ్చుటప్పట కాపలాచునుష్యులండికాపాడుచున్నారు. లోకలు రైల్వే అధికారులు ప్రమాదములు జరుగకుండ శ్రద్ధ వహించుచున్నారు. ట్రావెలింగ్ ట్రాఫిక్ యిన్స్పెక్టరు అన్నిరైలు బండ్లను పంతెన దగ్గర అగి యింజనరు అనుజ్ఞను పొందినంతే ననుకూలవలెనని కోరియున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

* * *

కుంభకోణమునకు భయములేదు

కావేరికట్టతెగి నీరు అరసులారులోనికి పోయినది

ఇంక వలన రెండు అడుగులనీరు తగ్గినది

కుంభకోణము, జూలై 20. - సుందరు పెరుమాళ్లు కోవలకు 2 మైళ్లు తూర్పుగానున్నదిరు బలం జి. పి. గ్రామముపద్ద కావేరికట్టలు నిన్నరాత్రి తెగి నీరు 20 గజములవరకున్న అరసులారులను ప్రవాహములోనికి పోయెను. ఇందువలన కుంభకోణమునకును యింకను తూర్పుననున్న గ్రామములకున భయములేదు. ఈయందయమున నీరు 2 అడుగులు తగ్గెను. పిళ్ళయారు రాత్రి కుంభకోణములో భయమునకులిగించెను. జిల్లా కలెక్టరు చూడ్డు వి. పి. యస్. సబుకలెక్టరు గ్రీను వి. సి. ఎస్. గార్లును మ్యునిసిపలు చైర్మనును 2 గంటలవరకు నీటిప్రవాహము నాపుటకై ప్రయత్నము చేయుచుండిరి. ఇంకీరియలుబ్యాంకు ఏకైంటు మెయిన్సుగూడ రాత్రి చాలప్రాద్దుపోవునరకు వీరితోకలిసి పనిచేయుచుండెను. ఇంత శ్రద్ధవహించి పనిచేసినను పట్టణములో కొన్ని భాగములలోకి నీరుప్రవహించెను. కొన్నివీధులలో బాగా రెండడుగులనీరు వచ్చెను.

వి.రాజ్ భన్ నదియొక్క కుడివైపుకట్ట తెగినది.

నేడు తెల్లవారి 5 గంటలకు వి.రాజ్ భన్ కుడి వైపుకట్ట తెగినది. దీప్రూట్ రహస్యీలరారు యావీషయము జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకు తెలియజేయగా తెగినచోటును పూడ్చివేయుటకు వెంటనే సబుకలెక్టరు వెళ్లెను.

దిగువ అనకట్ట దగ్గర కొలురూనునది తెగినది.

వినాయగం తెరు గ్రామముపూర్తిగా

వరదలలోనున్నది

కావేరినీకేరికూడ వరదలలోనున్నట్లు తెలియుచున్నది. మహారాజపుర గ్రామమునుండి పెద్దపెద్దగండ్లు ఏర్పడినట్లు ఉదయం 11 గంటలకు నేడు కబురు తెలిసినది ముప్పది ముడు ద్రిసుగార్లు ధనుభ అనకట్టదగ్గరకు పరుగెత్తిరి.

అరుణాల అగ్రహారం

కుంభకోణముపద్ద ఒకపెద్దగండి వీర్యడి అరణాల అగ్రహారములోనికి నీరు ప్రవహించుచున్నది. నదియొద్దనున్న బ్రహ్మాండమైన రావిచెట్లు శ్రేష్ఠోకూడ పెకలింపబడి ప్రవాహములో కొట్టుకొనిపోవుచున్నవి. సక్కొట్టెయివద్ద మరియొక పెద్దగండి వీర్యడినది.

రైలుబండ్లు అపివేయబడినవి

నేడు మధ్యాహ్నము 8 గంటలనుండి సుందరు పెరుమాళ్ల కోయిల్ తంజావూరుల మధ్య రైల్వే రాకపోకలు ఆపివేయబడినవి. కుంభకోణమునుండి మామూలుగా తంజావూరుకు బయలుదేరిన సాయంకాలపు మటల సుందరు పెరుమాళ్ల కోయిలు చేరకముందే తిరిగి వచ్చెను. నెం 2 నిలోనుభోటు మెయిలు తిరువాలూరు గుండాపోవును.

ప్రాణభయము లేదు

ఇంతవరకు ప్రాణభయము లేదు. కుంభకోణము తంజావూరుల మధ్య ఉదయం 11 గంటలైన తరువాత పి. డబ్ల్యూ. డి. టెలిఫోను ఏర్పాటులను భంగముకలిగినది.

అన్నిగ్రామములలోను యిసుక సంచలను తయారుజేసి సిద్ధముగా నుంచవలసినదని కబురుచేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

కుంభులై పంటపప్పుము

కుంభకోణము, జూలై 21. - జిల్లాలో అన్ని భాగములలోను యిదివరకెన్నడును ఎరుగని వరదలు విచ్చినవి. ఈవరదలు ఒక్కనదికే సంబంధించినవికావు. అనేక గ్రామములలో 5 అడుగుల నీరునిలిచియున్నది. కుంభులై పంటను ఎక్కువనవచ్చును తలచుచున్నారు. కుంభకోణముపద్దనున్న స్వామిమలైకి పశ్చిమమునను యీ కాన్యమునను బాటలన్నియును 4 అడుగుల నీటిలోనున్నవి. పెద్దపెద్ద చెట్లు నీటిలో తేలియాడుచున్నవి కుంభకోణము నెలొక్కమాన్ వోడవాసలకు మధ్య రాకపోకలకు బాటగా వీలులేదు కా ర్క్కు కు ల గ్రామములనేకములు కూలిపోయినవి. పశువులకును తమకును ఎచ్చటనున్న నిలువనీడ దొరకునేమోయని మనుష్యులు అల్లాడుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

భవానీ

భవానీ 20 జూలై - కడయంపతి, తలవపట్టి కొడుముడి, కులిలిలి ఒక జలారు విలమనూరు గ్రామములన్నియు నీటిలోనున్నవి. భవానీపట్టణము ఉదయము సగము 8 అడుగుల నీటిలోనున్నది. మధ్యాహ్నమునకు కావేరిలో నీరు ఎక్కువయ్యెను.

మనుష్యులుసామానాలనువదలిలేచి పోవుచున్నారు!

ధనపుపెట్టలు తేలియాడు చున్నవి.

భవానీ దేవాలయము రథములు రెండునీటిలో నున్నవి. భవానీపట్టణములోని పర్వతులను యితర పర్జలును సామానులను వదలిలేచిపోవుచున్నారు. ధనపుపెట్టలు యినుపపెట్టలు మొదలగునవి నీటిలో తేలియాడుచున్నవి. అనేక యిండ్లు కూలిపోయినవి. అనేకమందికి సాత్తు పోయినది. పంటలకు విశేష నష్టము కలుగనున్నది.

తిరుచీనాపల్లి

తిరుచీనాపల్లి, జూలై 20. - శుక్రవారము నాటికంటే కావేరిలో నీరు 2 1/2 అడుగులు పెచ్చినది. వరదలవలన ప్రజలకు చాల నష్టము కలిగింది.

భీరురైల్వేసేషను వేరైపోయింది

పాటుఫారముతో సమానముగా నీరు లేచినది. నెంటు జోసెపు సేషన్లో కాతేజీలు వరదలవలన మూసివేయబడినవి. తిరుచీనాపల్లి దగ్గరనున్న సిర్కర్ పాలయంనుండి జనులు లేచి పోయినారు ఈకోడ్డుతోగల రైల్వేటెలిగ్రాఫు సంబంధము తెగిపోయినది.

శ్రీరంగము దేవాలయము చుట్టునీరున్నది

కోలురూను పంతెన కొట్టుకొని పోయినది. కావేరి పంతెనకూడ పోవునని భయము గానున్నది. శ్రీరంగము దేవాలయము చుట్టు నీరున్నది. చుట్టుప్రక్కనున్న గ్రామములు దేవాలయములో తలదాచుకునున్నారు. వరదలు గానున్న నది తీరములనున్న గ్రామములనేకములు నగడం పాలయిపోయి ట్టు తేలియాడుచున్నది.

నిరింకను హెచ్చుచున్నది. ఉద్యోగిగళ్లు సహాయము చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

సహాయప్రయత్నములు

తిరుచనాపల్లి 21 జూలై - రాత్రివరద ఒక అడుగు తగ్గినది. తిరుతంతోని కట్ట సురక్షితముగానే యున్నది ఉద్యోగిగళ్లు దానిని రక్షించుటకు తమశక్తిని వినియోగించుచున్నారు. వరదలలో రేరైపోయిన మనుష్యులకు సంరక్షణ యోసంగబడినది.

2000 మందికి అన్నదానము చేయబడినది

కంపస్వామి సర్వై అనువర్తకుడు వీరందరికి తిండిపెట్టుటకు పూనుచున్నాడు. నిన్నరాత్రి 200 మంది ప్రజలకు అన్నదానము చేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

మోకోకువార్తలు

ఒట్టపాళెం పోలీసు దౌర్జన్యము

హిచికాకు మానననపుకేసుపై అప్పీలు

ఈ అప్పీలు నేటిదినిము 12 గంటలకు మరల న్యాయమేళం రెయిలిగార్ల కోర్టులో విచారణకు వచ్చెను. తేను సందర్భములు గడచిన శుక్ర, శనివారపు పత్రికలలో ప్రకటింపబడెను. ఎల్. పి. సుబ్బరావ్ అయ్యరుగారి పక్షమున మోకోట్టు పక్కిలు టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యరుగారు హాజరైరి. ఒట్టపాళెమునందు పోలీసుల దౌర్జన్యము అంతయు పోలీసు నూపరెం పెండెంటు హిచికాకుగారు ఒట్టపాళెమునకి కల్లికోటకు మెయిలులో పోవుటకు పూర్వమే ప్రారంభమై జరిగెనని రామచంద్రయ్యరుగారు చెప్పిరి. కల్లికోటకు రైలు ఒట్టపాళెము నుండి ఉదయము 11.18 గంటలకు బయలుదేరినను. మెయిలు 10.30 కే యలుదేరవలసి యుండెను. కాని ఆదినిము ఆలస్యముగవచ్చెను. విజయవాడలోని ఉరిలోనికి పోగూడదను నుత్తిరువును ఆదిని రద్దుపరచెను 10.30 మొదలు 11.18 లోపు పోలీసుల దౌర్జన్యము జరిగెను. హిచికాకుగారు గాని వారియొక పోలీసు అధికారిగాని ఉత్తరవీయకున్న పోలీసువా రీవిధముగ మతి దప్పి దౌర్జన్యము గావించియుండుట యసంభవము. ఆ యిషను, తనకేమి తెలియదని హిచికాకుగారు చెప్పియుండిరి. పోలీసు నాన్సు లుండెనని ఆతడు చెప్పెను. మెయిల్ కోర్టు గులు క్లౌడు కొందులని పోలీసువారు తలంచుచుందురు!

న్యాయమేళం గారు - మరయ్యేయ్యోగియైన యుత్తరువుగావించి యుండవచ్చును. హిచికాకుగారు రట్టియుత్తరువుగావించియుండక పోవచ్చును.

టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యరు - మోకోట్టు ఉద్యోగిలక్కడనేయుండ, విజయవాడలోని కల్లికోట ప్రపంచము సహజముగాదు. మలబారు అంతటిపైనను హిచికాకుగారి కధికారముండ, దౌర్జన్యము నాపుటకు ఆతడేల జోక్యము వుచ్చుకొనలేదు?

హిచికాకుగారి బహదూరునే ఆతడు స్టేషనుకు బయలుదేరక పూర్వము జుగచుండ, ఆతనికి ఎట్లు తెలియకుండును? ఆతడు మంచమతియో, లేక అనర్హుడో అయితే తప్ప, ఆతని కీకధనమంతయు ఎట్లు తెలియకుండను? (నవ్వు) కాని ఆతనికి ప్రభుత్వమువారు పతకముల నిచ్చి, బిరుదులునిచ్చి సన్మానించి యున్నారు. కనుక ఆతనికి స్పష్టముగ తెలిసియుండవలెనని నా తలంపు.

రామచంద్రయ్యరు గారు క్రిందకోర్టులోని ప్రతివారు లందరి సాక్ష్యములోని భాగములను చదివి పోలీసులు ఎట్లు ధారాళముగ దౌర్జన్యము నజలంబించికో చెప్పెను, ఆండులకు హిచికాకుగారి బాధ్యతయు గలవని వాదించిరి.

తేను ఇంకను జరుగుచున్నది.

పోరనూరు కొచ్చిన్ రైల్వే

పొన్నానీనదివివాదనన్నవ తేన కొట్టుకొనిపోయినది

రైలుబండ్లు సరాసరినడుగువు

పోడనూరు, జూలై 19. - పోడనూరుజిల్లా ట్రాఫిక్ నూపరైంటు యిట్లు తంతిచేయుచున్నాడు - "ఒకవక్కోడు పోరనూరులమధ్య మోటారు రైలుసర్వీసు యేర్పాటు చేయబడినది

పోరనూరు కొచ్చిన్ రైల్వేలో పొన్నానీనదివివాద నన్నవ తేన పూర్తిగా కొట్టుకొనిపోయినది పోరనూరు ఎన్నాకు లం మార్గమున రెండురైలులోగా ఒండ్లు సరాసరి నడుచుటకు వీలుండదు. పోరనూరుకు పశ్చిమమున పోరనూరు పట్టణానికి మధ్య గొప్పగొప్పగండ్లు అనేకములు ఏర్పడినవి. పట్టణానికి పశ్చిమమునున్న రైలుస్టేషి యెట్లున్నదో సమాచారము తెలియదు. (ఆ. ప్రె.)

మధుర, 20 జూలై - ఈదిన యదయము 10 గంటలకు

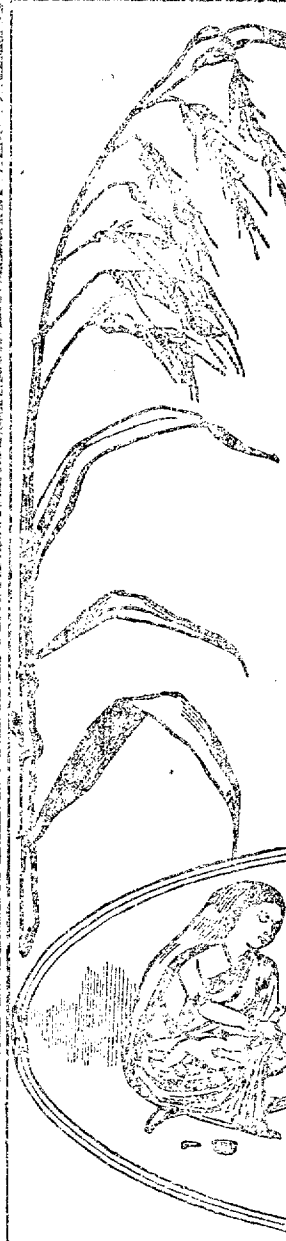
మెంకోటపద్ద చిన్న భూకంపము సంభవించెననియు చాల రైలు గ్రామ స్తంభములును, భవనములును భూమికి పగులిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

నీలగిరి వర్షములు

పదునొకండు పంతెనలు కొట్టుకొనిపోయినవి

ఉదకముండలము, జూలై 19 - పెరియార్ నదిలో నీరు యిదివరకెన్నడును ఎరుగంత హెచ్చుగా వచ్చినదని ప్రభుత్వము వారి కిది విచ్చినతంతి సమాచారములు తెలుపుచున్నవి.

నీలగిరి కొండలపై వర్షము తెరికితేక కురియుచున్నది. ముఖ్యమైన పెద్దకోడ్డుగూడ కొట్టుకొనిపోయినట్లుపంటిగిగాని బాగుయ్యుటకు వీలులేకుండా కొట్టుకొని పోయినదిగాని 11 పంతెనలు అచ్చటచ్చట భూదలనములు గూడ తగిలినందువలన వాహనములపై రాకపోకలకు భయముగలుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రాబిన్సన్ "పేటెంట్" బార్లీ చంటి బిడ్డలు

అంగటిపాలక పంచబడులకు కారీజము, స్త్రీహామ మొదలగు వ్యాధులకు గురియగుచున్నాడు. వట్టములందును గ్రామములందును పసిబిడ్డల మరణము హెచ్చుటకు ఇది ఒక కారణము. దీనినుండి బిడ్డలను రక్షించుటకై రాబిన్సన్స్ పేటెంట్ బార్లీని వేడినీళ్లతో ఉడకబెట్టి ఆప్రవాలు, లేక గేదె పాలు, లేక కన్ డెన్ సుడుపాలు చేర్చి వారికి వ్వవలెను. రాబిన్సన్స్ "పేటెంట్" బార్లీ చే పంచబడు బిడ్డలకు ఏ వ్యాధియూ రాదు. ముగ్గురు వారు మిక్కిలి అదృష్టముగా పేరికి, ఆకొంగ్లదంకులు గాను, బలవంతులుగా మారుచుండి వారి లక్షదండ్రులకు అనందమునిట్లు.

ఇదిక విశేష ఆహారబార్లీ. అన్నియకాణములందు లైడ్లకాలందువలనరకల దుకాణములందు ఇదిబోద కును. ఇక్కడ తెలుపబడిన లెక్కలకు దృష్టావర్తము చేక్కగా గమనించుడు.

బ్ర॥ శ్రీ॥ బలిజేష్టి లక్ష్మీకాంత కవిగారి ఉత్తర రామ వము (క.శ.లవ)

మహాకవి భిషగూతి ఉత్తరరామవరతిముననుసరించి ప్రవర్తనమున కనుకూలముగ రచింపబడిన అద్భుతనాటకము. వజ్ర హృదయమైన కవిగారిపున, పృథుమధురములగు గద్యపద్యములు. ప్రతిపద్యముకంఠపాఠముచేయగలసింది. ధర 1 కి రూ 1.4.0 బలిజేష్టి లక్ష్మీకాంత కవి, గుంటూరు,

మహాత్ముడే శరణ్యము

(అద్భుతదేవత కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు)

మహాత్ముడు కాంగ్రెసుకు నాయకత్వమువహించక ముందు స్థితికి మహాత్ముడు వహించినతరువాత స్థితికి ఒకటే ముఖ్య భేదము. అదివరకు నాయకులు ప్రతిభులుకలసి గొప్పతీర్మానములు చేయుటయు అచరణలో ఏపనిచేయుటకుండుటయు జరుగుచుండెడిది. తీర్మానము లయినచివ్ తరువాత మహాత్ముడి గంభీరమనరకు పనిపించుటయు తలపెట్టునాడు లేదు. సంఘ సంస్కరణ విషయమై ఏకేట ఎన్ని తీర్మానములు చెయ్యలేదు? ఎన్ని గంభీరపద్యానములు ఇచ్చలేదు? ఉపన్యాసములలో సూరవంకు క్రిమి జరిగిట్లయిన మనచేత మెంతో బాగుపడెను. గాంధీమహాత్ముడు మన శ్రేష్ఠవహించుటకు నాయకత్వము వహించినతరువాత తీర్మానముల ప్రకారము ఆచరించి తీరువాడైన పద్ధతి బయటచేసెడిది. ఆయన సంపూర్ణముగా తన ఆదర్శములను ఆచరణలో పెట్టుచున్నాడు. కావున ఆయన అనుచరణలో పెట్టక తప్పదు. మనకు స్వరాజ్యము ఇంకను రానిమాట నిజమే. ఇంకను మనము చాలకృషిపట్టవలసియున్న మాట నిజమే. కాని ఆయనవచ్చినతరువాత కాంగ్రెసు తీర్మానములను అమలులో పెట్టునిమిత్తము ఎట్టి త్యాగమునైనను చేసిన వారు ఎందరు వేలు ప్రత్యక్షమునగునను బయలుపడినారు. కావుననే కాంగ్రెసునందు శ్రేష్ఠజలకు, ప్రభుత్వమువారికి, ప్రపంచములోని ఇంక జాతులకు ఎక్కువ లక్ష్యము కలిగింది. ఆయన జైలులోనికి పోగానే అందరికీ సందేహములు, వివాదాలు, పార్టీలు, క్రొత్త కార్యక్రమాళికలు, బయలుపడినవి. కొంతకాలము వివాదములు కొంతకాలము రాజీలు జరిగినవి. ఎటులనో కాంగ్రెసు పూర్తిగా ఊడిపోకుండా బ్రతికియున్నది. దైవానుగ్రహమువలన మహాత్ముడు బయటికివచ్చిపాడు. నానుకత్వము వహించినాడు. కార్యక్రమము ఏర్పరచినాడు. ఇప్పుడు ఆయననాయకుని సంపూర్ణముగా అనుకరించి గవ్యస్థానము చేరుట? లేక ఆయన చెప్పినచొప్పున నడచుకొనక ఆయనను లేచిపోవుని కోరుట? ఈ ప్రశ్నకు జవాబులోనే మనబాతి గొప్ప అద్భుతమంతయు ఇమిడియున్నదనుటలో అతిశయోక్తి

లేదు. ౧౯౨౧ సంవత్సరములో గాంధీగారివెనుక భరతవర్ష మంతయు నన్నదని ప్రభుత్వమువారు జంకినారు. ఇప్పుడు గాంధీగారంటే మహాత్మాజీ మహాత్మాజీ అని ప్రజలు మనసులలో ఎక్కువ గౌరవము కలిగియుండుచేసి ఆయన చెప్పిన చొప్పున నడచువారుండరు అని లండను లైమ్స్ ప్రతినిధి వ్రాసినాడు. ఇప్పుడొక స్వల్పనిమియు మహాత్ముడు మనకు కోరినాడు. స్వరాజ్యోద్యమమునకు ఖద్దరుప్రాణాధార మని అందరికీ తెలియను. కోజుకు ఒక్క ఆరగంటసేపు నూలువడక వలసినదని ఆయన కోరినాడు. ఉట్టి కెక్కలేనవ్య స్వర్గాని కెక్క ప్రయత్నించినట్లు నూలు కోజు వడుకలేనివారము లేకైనవరుల ఏమిచేయలము? అప్పుడే వెద్దవెద్ద తీర్మానములను రాబోవు కాంగ్రెసులో పెట్టువలెనని కొందరు సోదరులు నోటినులు ఇచ్చుచున్నారు. (౧) బ్రిటిషువర్లు బహిష్కారము (౨) హిందూజీశమునకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునుండి సంపూర్ణ మగు స్వాతంత్ర్యము (౩) ఆసియాలోని ప్రభుత్వములలోను బాతులతోను స్నేహము (౪) ఆహింస గాని హింసగాని ఏపద్ధతి కులైనను స్వరాజ్యమును పొందుట (౫) కొట్టు ఖచ్చుచేసి బట్టల యంత్రకాలలపెట్టుట ఈతీర్మానములు చూచుటకు దడబడెనుగా నున్నవి ముంబయ్యులై ఖద్దరువడుకనక్కరలేదు. గంభీరమైన ఉపన్యాసములు చేయవచ్చును. శ్రేణులలో గొప్ప నిక్కం పేరు పొందవచ్చును. చేయదగినది చేయవలసినది ఇందులో ఏమిన్ని లేదు. బ్రిటిషువర్లు బహిష్కార తీర్మానము మన మితవాదసోదరులు చేసినారని మనము దీర్ఘకాలము చేసినారము. ఇంతవరకు ఒక్కనవ్వుపువైనను బహిష్కారించక హాస్యాస్వదుల మైసము. మితవాదులు వెద్ద తీర్మానములనే చేయుదురు. మనమును వారితోపాటు అయినారము. వ్యభాతీర్మానములవంక బోక ఆంధ్రదేశములోనివారు మహాత్ముని యాజ్ఞప్రకారము ఖద్దరును విరిచిగా సాగించెదరని నమ్ముచున్నాను. కాంగ్రెసు సంఘములలోనికి ఎన్నుకొనబడిన వారందరను శిలకు రెండువేలగజముల నూలును ఖాదీబొద్దను పంపుటయేగాక ఆంధ్రదేశములోని స్త్రీలును పురుషులును బాలురును బాలికలును అందరను దినమునకు అరగంటసేపు నూలువడుకవలెనని అలంబించు రని కోరుచున్నాను.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూలై నెల 21-వ తేది సోమవారము

(1) ధాన్యములు			
వనియాలు	కా 1-కి	ర 85-0-0	మొదలు 45-0-0 గలకు
బియ్యము	బస్తా		మొదలు, వరకు
మనుమ	తెనాలి	క 48 గలవి	ర 18-0-0 14-0-0
నెలూరి	డిటా		16-8-0 17-0-0
శీలీ	డిటా 48 గలవి		16-8-0 17-0-0
రాగులు	కా. 164 బస్తా 1-కి		8-12-0 9-0-0
మత్తలు	"		24-0-0 26-0-0
(2) కష్ట ధాన్యములు			
కందులు	బస్తా 1-కి	ర 208	ర 11-0-0 ర 12-0-0
నెనగలు	డిటా		10-12-0 11-8-0
నెనలు	డిటా		10-12-0 11-4-0
మినుములు	డిటా		12-8-0 18-12-0
ఉలవలు	ర 164		9-4-0 10-4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులు	నూనె కా 1-కి		ర 160-0-0 170-0-0
నెయ్యి	క 1-కి		14-0-0 26-0-0
కొండాపురం	శేరునెనగవస్తా 1-కి		60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము	"		55-0-0 58-0-0
శేరునెనగనూనె	గానుక కా 1-కి		ర 142 మిషకానూనె 185
అమడము	నూనె కా 1-కి		ర 175-0-0 177-0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు	కా 1-కి		ర 205-0-0 210-0-0
మారపసుపు	"		ర 155-0-0 160-0-0
మిరపకాయలు	(గుంటూరివి) కా 1-కి		ర 90-0-0 120-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు	నీలిమందు మజుగు 1-కి		ర 45, 50
కాళవానీ	పాయకట్టు		ర 60, 70
బెల్లము	కా 1-కి		ర 85-0-0 50-0-0
చింతపండు	కా 1-కి		ర 28-0-0 42-0-0
(5) ఇనుము			
వట్టలు	రఖం కా 1-కి		ర 85-0-0 86-0-0
చదరం	"		84-0-0 87-0-0
రవుండు	"		84-0-0 88-0-0
(6) లోహములు			
కెండి	100 కులంకు		ర 78-0-0 82-8-0
బంగారము	కులంకు 1-కి		ర 25-6-0 25-8-0
నకరను	1-కి		15-12-8
ఇక్కడి కా 1-కి			ర 280-0-0 285-0-0
రాగి డిటా			ర 820-0-0 835-0-0
అస్కా	చక్కెర బ 1-కి		ర 41-8-0 42-4-0
(7) రంగులు అలిజరైను			
అజుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు		ర 90-0-0
కొట్టి కప్పుడు	డిటా		డిటా
సింహం	డిటా		డిటా
4 గుర్రం	డిటా		ర 85-0-0

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆశ్చర్యగ్రంథములో జ్యోతి గారడి, యోగవృత్తి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతైద్యము, యంత్రములు, అమెరికానాటి చీట్లకేక తమా నాలు విచిత్ర వివోదవిద్యలు గలవు. ఇంకే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీముతో నమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెక్కున గాలితో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888.8 పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా,

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన చర్మము మీదగాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచర్యములోగాని, గొల్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టితామరలోను రెండు మూడుభేదములు గలవు. కాన, తామరతీట, ఏనుగగజ్జ మొదలగునవి గలవా రందరూ ఈతైలము ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము. దీనిని రాచినమంట యుండదు. చర్మము నలుపెక్కుడు, పుండుపడదు. అనేక యెండనుండి యున్న తామర నాలుకైదు సార్లు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాట వ్రాసియున్నారు. అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు,

తిరుమల శ్రీనివాస త్రిలింగ మహావిద్యాపీఠము, తిరుపతి

ఆర్యవిజ్ఞానజ్ఞానులకు సర్వసమన్వయ
సిద్ధి నొసంగు విద్యాస్థానము

అధిపతి వైద్యరాజు డాక్టరు. దంతు సుబ్బావధాని
యల్. సి. పి. ఎ. యస్. (ఇండియా.)

ఈ వైద్యశాలకు ప్రకృతము మూడుమాసములు మద
రాసులో మకాముచేసెదరు.

ఆంగ్లేయ వైద్యమందు నాయుర్వేదవైద్య సత్సంప్రదాయ
మునందు సపాఠమైనయనుభవము గల యీ డాక్టరుగారి సలహా
బడయగోరువారు.

ఉదయం 7-8.30 వరకు 84 పెంకటరంగసిల్లపిథి (ట్రీప్లికేను.

, 9.11 గం వరకు. 114 ఆదియప్పనాయకరు పీఠి
సాయంకాలం 4.30-6 గంవరకు 82 తూర్పుమాడపిథి మైలాపూరు

ఈ స్థలములందు సమావేశముకావచ్చును. సకలజనములకు
మగునటులు సలహాజ్ఞా నిర్ణయింపబడును. వై మహావిద్యాపీఠ
పోషణకై విక్రయింపబడుచివ్వవచ్చును.

యోమహామణిభూషణ.

పురుషులకు నడివయసునం దనేక కారణములవలన కలిగిన
బడలికలు, నింగ్రియము పలచనగట శీఘ్రస్థలము మున్నగు
దోషముల నీమందువలన నివారణమగును. అంగమును జిగిబిగు
వు లంతకంతకు మిగిలి దృఢగత్రులయి వీర్యవంతులగుట కీమం
దుకంటె సులభోపాయము లేదు.

స్త్రీలకు లేజవ్యవస్థను గలుగు చీరలు విడవోట, ముట్టు
నొప్పి, నెల తెచ్చుతగ్గులగుట, గర్భము నిలువకుండుట, ప్రసవ
బాధలు మున్నగునవి నీయోమహామణిభూషణ పోషణ చిక్కి
దనము చిక్కిదనము నవక మంతకంతకు తరుగక పెరుగనట్లుచేసి
సులభప్రసవపూర్వకముందరనందనోత్పాదక మగును.

చాకలో సిద్ధావధము డాక్టరు 1-8-0

వలయువారిట్లు వ్రాయవలెను:—“యోమహామణి భూషణ
ఆఫీసు తి. శ్రీ. త్రి. మ. పీఠము, తిరుపతి.

గుడూచీసత్వము.

మధుమేహము కుదురదని మీ కెవరు చెప్పిరి?

మధుమేహమునకు గుడూచీసత్వ మె తినమందు. ఇది
మహారసాయనము. ఇది జ్వరములకు తరుణ పురాణజ్వరములకు
పాండుకామిలకు, నీగుడూచీసత్వము సంస్కృత గ్రంథముల
ను, యువానీగ్రంథములను మిక్కిలి పేరుగాంచినది. వైద్యుల
నేర్చుకొనిది మాత్రమే సమైక్యమైన గుడూచీసత్వము సమస్తమైన వ్యా
ధులను మాన్పును. మధుమేహమున కియ్యది మేటిమందు. నే
విచి, తెలియును. కులం రు 3-0-0

వలయువారిట్లు } “గుడూచీ డిప్లో”
వ్రాయవలెను } తి. శ్రీ. త్రి. మ. పీఠము, తిరుపతి.

నమ స్తమైన వ్యాధులకు ప్రతి స్తమైన చికిత్స

సకలమైన రోగములకు వివరములు వ్రాసిపంపిన, సరస
మయిన దివ్యోపదేశములు, సలహాలు, చికిత్సావిధానములు ట
పాలావ్యారా పంపబడును. స్వయముగా సాన్నిధ్యమున చికి
త్సగోరువారు ముందు తెలియబరచిన సౌకర్యములు కలిగింప
బడును.

వలయువారిట్లు వ్రాయవలెను:— (1552)

ఆయుర్వేదవైద్య, దంతు పారసారథి.

దుర్గామెడికల్ హాలు తి. శ్రీ త్రి. మ. పీఠము, తిరుపతి.

ప్రకటన

వినోదిని-కర్త కల్లాప్రగడ మార్గవారాయణరావుగారు
ధర రూ 0-12-0

వేమలత-కర్త కావ్యనిధి చెలికాని లచ్చారావుగారు
ధర రూ 0-8-0

ఇవి విద్యా శాఖాధికారులచే, యంగ్లీష్
మీడియేట్ పరీక్షల 1925-1926 సం. లకు నియ
మింపబడినవి. వలయువాడు:— మేనేజరు,
శ్రీరామవిలాస ప్రెస్

(5557) ఏతాడ, హిథురు (గోదావరి)

బొంబాయి కార్పొరేషను

విశ్వేశ్వరయ్యగారి శిఫారసుల సంగీకరించి

బొంబాయి, జూలై 18:—బొంబాయి కార్పొరేషను
వారు మితవ్యమును విషయమై సర్ యం. విశ్వేశ్వరయ్యగారి
శిఫారసుల సంగీకరించి. (అ. ప్రె)

డాక్టరు సుఖయాగారి సాలిసిటరు నోటీసులు

బొంబాయి జూలై 18:—పార్సీవారి నెలవుదినమున
కార్పొరేషనుసభ చేసినందుకు అధ్యక్షుని నిందించుచు పెట్టిన
ఒక తీర్మానమును కార్యక్రమములో చేర్చవలదును తనివరకు తీ
సుకొనబడునని బెడరించుచు బొంబాయి కార్పొరేషను అధ్య
క్షునిచేసిన కార్యదర్శిచేసిన డాక్టరు సుఖయాగారు సాలిసి
టరు నోటీసులను పంపిరి. తన తీర్మానము నకు అను
జ్ఞ నీయనందుకు పట్టుకారు కారణములు తెలుపవలెనని సుఖ
యాగారి యభిప్రాయము. కాని డాక్టరు సుఖయాగారిపై
మిసెసుగోఖలేగారు పెట్టిన మందోంపుతీర్మానమునకు ప్రతి
కులముగ అధ్యక్షుడు కాష్టాంగువోటు నిచ్చియుంటచే వచ్చేసారి
యీ తీర్మానము కార్యక్రమములో చేర్చబడునని అధ్యక్షుడు
నమృతము చెప్పినయెడల దీనినింతటితో వదిలిపెట్టుటకు సుఖ
యాగారు సంసిద్ధులైయున్నారు. మ్యునిసిపలు కార్యదర్శికి
పంపబడిన యుత్తరము సంతృప్తికరమైన తుమాఫణపత్రము
నీయవలె ననియును వచ్చేసారి కార్యక్రమములో ఈ విషయ
ము చేర్చబడునని వ్రాతమాలకముగ వ్రాసి యాయనలెననియు
కోరుచున్నది. (అ. ప్రె.)

డాక్టరు సుఖయాగారి తీర్మానములు

1. ఏ తీర్మానమునకు పెట్టుటకును అధ్యక్షు
డనుమరుగు.
2. స్త్రీ సభ్యులు ఆంగ్లమున మాట్లాడవలెను.

ఈ రెండు తీర్మానములును రికార్డులనుండి తొలగింప
బడెను.

బొంబాయి, జూలై 18:—ఏ తీర్మానము నడ్డుపెట్టు
టకును అధ్యక్షునికి శక్తి లేదని అధ్యక్షునికి కాష్టాంగిప్రా
యములను చూపుచున్నట్టియు, మిసెసుగోఖలేయును తదితర
స్త్రీ సభ్యులు ఆంగ్లమున మాట్లాడవలెనని చెప్పుచున్నట్టియు
డాక్టరు సుఖయాగారి రెండుతీర్మానములును నోటి సాయం
కాలము సభ్యులందరూ సవ్యమండగా కార్పొరేషన్ రికార్డుల
నుండి తొలగింపబడెను.

మొదటి తీర్మానము విచారించబడుటకు పూర్వము,
మ్యునిసిపలు కార్యదర్శికి అధ్యక్షునికిని తాను పంపిన సాలి
సిటరు నోటీసును చదువవలసినదని డాక్టరు సుఖయాగారు
అధ్యక్షుని అడిగిరి. అధ్యక్షు డట్లు చేయ నని
నిరాకరింప, డాక్టరు సుఖయాగారు తీర్మానము
నుపపాదించుటకు నిరాకరించిరి. దాని పై జమ్నాదాసు
మొహతాగారు ఆ తీర్మానమును కార్పొరేషను రికార్డులనుండి
తొలగింపవలసినదని ఎవరును ఉపపాదించుటచేసిన
అభ్యంతరము చెప్పుబడెను. అది సరేగాని ఏసభ్యుడును ఏదో
యొక బొంబాయి తీర్మానమును తీసుకొనివచ్చి దానిని ఉప
పాదించుట నాకు ఇష్టములేదని తిరిగి చెప్పు అలవాటు ఈ
సభలో నుండరాదని నాయభిప్రాయ
మని మొహతాగారు నెల విచ్చిరి. దీనిపై
కోంతవర్ష జరిగినపిదప మొహతాగారి తీర్మాన మధికసంఖ్యకు
లచే ఆమోదించబడెను.

జమ్నాదాసు మొహతాగారు రెండవతీర్మానమునుగూడ
తొలగింపవలసినదని సవరణ చేయునప్పటికి రెండవతీర్మాన
ముపపాదించబడలేదు. అనేకమందిసభ్యులు తీర్మానమున కట్టు
పెట్టి అది చాల అమాయకరమని చెప్పిరి. సవరణ ఆమోదించబడె
ను. తుదకు తాను కార్పొరేషను తీర్మానములను ఒప్పుకొనన
ట్లు భావించుకొనే భయమువలన తన కీచర్లలలో పాల్గొనుట కిచ్చు
ములేదని, చర్చజరుగుచున్నంతకాలము డాక్టరు సుఖయాగారు
అనుకొనుచుండిరి. (అ. ప్రె)

కవచారి

నీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. పహా రూ 1-6-0

దగ్గ క్యాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడుచు,
ఇది అనేకవిధములు వైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గ. కీతకాలమున
ప్రబలింపు దగ్గ క్యాసకోశముల నూత్న వాగములందు
ఏర్పడుదగ్గ. ఉబ్బునము, తుయదగ్గ దగ్గకు నేనించవలసిన
మందు దగ్గ విధమును బట్టి యుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

బొంబాయి శాసనసభ

బొంబాయి, జూలై 18:— వచ్చేసారి పూనాలో
సమావేశమగు బొంబాయి శాసనసభలో అనేకవిషయములు
చర్చింపబడును. అధికారబిల్లులు 12 ను అసతికారబిల్లులు 5 ను
118 తీర్మానములును చర్చింపబడుటకు తయారై సిద్ధముగ
నున్నవి. అధికారబిల్లులలో శిశుసంరక్షణబిల్లును వర్తక తగాదా
బిల్లును ముఖ్యములైనవి. అసతికారబిల్లులలో కే.యస్. నారిమ
ను తోలడ్డిమనుగాగ్గు ఆదైచట్టమును వ్యాపింపజేయుటకు రెండు
బిల్లుల నుపపాదించురు. డాక్టరు నేలంకరుగారు సావగ్గురుగా
రిపై ఆంక్షలనన్నిటిని తొలగింపు మని ఒక తీర్మానము నుప
పాదించురు. డేవలపు మెంటుశాఖను గురించి విచారించి మితవ్య
యమునకై దానిని పబ్లిక్ మ్యున్సిపాలిటీ చేస్తుటకు విలగునే
మో నూచించుటకై ఒక మిశ్రమసంఘము నేర్పాటుచేయవలె
నని లాలాజీ నారాయణజీగా రుపపాదించురు. (అ. ప్రె)

ప్రకటన

ధరలు తగ్గింపబడినవి. త్వరపడుడు.

మేము నాటకమునకు కావలసిన టోపాలు ముఖమునకు
వేయు పార్సీ రంగులు,
ధర సరసముగా ఇచ్చుట
తెలియజేయుచున్నాము.

పెరల్ క్రీము పార్సీ మేడు	ధర	రూ
లోకల్ మేడు పెరల్ క్రీము		1-4-0
		0-12-0
ఇంగ్లీషు మేడు (గ్రీను పెయింట్లు అన్ని రంగులలో)	1-కి	0-8-0
స్పిరుటు గం బాటిల్ ఒకటికి		0-6-0
క్రీపు మైద 1 అడుగు		0-8-0
రాజపాట్టటోపా మేలరకం నెం 1		8 0-0
నెం 2		4-0-0
స్త్రీపాట్ట విస్త్ర నెం 1		10-8-0
నెం 2		8-0-0
నెం 3		4-8-0

కాటలాగు వలయువానికి పంపించబడును.

కే. నాదముని అందు నన్ను,
(1580) 164 వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అందు ఔషధసంబంధమైన వస్తువులు

మగ్గోల్లు:— కార్పొరేట్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన
నల్లు లన్నిటికంటెనే శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయును.
మిక్కిలి నున్నితముగా వాసనచేర్చుచున్నది. 3 బిల్లుగల పెట్టె
1 కి ధర రూ 0-12-0.

మగ్గోల్లును దుఃశ్చూర్ణము:— శతపుష్పలతో దం
తభావనము చేయుట అచరిగిని తెలిసింపబడును. (బ్రహ్మో మ
గ్గోల్లును దుఃశ్చూర్ణమును చేర్చి దం తభావన న ము జేసి
కొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచినగుణము లన్ని
యు నందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-6-0; ఇన్నపాట్టు 1 కి 0-2-0.

మగ్గో పాటాయిలెట్ నీటి చూపుననకు, చర్మమునకు
జేదామునకు తగినది.

డాక్టర్ 1 కి రూ 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-2-0.

హిందూ ఔషధములందు హిందూ ఔషధపు పరిశ్రమము, భవము
చే భయముచేయుచున్నది.

SRI KRISHNA BROTHERS, 124 Thambu
Chetty Street, MADRAS.
Mr. V. V. KRISHNA IYER
Palghat

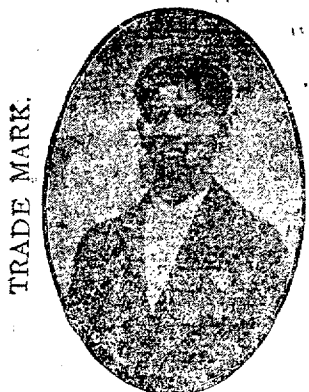
గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0

రక్తచేదనములు, బంకవిరేచనములు, జిగిబిరేచనమ
లు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి శ
మాత్రలను మూడుపూటలు నేనించిన తోడనే నిలిచిపోవును
పీటిని పిల్లలకుగూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ముప్పనసోమరాజు అండు వీరరాజు.

వైద్యపురము పొట్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

సుంచికము ముద్రాపకము
సంపాదించుచున్న పట్టు
తో మాఫ్యాట్టర్లలోనే
వడుతుట, కేయట, రం
గులువేయట మున్నగుప
క్షలలన వివిధరకముల

వస్త్రములపనులగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జీసీసాదా అంతు
లు కమ్మలతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్ర
యించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన రికిర ఆఖిలభారత కాం
గ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అనిదే
కములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై
నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రా
యుచు మాబట్టలగురించి పీయూ.కాంతిభూషణగారు అమృత
బజారు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

“.... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెంతర
ప్రజలకూడ అన్నిరకములభద్రులన్న ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎంద
వరో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుతుట వీలలేదు. పట్టు
వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకు
లు ముప్పనసోమరాజు వీరరాజుగారు పట్టు ఉత్తరీయములును ధో
వతులును వర్ణగుడ్డలును కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును
మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. బెంగుళూరు అస్సామవారు
కూడ ప్రదర్శించిరి.”

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ
క్క అడ్డెన్నున రకములను విభలముగా వ్రాయుటలన దేశము
స్వదేశము పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ
నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము
నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే
నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మో
సపుచ్చుచున్నారగాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకారకు మాప్రతి
బద్ధులందు వుంటేమాటేడ మాకును ఇందున ప్రచురించితిమి.

శ్రీరామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల- బెజవాడ

తొమ్మిది సం॥ లనుండియు రామమోహన ఆయుర్వేద
ధర్మ వైద్యశాలను అవిచ్ఛిన్నముగ నిర్వహించుచున్నట్టియు
ఉయ్యూరు, మైలవరం, ముత్తూరి, జయంతిపురం వగైరా
జమీందారుల మన్ననల నందినట్టియు, స్వంతభవనమును స్వంత
మాలికావనమును కలిగినట్టియు సమర్థులయిన ఆయుర్వేద పం
డితులు కలిగినట్టియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్య
శాలా సంఘమువారు యీ వైద్యశాల నవమన్నాకోత్సవ దిన
మన 1924 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీనుండియు వై కళాశా
లను నిర్వహించెదరు. ఈ కళాశాలయందు సుప్రసిద్ధ ఆయు
ర్వేదవిశారద భిక్ష పరీక్షకులకును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యా
పీఠ పరీక్షకులకు తగినట్లుగా విద్యగలుగుబడును. మతియు
ఆంగ్లవైద్యులచే అనాటమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు విషయ
ములు నేర్పబడును. ధర్మవైద్యశాలయందు కాంపౌండ్ మెన్, (బొంబే
దానవిధానము) రోగనిదానము, బొంబేనిర్మాణ
పద్ధతియు, మాలికావనముందు మాలికా పరిజ్ఞానమును, లక్ష్య
ణ సమన్వయముగా బోధింపబడును- సంస్కృతవిద్యార్థ
కు పంచకావ్య పరిచయమైనను ఉండవలెను. ఆంగ్లవిద్యార్థ
కు చక్కని భాషాపరిజ్ఞానమైనను ఉండవలయును. బీచి: ద్యా
ధులకు తన సౌకర్యములు చేయబడును. జూలై 25 వ తేదీన
ప్రవేశ పరీక్ష బయపబడును. చేరగోరు విద్యార్థులు జూలై 20వ
తేదీలోపల యీక్రిందివారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును
ఈ కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయు
టకు సమర్థులయిన ఆయుర్వేదపండితు లొకరు కానుసి
యున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి తీరముయ్యబడును. యోగ్యత
లతో సహా యీ క్రిందివారికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును.

బెజవాడ } కంకర వెంకట రామయ్య,
24.6.24 } సహాయ కార్యదర్శి, రామమోహన
(1523) } ధర్మవైద్యశాల, బెజవాడ.

జూలై

అంతరవేదిపాలెం ఫిర్యాగామచాలక సంఘము
రాజ్ ల తాలూకా అంతరవేదిపాలెం ఫిర్యాగామచాలక సంఘము
గ్రామపాలకులు ది 14-7-24 తేదీని అంతరవేదిపాలెంలో
సమావేశమయి మ. రా. రా. శ్రీ కంఠేటి వెంకట్రాజుగారిని
అధ్యక్షులుగను పొగరు సత్యనారాయణగారిని కార్యదర్శిగను
ఎన్నుకొనిరి. కార్యస్థానము అంతరవేదిపాలెంలో ఉంచుటకు
నిర్ణయింపబడి యీక్రింది తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి.

(1) గ్రామోద్యోగియుల వేతనములు కొంతవర కభివృద్ధి
చేయబడినను, అనుదిన జీవితవ్యయము క్రమక్రమముగా పెరి
గిపోవుచుండుటచే ప్రస్తుతమున్న రు 15.0.0 ల వేతనము చా
నందున గ్రామములపెద్ద చిన్న తారతమ్యములబట్టి కనీసవేతన
ము రు 30.0.0 లకు హెచ్చించవలసినదని యీసంఘమువారు
గవర్న మెంటువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) గ్రామపాలనా సౌష్ఠ్యములను నాశనము చేయుచు
అత్యంత ప్రాచీనకాలమునుండియు తమ ధర్మమును నిర్వహించు
చున్న గ్రామపాలకులకు అపకారము గల్గించు గ్రామపాలకుల
వంశపారంపర్యపుచ్చుమును కాననభలో ప్రవేశపెట్టినదేశీ
చుగవర్ష రుమెంటువారి ప్రచురణయొడల తమ వ్యతిరేకాభిప్రాయ
మును వెల్లడించుచు సదరు చట్టమును వెంటనే ఉపసంహరిం
చుకొనవలెనని గవర్న మెంటు వారిని యీసంఘమువారు ప్రా
ర్థించుచున్నారు.

(3) పబ్లిక్ పనులనిమిత్తం గ్రామపాలకులను కచేరీలకు
రప్పించవలసినదని యీసంఘమువారు గవర్న మెంటువారిని ప్రా
ర్థించుచున్నారు.

పొగరు సత్యనారాయణ.

కార్యదర్శి.

కాకినాడ తాలూకా రైతులగోల

కాకినాడతాలూకా రైతులు (కాకినాడ కాల్యక్రింది
గ్రామములలో) వర్ష ములు లేకున్నను, గోదావరి
రావున్నను, నెలరోజులనాడే ఆకుపోసుకొని మండువేడలో
బుర్ర కాళ్ళు కాలమండగా నూతులు తీసి దోసిళ్ళ నీరుపోసి
గోదావరిని ప్రార్థిస్తూ ఎట్లు పెంచుకొనుచుండిరి. గోదావరి యీ
నెల 8 తేదీ నే వచ్చినది. లాకులో పూర్తిగా నీరస్యన,
(చింతపల్లి లాకులో) అది యేమిక్కర్మమోకాని యిప్పుడునీరు
నుబట్టి న్యాయప్రకారము మూడు అడుగులు ఎత్తవలసియుం
డగా (12 తేదీ నాటికి) నకటిన్నర అడుగు మాత్రము ఎత్తి
నారు. అనీటిమీద పూర్తి యధికారముగల ఆఫీసరుగారు, స్థా
నికములోనుండక ధవళేశ్వరములోనుండి చావర్ల కోటకు వచ్చి
వచ్చు రైతులందఱును మొరపెట్టుకొనగా చిత్రముగా చెప్పుచు
న్నారట. న్యాయప్రకారము మూడు అడుగులు ఎత్తవలసిన
దంటే 8 ఎత్తలే ఉల్లన్న మునిగి పోవవచ్చురట. ఇది
వరలో యెప్పుడు అట్లు జరిగియుండలేదు. ఇంకెవరో ఆఫీసరు
(చిల్లంవారిలో) ఒకరు అయ్యా వేసిన ఆకు చచ్చిపోతున్న
ది. ఇంకా వెయ్యదానికి నీరులేదు. అంటే “అప్పుడే ఎందుకు
పోతున్నారను నీరు వచ్చినతర్వాత పోనుకోరావా” అన్నారట.
ఆకు సకాలములో పోనుకోవలె కాని అధికార్ల అనుగ్రహానికి
కాలము కట్టుబడుతుందా? వ్యవసాయవిషయము తెలియనివా
రి ఆఫీసులుగా వేసినందువలనీలాభం యిదే. వెనుక ఎవరో
ఒక ఆఫీసరు, అయ్యా కొత్తధాన్యంకీరు తక్కువ ప్రాత
ధాన్యములే ధరజాస్తి అంటే ప్రాత ధాన్యం పడించుకోరా
దా” అన్నాడట. అట్లాగేయుండి యిది. గోదావరి వస్తూన్నా
లాకులో నీరున్నా, రైతులందరు, పిల్లకాలంలో ముక్కులే
ఁగును-కోరు తెచ్చుకొని ఆకాశము చూస్తూన్నారట. కాన
సభలకు వెళ్ళిన మా రైతుబిడ్డ లేం చేస్తూన్నారో?
రైత్స్ ఆధుభు15లు } రామచంద్రుని మొకటప్ప.
మాతాడ

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి
నక్షత్రము తేల్చబడినవి. అందరును సామాన్యులుగా వాడతగినది.
కండ్లకు ఏనిపమైన జబ్బునుచేయును. ఈకాటుకను విడువక కొద్ది
దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎటువైపు, పునీకట్టుట,
కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిమందలు, కండ్లపగలు మొదలగు
మానును. చట్టిలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయుండును.
కొమ్మ కొంజనం కీరో, ముడగానో, బొంబాయి.

వీర్యవర్ధనీ మౌలీయన్న, తైలమున్న:— శుక్లవస్త్రము
గలవారికిన్ని, దుర్బలలకున్న, నపుంసకులకున్న, నరపటు
త్వము లేక సంసారసుఖమును నష్టపోయిన వారికిన్ని,
స్త్రీ పురులకు నంజీవి వంటిది మౌలీయన్న లోపలికి
పుచ్చుకొనవలెను. తైలమును వైకి పూయవలెను. 25 సంవత్సర
ములనుంచి ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ముసలివారు యౌవను లగుదురు.
80 మాత్రలు పెరు 4.0.0 1 బొంబే తైలము పెరు 4.0.0
సోసేజి వేరు
వీర్యవర్ధనీ ఫార్మసీ, తిరువళ్ళీ, మద్రాసు.

నాణ్యమైన బసీనులు

ఈ దిగువ నుడవారించ్చిన మిల్లులో తయారగుచున్న బసీ
నులు, హిందూవేశపుమిల్లు ను బలోనున్నా, ఖద్దరు నూలులో
నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, నకలమైనపట్టుపున్నె,
ప్రత్తి, వగైరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస
మైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండే
లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటే బీలైనంత చౌకగా యేర్పాలు
చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుకేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కం
ట్రాక్టులకు, చాలా న్యాపారవీళ్ళ కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు
తెలియగోరినవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ
లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బసీనులు ప్యాకెట్టు
౧ కి ఖరీదు, పోస్టు శ్రీ రు 6.0.0

మానేజరు:— ఆంధ్రవహాజీరీమిల్సు,
(1458) బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రము.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rs.as. Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.
1490 29 Hummum Street, Fort Bombay.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమయిననునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

32 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కి రు 1-0-0
ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా కంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసీ

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

అమృతాంజనము

కుప్పకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0.8-0 వి. పి. సహా 0-13-0
ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాముటకు ఉపయోగించును.

నుఖభోగిమాత్రలు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0
బలమునకు ధాతుపుష్టికి యూనానివైద్యు దీనిన విశేషముగ వాడుదురు. మొదటిరకము పంపగలము.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0
ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన తైల్యపు తలనొప్పి, ఒంటితలనొప్పి వెంటనే బోవును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టినిది మదరాసు.

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెటరుపెడ్డులు
కవర్లు
క్యాబుబుక్కులు

రసీదు బుక్కులు
శుభలేఖలు
ఆఫీసుబ్లాకులు

పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా
ముద్రింపబడును.

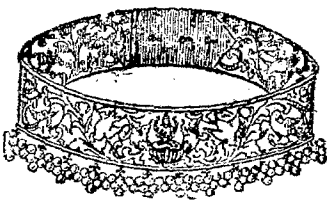
1493

గ్రంథములలోని కువయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగునము చక్కగా తయారుచేయబడును.

సమృద్ధి మునకు ప్రసిద్ధి చెందినది

చేతిపట్టెడలు, లేక నాగవత్తులు

1842-1

వీటిని పాతికావరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము పెడల్పువరకును, 6-14 సవరములవరకును యేమోస్తరులో కావలసినను చేయవచ్చును. చేదారం సహా మజూరి రూ. 25-35 వరకు గలదు. మోస్తరు, పనితరము వీటిని అనుసరించి సవరములు, మజూరి నిర్ణయించ బడును. సవరము బంగారుకు పూచీ యివ్వబడును.
172 పుటల మా అందమైన గ్రంటులు ధర రూ. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగవరము, 25 చైవాబాదుకోట్ల మద్రాసు.

నవలలు సరస్వతీగ్రంథమండలి నవలలు

ప్రకాశకుడు:

రాజమహేంద్రవరము

సంపాదకుడు:

అద్వైత లక్ష్మణస్వామి,

తల్లవజ్జల శివశంకరశాస్త్రి,

నూతనకథాకల్పితములు - భాషాంతరీకరణములు - న్యూనచతురపత సహితములు - మనోరంజకములు - చింతనలు - రెండునూపముల తొకటిక వెలువడును. చక్కని క్యాపిటైండు. ప్రవేశముము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారులకు అనువాకి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

నూతనముగ వెలువడినవి:

సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత

రెయిన్వాన్సువీరచిత్ర మగు

ఫాస్టు

రెండుభాగములు

తెలిగించినది: శ్రీయుత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము - అద్భుతరహస్యగోపనము - అశ్రేయమర్థవాసుల దురంతదురాచారములు - అతిభయంకర హత్యవిధానము - దారుణవిషాదాత్మకము - కాంతాకాంచన తిరస్కరణము - విమలప్రేమాభి రాములగు యువతీ యువకుల కల్పాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పమన్నది. (1583)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు - చందాదారులకు రు 1-0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

రెండవభాగము: 317 పుటలు - చందాదారులకు రు 1-0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

మోహినీ తైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రు. 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగమైనది.

ఇది మనోహరమైన శేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదేవులు, ఉద్యోగి గ్రంథులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరుల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ తెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందే కల రమణీయమగు సువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుమాడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడచేయున్నాము. వేయేలక సాపరీలించిన నిజము తెలియకలదు అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - బొంబాయి

జిక్ - జోకల్ - గడియారము

జాగుచేయకును, జాగుచేయకును

ఇది నూతనముగా రద్దించబడినది. గడియారములకెల్ల

ప్రఖ్యాతి జెందిన ఈ జిక్-జోకల్ - గడియారము శిల్పని, రేఖలు నాంబి సుగ్రహమునకు సమానమైనది. ఇది మా చింతన నిద్రలకు, శిశువుల కొరతలకు యోగముగా నుండి యున్నది. గడియారము పనికిగాను కనిపించు ఈ గడియారమునే కొనండి. వారికి వారే రక్షణచేసికొనవచ్చును. త్వరపడుము. కొద్దిగో జాలు సుత్రమే. ఒకపర్యాయము రద్దించిన తెలుసును. ధర ఒకటి రు 2-8-0 ఏకకాలమున ఒకడజిక్ గడియారములను కొనువారికి 1 గడియారము ఇనాముగా ఇవ్వబడును.

అమెరికా రోట్టగోల్డ్ రిక్టవాచ్ కి సంవత్సరములు పూచీ ఇవ్వబడును. ధర 1-కి రు 6-8-0

విలాసము: వి. కృష్ణా అండ్ బ్రదర్స్,

2. ఇరుళప్పకా వీధి మద్రాసు